

Knižní zpravodaj

červenec 2023

Vydává Městská knihovna Horšovský Týn

*Žádná zábava není tak levná jako čtení,
ani žádné potěšení tak trvalé.*

Mary Wortley Montagu

Skutečné události v literatuře a filmu

V tomto čísle se opět věnujeme tématu skutečných událostí, o nichž si můžete přečíst v knize nebo zhlédnout film, seriál, či dokument. V našem Knižním zpravodaji se něco dozvíte o knize, o filmu a o tom, jak to bylo ve skutečnosti. Některé z knih si samozřejmě můžete vypůjčit i v naší knihovně.

Na cestě

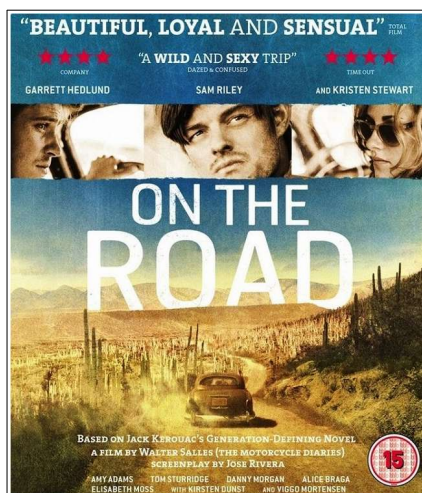
kniha:

Na cestě: Jack Kerouac
žánr: Literatura světová, Romány
vydáno: 2005, Argo
originální název: On the Road, 1957
překlad: Jiří Popel
počet stran: 318

Na cestě je román amerického spisovatele Jacka Kerouaca. Kerouac jej napsal v dubnu 1951, ale kniha vyšla až v roce 1957 v nakladatelství Viking Press. Román je z velké části založen na Kerouacových autobiografických vzpomínkách a je psán stylem proudu vědomí. Kerouac v knize popisuje zejména své cestování napříč Spojenými státy se svými přáteli. Jejich jména jsou v knize pozmeněná, avšak předlohou pro hlavní postavy románu byli skuteční lidé.

Jacka Kerouaca při tvorbě tohoto díla zásadně ovlivnil Neal Cassady, konkrétně rozsáhlým čtyřicetistránkovým dopisem (známým jako dopis o Joan Andersonové), de facto jedinou nepřerušovanou větou, jež byla Kerouacovi inspirací k formě, kterou pro román potřeboval. Poté, co byl propuštěn z nemocnice (kde byl hospitalizován s flebitidou – zánětem žil) koncem března 1951, pustil se do díla. Začal psát na pět metrů dlouhé tenké role japonského kreslicího papíru, jež našel na půdě a lepil je dohromady do velkých pásů. Pracoval neúnavně po celé tři týdny, pod vlivem drog a v podnapilém stavu, aby vytvořil svůj jediný 30 m dlouhý odstavec tak, jak se mu vynořoval v paměti. Byl to jeho způsob, jak se vymanit z dřívějších literárních omezení, která považoval za druh lži. Poté, co dílo koncem dubna dokončil, opustil svou druhou manželku Joan Havertyovou. Byl vyčerpaný a přecitlivělý a přesunul se do domu své sestry v Rocky Mount, kde – pro uklidnění – věnoval dlouhé dny četbě.

Román byl americkým časopisem Time vybrán mezi stovku nejlepších anglicky psaných románů mezi lety 1923 až 2005.

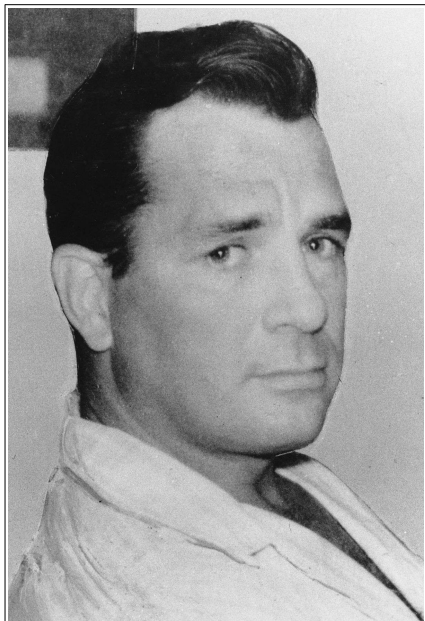
film:

Na cestě
Dobrodružný / Drama / Road movie
USA / Velká Británie / Francie / Brazílie, 2012, 140 min
režie: Walter Salles
předloha: Jack Kerouac (kniha)
scénář: Jose Rivera
kamera: Eric Gautier
hudba: Gustavo Santaolalla
hrají: Garrett Hedlund, Sam Riley, Tom Sturridge, Kristen Stewart, Kirsten Dunst, Amy Adams, Viggo Mortensen, Steve Buscemi, Alice Braga a další

Adaptace románu jednoho z nejslavnějších spisovatelů generace beatníků Jacka Kerouaca. Hlavními hrdiny jsou Sal Paradise a Dean Moriarty, kteří odmítají žít spokojeným konvenčním životem a spolu s dalšími kamarády se vydávají na bláznivou cestu po Spojených státech. Sal je spisovatelem a žije v New Yorku. Dean je dítětem ulice, často pobýval v polepšovně a žije se hlavně krádežemi. Oba jsou svobodní a tak pro ně není problém sbalit si věci a vyrazit. Nakonec se dostávají až do Mexika. Během svých cest si užívají absolutní svobody a volnosti, navštěvují večírky, užívají si alkoholu, drog, sexu a jazzu.

fakta:

Jack Kerouac, vlastním jménem Jean-Louis Lebris de Kerouac, (12. března 1922, Lowell, Massachusetts, USA – 21. října 1969, St. Petersburg, Florida, USA) byl americký spisovatel, jeden z nejvýznamnějších představitelů beat generation. Proslavil se především svými autobiografickými romány, zejména pak dílem *Na cestě*.

Předci Jacka Kerouaca pocházeli z Francie. Jeho děd, tesař Jean-Baptiste Kirouack, se společně se svou ženou Clémentine Bernierovou přestěhovali z Francie do Nashui, města v americkém státu New Hampshire. Stalo se to v roce 1889 krátce poté, co se jim narodil syn Léon (1889-1946), budoucí Kerouacův otec. Léon se stal reportérem a obchodníkem a roku 1915 si vzal Gabrielle Lévesqueovou (1895-1973), budoucí Kerouacovu matku. Rok po svatbě se jim narodilo první dítě, syn Francis Gerard; roku 1918 pak dcera Caroline. Jako třetí a poslední dítě přišel na svět Jean-Louis. Doma mu říkali „Ti Jean“, čili „Malý Jan“. Teprve později, když se Jean-Louis začal stýkat s nefrancouzskými obyvateli, se z něj stal „Jack“. Když byly Jackovi čtyři roky, zemřel mu ve věku devíti let na revmatickou horečku jeho starší bratr Gerard. Kerouaca tato událost hluboce poznamenala, prohloubila jeho

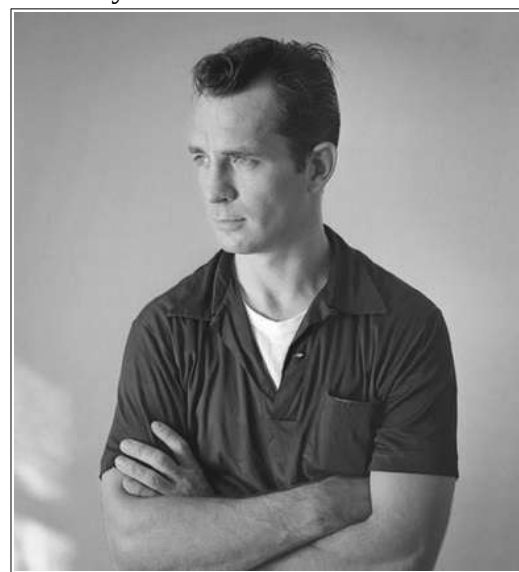
závislost na matce a promítla se i do jeho tvorby. Doma rodina Kerouacových mluvila jedním z francouzských dialektů, proto je Kerouacův mateřský jazyk francouzský. Angličtinu se začal učit až v šesti letech a docela s ní bojoval.

Otec Jacka Leo Kerouac byl v Lowellu známou postavou. Vznětlivý, avšak šlechetný, mírně výstřední muž s náklonností k barům a dostihovým závodům si zakládal na své nezávislosti. Vlastnil malou tiskárnu, díky níž mohl zaplatit prostorný starý dům. V roce 1936 se vylila řeka Merrimack z břehů a zatopila otcovy dílny. Ten byl nucen prodat dům a hledat si práci jako tiskař, kdekoli to bylo možné. S úpadkem otcovy role živitele domu a hlavy rodiny sílil matčin vliv. U otce se objevily zdravotní problémy, z části způsobené pitím alkoholu. Nenosil domů moc peněz, což zapříčinilo vzrůstající napětí mezi Kerouacovými rodiči.

Kerouacova matka byla hluboce věřící katolička a o nedělích Jacka a Caroline vodila do kostela. V Pawtucketville, frankokanadské komunitě v massachusettském Lowellu, nikdy nenašla skutečné přátele. Když Leo Kerouac pozvolna umíral, musela ona zajišťovat příjem domácnosti. Našla si práci v továrně na boty. Mladý Jack trpěl pocitem viny, že nedokáže nahradit otce v úloze živitele. Strávil s ním nejvíc času během jeho závěrečného stadia choroby a staral se o něj. Leo si na svém synovi vyžádal slib, že se o matku po jeho smrti postará. I v této události je nutno vidět pozdější zesílené vazby Jacka na matku.

Jack Kerouac nejdříve chodil do školy sv. Ludvíka Francouzského, poté do jezuitské školy sv. Josefa. V roce 1936 nastoupil na lowellskou high school, kde si získal společenské postavení mezi spolužáky výbornými výkony v americkém fotbale a atletice. Jack se na střední škole seznámil s jazzem a začal hodně číst. V posledním ročníku se seznámil s Mary Caneyovou, která se později stala předlohou jeho románu *Maggie Cassidyová*. Díky svým fotbalovým výkonům dostal dvě nabídky na univerzitní stipendium a Kerouac se rozhodl pro Kolumbijskou univerzitu v New Yorku. Na univerzitě se Kerouacovi z počátku dařilo dobře a díky jeho výborným esejům si ho spolužáci najímali, aby za ně psal práce.

Jackovo prvotní nadšení z univerzity se však brzy začalo vytrácet. Dlouhé cestování městem, celodenní vyučování a večerní fotbalový trénink ho příliš zaměstnávaly a Jack začal vyučování vynechávat. Začal chodit do klubů poslouchat jazz a na večírky spolužáků. V této době se ještě scházel s Mary Caneyovou, avšak jejich způsob života byl už dost odlišný, což nakonec vedlo k jejich odloučení. Po zbytek života pak Kerouac tvrdil, že nikdy žádnou dívku nemiloval tak jako Mary.

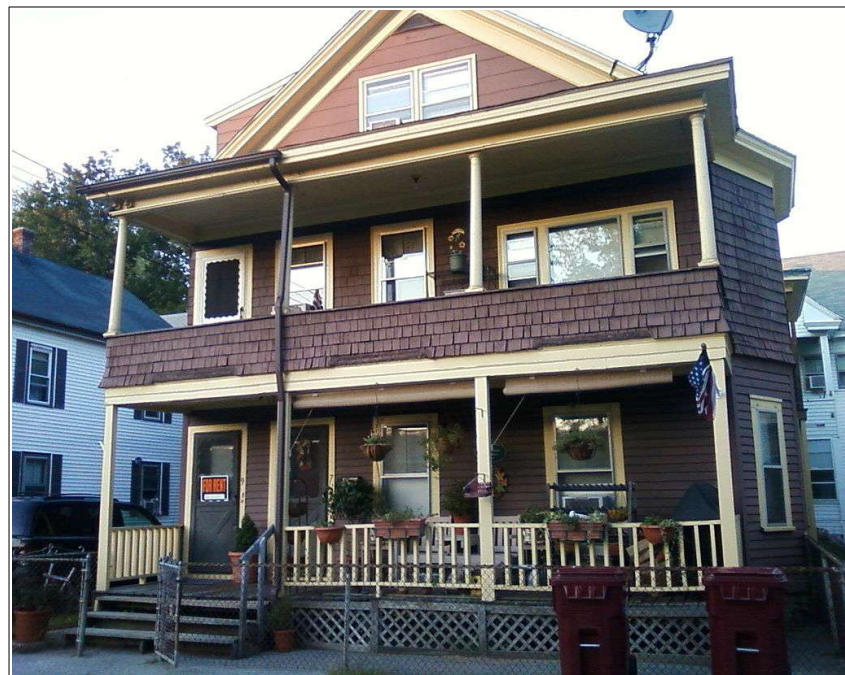

Jack Kerouac okolo roku 1956.

V prosinci 1942 se Kerouac nepohodl s trenérem fotbalu a opustil univerzitu. Vrátil se zpět do Lowellu. O tři měsíce později obdržel povolávací rozkaz do Námořnictva Spojených států. Odtud byl však brzy propuštěn pro psychické problémy. V létě téhož roku proto nastoupil jako pomocná pracovní síla na loď do Liverpoolu. V létě roku 1944 se Kerouac poprvé setkal s Allenem Ginsbergem a ještě téhož roku i s Williamem Sewardem Burroughsem. Jelikož byl Burroughs o několik let starší než Ginsberg i Kerouac, stal se pro ně „učitelem“.

22. srpna 1944 se oženil s Frankie Edith Parkerovou. Protože Jack Kerouac byl ve vězení za krytí vraždy Davida Kammerera Lucienem Carrem, byl po celý svatební obřad v soudní síni manhattanské radnice připoután za zápěstí k policistovi. Peníze na kauci od Edie Parkerové a jejich sňatek mu zajistily propuštění na svobodu. Otec mu pomoc odepřel, proto se Jack rodině odcizil a pasoval se do role psance. Manželství s Edie Parkerovou vydrželo jen 2 měsíce.

Jeho druhou manželkou se dne 17. listopadu 1950 stala servírka Joan Havertyová. Ani toto manželství dlouho nevydrželo – trvalo jen do června 1951, kdy se Jack dozvěděl o těhotenství své manželky. Utek

Rodný dům Jacka Kerouaca v Lowellu.

a došlo k nepříjemným následkům ve sporu o určení otcovství, který Joan později rozpoutala. Dítě se narodilo 16. února 1952, holčička dostala jméno Janet Michele. Spor o určení otcovství Jack Kerouac u soudu prohrál, výživné bylo stanoveno ve výši 52 dolarů měsíčně, což bylo (v té době) minimum. Příkazem k uhrazení soudních výloh, jež činily 2500 dolarů, se Kerouac cítil ožebračen.

V následujících letech vyšel román *Maloměsto, velkoměsto*, Kerouac jezdil stopem po USA a příležitostně pracoval jako brzdař (a dělal také jiné málo kvalifikované pomocné práce). V té době byl také podruhé hospitalizován s flebitidou (zánět žil).

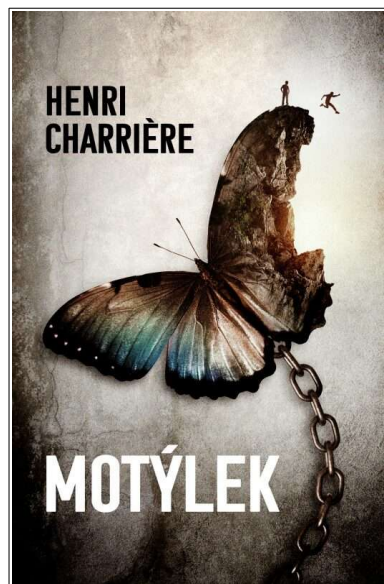
Jack Kerouac byl extrémně vnímavý a citlivý člověk. Jeho pochybnosti o sobě pramenily mimo jiné i z faktu, že jeho novátorská tvorba nebyla dlouho považována za způsobilou k vydání. Přes touhu poznávat a vstřebávat stále něco nového zažil i období těžkých depresí a pocity osamění. Domníval se, že zemře o samotě jako jeho oblíbení spisovatelé Emily Dickinsonová a Henry David Thoreau, a sám o sobě psal v dopisech jako o zuboženém papírovém žebrákovvi. Toto velmi těžké období života mu kromě psaní, četby a podpory přátel pomohl překonávat buddhismus, ačkoli se nikdy zcela nerozešel ani s katolicismem, v němž byl vychován. Po roce 1957, kdy vydal román *Na cestě*, se stal veřejně známou osobností. Jeho další román *Dharmoví tuláci* z roku 1958 již takový úspěch neměl a dočkal se odmítnutí samotných buddhistů, jako byli Rath Sasakiová a Daisecu Teitaró Suzuki. Kerouac se stal finančně zajištěným a trvale se usadil na Floridě. Krátce nato ho zasáhly těžké osobní ztráty v podobě úmrtí sestry v roce 1964 a smrtelného onemocnění matky v roce 1966. V této době Kerouac propadl alkoholu víc než kdykoli předtím. V roce 1966 se znovu oženil, jeho třetí manželkou se stala Joyce Glassmanová. Další ztrátu pro něj znamenala v roce 1968 smrt Neala Cassadyho a roztržka s Ginsbergem. Kerouac znovu propadl depresím, a v jejich důsledku i nemírnému pití, které se mu stalo osudným. Zemřel na následky alkoholismu, fyzicky zcela vyčerpaný a se zničenými játry. Bezprostřední příčinou smrti bylo krvácení jícnových křečových žil.

Kerouac se snažil (jako ostatní beatníci) o maximální upřímnost a spontánnost díla bez ohledu na umělecké následky. Používal také metodu automatického psaní, aby mohl co nejsvobodněji vyjádřit nálady a pocity svého nevědomí. Literáta přirovnával k jazzovému saxofonistovi, neboť by měl hledat jazykové vyjádření nerušeného proudění myšlenek a pocitů. Na druhou stranu lze z jeho tvorby vycítit pronikavý pocit úzkosti, zoufalství a bolesti žití, jež většinou převažuje nad entuziasmem a skrývá se také za vtipkováním a často nuceným veselím postav.

Kerouac se snažil (jako ostatní beatníci) o maximální upřímnost a spontánnost díla bez ohledu na umělecké následky. Používal také metodu automatického psaní, aby mohl co nejsvobodněji vyjádřit nálady a pocity svého nevědomí. Literáta přirovnával k jazzovému saxofonistovi, neboť by měl hledat jazykové vyjádření nerušeného proudění myšlenek a pocitů. Na druhou stranu lze z jeho tvorby vycítit pronikavý pocit úzkosti, zoufalství a bolesti žití, jež většinou převažuje nad entuziasmem a skrývá se také za vtipkováním a často nuceným veselím postav.

Jeho poezie je ovlivněna asijskými vlivy, především zen-buddhismem a starou čínskou a japonskou poezií. Ovlivnila ho především forma haiku (tj. báseň o 17 slabikách, která obsahuje ucelenou vizi života ve třech krátkých řádcích), dále to bylo blues (tříveršové sloky s opakovaným nepatrně variabilním prvním veršem, většinou smutné či melancholické). Kerouac přesně nedodržel tyto formy, šlo mu spíše o do držení nálady a rytmu.

v naší knihovně: *Na cestě*

Motýlek

kniha:

Motýlek: Henri Charrière
žánr: Literatura světová, Dobrodružné, Romány
vydáno: 2005, BB art
originální název: Papillon, 1969
překlad: Sergej Machonin
počet stran: 584

Motýlek je autobiografický román francouzského spisovatele Henriho Charrière z roku 1969. Příběh vypráví o touze po svobodě mladíka, kterému říkají Motýlek a který byl na doživotí odsouzen na nucené práce za vraždu, kterou nespáchal. Román poprvé vyšel česky v roce 1971. V roce 1973 byl na motivy tohoto románu natočen stejnojmenný americký film.

Pěťadvacetiletý Henri z francouzského kraje Ardèche, kterému v pařížském podsvětí říkají „Motýlek“, je krutým státním prokurátorem odsouzen za vraždu, kterou nespáchal, na doživotní nucené práce ve Francouzské Guyaně. Při nejbližší příležitosti se chystá utéci a vrátit se do Paříže, kde se chce pomstít prokurátorovi, vesničanům z poroty (ty nakonec z plánu vynechá), která ho odsoudila a pařížské policii. Je odvezen s dalšími nebezpečnými trestanci na Ostrovy spásy, kde byl vězněn i slavný Alfred Dreyfus. Díky kamarádům je načas umístěn v nemocnici a využívá šanci k útěku. Spolu s Clousiotem a mladým chlapcem Maturtem se vydávají na moře. Doplují až na Trinidad, ale anglické úřady jim povolují pouze čtrnáctidenní pobyt na zotavenou, poté se musí znovu vydat na cestu spolu s dalšími třemi uprchlíky.

Chtějí dojet až do Britského Hondurasu, který nevydává uprchlé trestance, ale zbylí tři utečenci s tím nesouhlasí a chtějí vysadit v Kolumbii. Všechny je chytí a vsadí do vězení v Rio Hacha, avšak Motýlek dokáže opět uprchnout, dostane se do indiánské vesnice na ostrově La Guajira, kde žije skoro tři čtvrtě roku a stihne se oženit s indiánskými sestrami Lali a Zoraimou, poté odchází, neboť stále myslí na svou pomstu. Při cestě mu pomáhají jeptišky, ale za svou důvěru k nim je náležitě potrestán, schová si u nich perly a hamižná abatyše uprchlíka nahlásí místní policii, která jej opět přiveze do Riohacha, kde se opět střetává se svými druhy. Ani na malou chvíli nepřestává myslet na svobodu, několikrát se pokusí o útěk, leč marně.

Motýlek je deportován zpět na Guyanu a za útěk odsouzen ke dvěma letům v káznici na ostrově Svatý Josef. Díky pomoci kamarádů, kteří mu tam posílají kokosové ořechy a cigarety, dokáže ticho a osamocení trestnice překonat. Sotva se dostane na svobodu, znovu uprchne, je chycen a za další útěk dostane 8 let káznice. Díky odvaze při záchraně důstojnickovy dcery před žraloky je propuštěn po 19 měsících. Je přesunut na ostrov Ďábel (Île du Diable), odkud uprchne na kokosovém voru. Najde si nové přátele mezi čínskými trestanci a společně s jedním kamarádem odpluje do Anglické Guyany, kde je však těžká obživa a proto opět prchá do Venezuely, ve které je ze začátku považován za zločince, ale po několika letech dobrého chování je uznán za právoplatného občana a Venezuela se pro něj stává novou vlastí.

Už za Charrièreova života byla autenticita Motýlka předmětem pochybností. Zdá se, že do svého vlastního příběhu zapojil Charrière také historky svých spoluvězňů, z velké části smyšlené. V roce 2005 se dokonce přihlásil jakýsi Charles Brunier, Charrièreův spoluvězeň, který tvrdil, že skutečným Motýlkem je on, čemuž nasvědčují mnohé okolnosti včetně tetování motýla (které měl ovšem Charrière také). Zřejmě je Motýlek přes svou velkou působivost a oblibu jen volným a literárně silně upraveným zpracováním autora života a ne jeho přesným záznamem. I přesto nelze zpochybnit, že podmínky pro vězně byly naprosto otřesné a zacházení s nimi překračovalo běžnou mez francouzského vězeňství.

film:

Motýlek

Životopisný / Dobrodružný / Krimi / Drama

USA / Česko / Španělsko, 2017, 133 min (Alternativní 128 min)

režie: Michael Noer

předloha: Henri Charrière (kniha)

scénář: Aaron Guzikowski

kamera: Hagen Bogdanski

hudba: David Buckley

hrají: Charlie Hunnam, Rami Malek, Eve Hewson, Tommy Flanagan, Roland Møller, Ian Beattie, Michael Socha a další

Film vypráví neuvěřitelný příběh pařížského kasaře Henriho „Motýlka“ Charriera (Charlie Hunnam), který je falešně obviněn z vraždy a odsouzen na doživotí. Trest si odpykává v nechvalně známé trestanecké kolonii na Ďábelském ostrově u Francouzské Guayany. Motýlek je odhodlaný dostat se na svobodu, a tak nečekaně spojuje síly se spoluvězněm Louisem Degou (Rami Malek), osvědčeným padělatelem, který mu výměnou za ochranu nebezpečný útěk financuje.

Motýlek

Drama / Krimi / Životopisný

USA / Francie, 1973, 151 min (Alternativní 145 min)

režie: Franklin J. Schaffner

předloha: Henri Charrière (kniha)

scénář: Dalton Trumbo, Lorenzo Semple Jr.

kamera: Fred J. Koenekamp

hudba: Jerry Goldsmith

hrají: Steve McQueen, Dustin Hoffman, Victor Jory, Don Gordon, Anthony Zerbe, Robert Deman, Woodrow Parfrey, Bill Mumy, George Coulouris a další

Motýlek je americký hraný film natočený režisérem Franklinem J. Schaffnerem v roce 1973 na motivy stejnojmenného autobiografického románu spisovatele Henriho Charriera.

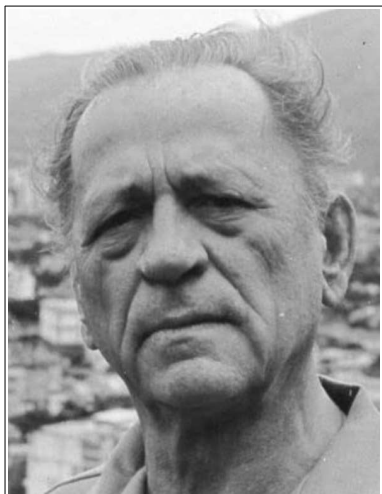
Film vypráví příběh francouzského vězně Henriho Charriera přezdívaného Motýlek (Steve McQueen), který se spolu se spoluvězněm Louisem Degou (Dustin Hoffman) pokouší uprchnout z trestanecké kolonie ve Francouzské Guyaně. Ústředním motivem snímku je touha člověka po svobodě.

V úvodu snímku je odsouzený vězeň Henri přezdívaný pro své tetování Motýlek odeslán z Francie na doživotí do trestanecké kolonie ve Francouzské Guyaně. Na lodi potkává odsouzence Louise Degou, který byl do kolonie poslán za falšování peněz. Henri za úplatu brání slabšího Louise před ostatními spoluvězni. Po doputí do kolonie jsou oba konfrontováni s hrubým zacházením dozorců a otřesnými podmínkami, které činí pobyt v tropickém vězení téměř nemožným. Motýlek se od počátku pokouší z věznice uprchnout. Při pokusu o útěk je však zadržen a dva roky držen na samotce. Po propuštění a umístění do ošetrovny naplňuje Motýlek nový útěk společně s vězni Clusiotem a Maturetem. Na poslední chvíli se ke skupince přidává také Louis. Clusiot je při útěku chycen a Louis Dega si zlomí kotník, přesto se tříčlenné skupině podaří uprchnout až k nachystané lodi. U ní však zjistí, že byli podvedeni, neboť loď je prohnílá a neschopná plavby. Pomoc naleznou v nedalekém táboře malomocných, kteří jim poskytnou své plavidlo. Na ní se vězni doplaví k pobřeží Hondurasu, kde jsou však ihned po přistání napadeni vojáky. Uprchnout se podaří pouze Motýlkovi, který se skryje v džungli a útočiště nalezne u místního indiánského kmene. Po odchodu od indiánů se Motýlek skryje v ženském klášteře, avšak abatyše jej prozradí úřadům, načež je opět odvezen do věznice v Guyaně a na samotce je držen dalších pět let. Poté je zestárlý Motýlek převezen na Ďábelský ostrov, kde se setká s přítelem Louisem Degou. Motýlek uprchne i odtud, když skočí do moře a na pevninu se nechá unášet na pytlí naplněném kokosovými ořechy.

Jerry Goldsmith byl za hudbu k filmu Motýlek v roce 1974 nominován na cenu Oscara. Téhož roku byl Steve McQueen za hlavní roli v tomto filmu nominován na získání Zlatého glóbu. Ocenění Golden Screen získal film Motýlek v roce 1974 a 1984.

fakta:

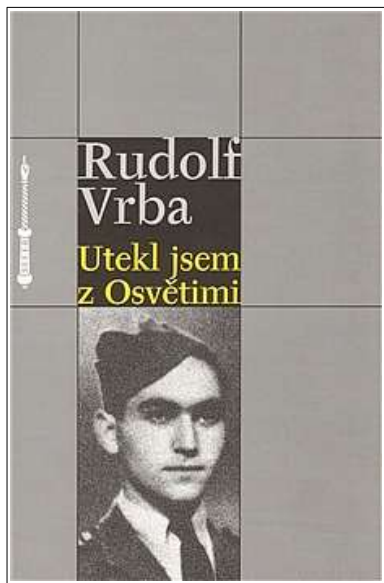
Henri Charrière (známý pod přezdívkou Papillon – Motýlek, 16. listopadu 1906 – 29. července 1973) byl Francouz usvědčený za vraždu (sám ale tvrdil, že je nevinný) a odsouzený k nuceným pracím ve Francouzské Guyaně, odkud utekl a žil ve Venezuele. Znáмым se stal především proto, že svůj útěk zaznamenal v autobiografickém románu *Motýlek*, který se stal bestsellerem, přestože je často zpochybňována jeho autenticita.

Narodil se ve městě Ardèche. Jeho matka zemřela, když mu bylo deset let. V roce 1923 vstoupil do vojenského námořnictva, kde sloužil dva roky. Později se stal členem pařížského podsvětí, oženil se a měl dceru. 26. října 1931 byl za vraždu pasáka, známého jako malý Roland, odsouzen k doživotnímu vězení a deseti letům nucených prací (celý život tvrdil, že byl odsouzen neprávem). Po krátkém uvěznění byl deportován na Francouzskou Guyanu, odkud 29. listopadu 1933 s dvěma spoluvězni uprchl do Kolumbie, kde byl znovu chycen a uvězněn. Měl být znovu vydán Francii, podařilo se mu ale utéci na území indiánských kmenů, kde prožil několik měsíců.

Musel odsud ale odejít, v Santa Marta byl v roce 1934 znovu zatčen a vydán do Francie. Byl opět uvězněn a odsouzen ke dvěma letům na samotce. Po propuštění do běžného vězeňského režimu a jednom dalším neúspěšném pokusu se mu konečně v roce 1945 podařilo utéci do Venezuely. Uplaval na pytlí kokosových ořechů, jeho společník se při tomto pokusu utopil. Ve Venezuele se usadil, otevřel si restauraci, oženil se s ženou jménem Rita a stal se místní celebritou. Své vzpomínky vtělil do dvou autobiografických románů, *Motýlek* (1969) a *Banco* (1970). Motýlek se stal bestsellerem, byl dokonce zfilmován. Zemřel v roce 1973 v Madridu na rakovinu.

v naší knihovně: *Motýlek 1., 2., Banco*

Utekl jsem z Osvětimi

kniha:

Utekl jsem z Osvětimi: Rudolf Vrba & Alfréd Wetzler

žánr: Literatura faktu, Biografie a memoáry, Příběhy

vydáno: 2007, Sefer

originální název: 44070: The Conspiracy of the Twentieth Century, 1998

překlad: Iva Hrdličková, Tomáš Pěkný

počet stran: 438

Příběh slovenského Žida za okupace působivě líčí především jeho zážitky z koncentračního tábora.

Hlavní hrdina Walter Rosenberg (Rudolf Vrba) byl při druhém pokusu o útěk za hranice Slovenského štátu transportován do vyhlazovacího tábora v Majdanku a posléze do Osvětimi. Podstatná část knihy je tvořena líčením jeho zážitků z táborů. Roku 1944 s jedním ze spoluvězňů z Osvětimi

uprchl. Ve zprávě, kterou s sebou přinesli, podávají první ucelené, podrobné a zároveň ořesné informace o situaci, která ve vyhlazovacích táborech panovala. Děj knihy končí ve chvíli, kdy hrdina jde poprvé do boje proti Němcům.

Co Dante neviděl: Rudolf Vrba & Alfréd Wetzler

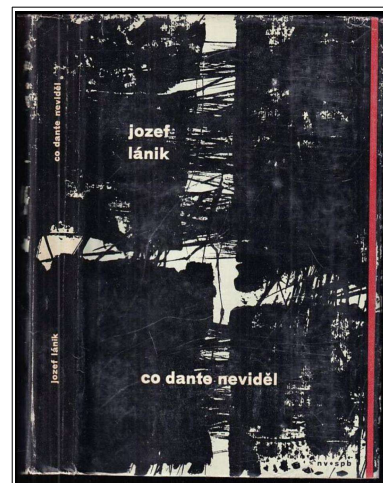
žánr: Literatura naučná, Historie

vydáno: 1966, Naše vojsko

překlad: Marie Liehmová

počet stran: 248

Ze všech zdařilých útěků osvětimských vězňů můžeme za nejvýznamnější považovat útěk Wetzlera a Rosenberga, budeme-li jejich význam poměřovat jejich ohlasem. Stalo se tak zásluhou zprávy, kterou po svém útěku

napsali už na Slovensku. V historické literatuře je známa jako Zpráva Wetzlera a Vrby, protože Walter Rosenberg si už ponechal jméno Rudolf Vrba, na které mu československý odboj pořídil falešné papíry. Alfréd Wetzler si své jméno z ilegality, Jozef Lánik, ponechal jen jako literární pseudonym.

Osvětimské poselství, sepsané v Žilině, nechťelo být jen historickým dokumentem, ani jen epitafem za osvětimskými oběťmi. Chtělo se stát výstrahou lidstvu, burcující k činům.

film:

Zpráva

Drama / Historický / Válečný

Slovensko / Česko / Německo, 2020, 94 min (Alternativní 91 min)

režie: Peter Bebjak

předloha: Alfréd Wetzler (kniha)

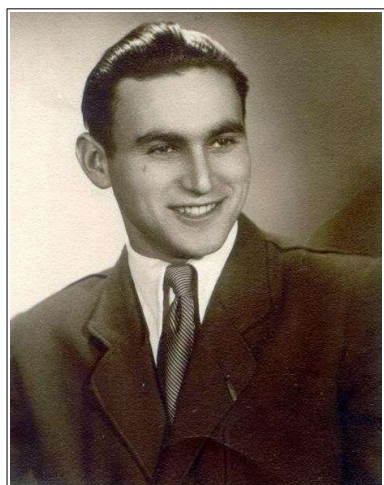
scénář: Jozef Paštéka, Tomáš Bombík, Peter Bebjak

kamera: Martin Žiaran

hudba: Mario Schneider

hrají: Noël Czuczor, Peter Ondrejčka, Jan Nedbal, Florian Panzner, Christoph Bach, Lars Rudolph, Wojciech Mecwaldowski, Ksawery Szlenkier a další

Druhá světová válka, 7. duben 1944. Pro tisíce vězňů z celé Evropy ve špinavých barácích a s jídlem na přiděl den jako kterýkoliv jiný. Zatímco ostatní chtějí jen přežít, skupinka vězňů připravuje útěk. Když se spoluvězni shromažďují na večerní přepočítávání, jsou už šestadvacetiletý Fredy a o šest let mladší Valér ukryti v jámě pod hromadou trámů. Nevyzrazení potřebují vydržet tři dny. Tak dlouho Němci hledají ty, kteří se pokusí o útěk z koncentračního tábora v Osvětimi. Když zvuk sirén ohlásí konec hledání, dva vyhladovělé a zmrzlé mladíky čeká sto kilometrů přes hory a nepřátelské hlídky na cestě do rodné země, na území Československa. Pokud to zvládnou, sepíší zprávu o osvětimském pekle. Ten nejtěžší okamžik je však teprve čeká – přesvědčit svět, aby uvěřil. Film zachycuje skutečný hrdinský čin a jeden z nejvýraznějších zápisů československých občanů do světové historie vedoucí k záchraně desetitisíců lidských životů.

fakta:

Rudolf Vrba, vlastním jménem Walter Rosenberg (11. září 1924 Topolčany, Československo – 26. ledna 2006 Vancouver, Kanada), byl slovenský profesor farmakologie na University of British Columbia zaměřený na neurologii. Mezinárodně proslul více než 50 pracemi o chemických procesech v mozku a studiemi cukrovky a rakoviny. Je znám především tím, že byl jedním z pěti Židů, kterým se podařilo utéci z koncentračního tábora Auschwitz (Osvětim) a současně předat spojencům informace o masových vraždách, ke kterým tam docházelo v rámci holocaustu.

Rudolf Vrba se narodil jako Walter Rosenberg v Topolčanech Eliasovi a Heleně Rosenbergovým. Jako Žid byl vystaven výraznému omezení lidských svobod na základě tehdy platných slovenských právních norem, které se nápadně podobaly Norimberským zákonům (mnozí fašističtí Slováci se dokonce chlubili, že jejich zákony jsou ještě přísnější než ty německé).

Poté, co byl Vrba vyloučen z bratislavského gymnázia, začal pracovat jako dělník. Později na toto období vzpomínal takto: „V práci jsem zjistil, že existují dva druhy platů. Nízké pro Židy a vyšší pro všechny ostatní. A když jsem přišel o práci, zjistil jsem, že ve frontě před zprostředkovatelnou práce musím stát na druhém místě. Nejprve byla práce přidělována těm ostatním, a nám, jen když jsme měli štěstí a nějaká zbyla.“

I přesto, že to bylo zakázané, pokračoval doma v samostudiu. Už studium angličtiny považovala jeho matka za výstřednost, a když se začal učit i ruštinu, vzala jej k doktorovi, neboť se obávala o jeho duševní zdraví. Doktor ale matku ubezpečil, že se nejedná o žádnou zdravotní úchylku.

V březnu 1942 se jako sedmnáctiletý kvůli narůstajícímu antisemitismu a zahájením deportací do Polska rozhodl uprchnout přes Maďarsko a Jugoslávii do Anglie a přidat se tam k československé armádě. Od matky obdržel 200 korun a kvůli omezení pohybu pro židovské občany se nechal odvézt taxíkem z Trnavy

do Seredi, odkud se vydal v noci pěšky přes hranici do tehdy maďarské Galanty. Rodina jeho kamaráda žijící v Galantě mu pomohla dostat se do Budapešti. Tam se nějaký čas skrýval u lidí, na něž dostal kontakt od svých přátel v Trnavě. Jelikož jeho snaha pokračovat do Británie byla příliš nebezpečná, bylo rozhodnuto, že pojedou zpět na Slovensko, kde mu budou vyřízeny falešné arijské papíry. Proto se Rudolf Vrba znovu vydal do Trnavy, ale při opětovném přecházení hranice byl chycen maďarskými pohraničníky. Ti jej přenechali slovenským úřadům, kterými byl umístěn do sběrného tábora v Novákách. Z tohoto tábora se mu podařilo společně s jeho spoluvězněm Josefem Knappem utéci, ale po pár dnech jej znovu chytil četník v Topoľčanech. Vrba byl odvezen zpět do tábora v Novákách, odkud jej prvním transportem nechali dne 14. června 1942 deportovat do Polska.

Dne 16. června byli poblíž Lublinu z vlaku vybráni muži ve věku od 16 do 45 let a byli odvedeni do Lublin (Majdanek). Zbývá část transportu pokračovala do vyhlazovacího tábora v Belžci. Vrba však na Majdanku příliš dlouho nepobyl, při první příležitosti se nechal zařadit do transportu 400 vězňů, kteří měli jet pracovat na zemědělské statky. Ve skutečnosti byla těmito „statky“ Auschwitz. Jejich transport odjel z Lublinu 29. června 1942 a o den později stanul v Osvětimi.

V koncentračním táboře Auschwitz byl zaregistrován jako vězeň číslo 44070. Životní podmínky v táboře byly natolik kruté, že ze 400 osob, které přijely ve Vrbově transportu, jich za měsíc a půl (15. srpna 1942) žilo již jen pouhých 208.

Slibovanou „prací na farmě“ mělo být vykopávání a spalování (na otevřeném ohni) asi 100 000 těl, která byla v Birkenau před výstavbou výkonných krematorií pohřbívána pouze do mělkých hromadných hrobů. K této práci se však Rudolf Vrba nedostal, neboť byl vybrán do oddílu, který pracoval v potravinovém skladu SS (součást Hauptwirtschaftslager SS). Zde pracoval 6 týdnů a poté bylo celé komando kvůli aféře s krádeží potravin za trest převeleno na stavební práce do Buna-Werken (budoucí Auschwitz III-Monowitz). Rudolf Vrba se díky tomu, že jeho kolega Josef Erdelyi ovládal francouzštinu, dostal k lehčí práci při stavění pylonů z ocelových drátů. Asi po 4 týdnech, po dezinfekční akci, která proběhla v souvislosti s epidemií skvrnitého tyfu, byl zařazen 30. srpna 1942 do tzv. Aufräumungskommando (v táborové mluvě nazývaném Kanada). Za chycení při pašování věcí pro svého kápa byl zmlácen do bezvědomí a nějaký čas strávil v táborové nemocnici. Po návratu pracoval na tzv. Judenrampě (židovská rampa, místo mezi tábory Auschwitz I a Auschwitz II, kam přijížděla většina transportů) při vykládání věcí zkonfiskovaných lidem, kteří byli přivázeni do tábora. 15. ledna 1943 bylo celé jeho komando přemístěno do tábora v Březince (Auschwitz II-Birkenau).

Tam se setkal se svým známým z Trnavy Alfrédem Wetzlerem a připojil se k odbojové skupině soustředěné kolem Dawida Szmulewského. Později začal pracovat jako zapisovatel (Blockschreiber) v karanténním táboře BIIa. Byl svědkem založení a částečné likvidace (8. března 1944) terezínského rodinného tábora BIIb, při němž zahynula v plynových komorách i dívka, do níž se zamiloval – Alice Munková.

Dne 8. března promluvil Vrba k 16 členům odbojové organizace a na základě zpráv od Dawida Szmulewského jim sdělil, že mohou očekávat pouze smrt. Vůdce plánovaného povstání se měl stát německý Žid Fredy Hirsch. Když se ale dozvěděl, že šanci uprchnout mají jen dospělí a děti budou muset zůstat v táboře (čili zemřít), vyžádal si hodinu na rozmyšlenou, během níž se otrávil. Po jeho sebevraždě se již další vhodný vůdce nenašel.

O útěku z Birkenau začal Vrba společně s Wetzlerem přemýšlet někdy v druhé polovině roku 1943. Po bedlivém prozkoumání vydařených a nevydařených útěků a obeznámení se s nejbližším okolím tábora se rozhodli, že nejlepší bude utéci přes právě stavěný nový úsek BIII – tzv. Mexiko. Jejich plánem bylo připravit si v tomto rozestavěném úseku vhodný úkryt, schovat se v něm a po třech dnech z něj utéci na svobodu. Důvod pro tento postup byl logický. V Birkenau totiž existovaly 2 strážní okruhy – tzv. Kleine Postenkette a Grosse Postenkette. Vnitřní řetěz stráží (Kleine Postenkette) vedl přímo po hranicích tábora a tvořily jej strážní věže a ploty z ostnatého drátu. Vnější řetěz stráží (Grosse Postenkette) obklopoval tábor ve vzdálenosti asi 1-3 km. Skládal se z primitivních strážních věží, které od sebe byly rozmístěny v odstupech asi 200 m. Do tohoto, přes den hlídaného prostoru, vycházeli vězňové každé ráno pracovat. Pokud se večer po návratu pracovních oddílů do tábora shodoval počet vězňů s počtem, který ráno tábor opustil, byli esesmani z vnějšího okruhu staženi. Pokud ne, byl vyhlášen poplach a stráže zůstaly na vnějším řetězu po dobu tří dnů. Po tuto dobu pak probíhalo hledání uprchlých vězňů. Pokud nebyli do tří dnů chyceni, mělo se za to, že jsou již mimo oblast tábora a stráže byly staženy. Tohoto zaběhlého způsobu hledání uprchlíků chtěli Vrba s Wetzlerem využít.

Zřízení úkrytu na „Mexiku“ zabralo poměrně dost času. Nejbližší okolí však skýtal mnoho možností, neboť se zde nacházelo plno stavebního materiálu. Asi na počátku roku 1944 byl úkryt hotový. Šlo o vy-

hloubenou díru, která byla ukryta pod hromadou dřeva pro stavbu baráků. Potřebné však byly ještě další přípravy. Díky kontaktům v oddíle Kanady získali mnoho věcí nezbytných pro útěk – civilní oblečení, boty a další věci, které se při útěku mohly hodit. Připravili si také trasu útěku na Slovensko. S plánováním trasy jim pomáhal spoluvězeň Paweł Gulba.

Se spoluuprchlíkem Alfrédem Wetzlerem nadiktovali v dubnu 1944 zděšeným židovským představitelem v Žilině na Slovensku 32 stran výpovědi, která se stala známá jako Vrbova a Wetzlerova zpráva. Ta je považovaná za jeden z nejdůležitějších dokumentů 20. století, neboť poprvé poskytla spojencům podrobné informace o koncentračním táboře a byla označena za věrohodnou. Ačkoliv uvolnění zprávy pro veřejnost bylo kontroverzně pozdrženo a zpráva byla zveřejněna až po zahájení masových deportací maďarských Židů do Auschwitzu (15. května 1944, celkem 437 000 osob), bývá jí připisována záchrana mnoha lidských životů. Informace ze zprávy byly publikovány prostřednictvím British Broadcasting Corporation 15. června 1944 a 20. června v New York Times. Papež Pius XII., americký prezident Franklin D. Roosevelt a švédský král Gustav V. následně žádali maďarského admirála Miklóse Horthyho o zastavení deportací. K tomu došlo 9. července 1944 a odhaduje se, že tak bylo zachráněno asi 200 000 Židů.

Podle autobiografického románu Alfréda Wetzlera *Co Dante neviděl* natočil slovenský režisér Peter Bebjak film *Zpráva*. Film vznikl v mezinárodní koprodukcí. Rudolfa Vrba hraje Peter Ondrejčka, Alfréda Wetzlera Noël Czuczor, jedna z rolí byla svěřena britskému herci Johnu Hannahovi. Uvedení filmu v kiněch bylo naplánováno na 28. ledna 2021 u příležitosti Mezinárodního dne památky obětí holocaustu.

Alfréd Wetzler (pseudonym Jozef Lánik; 10. května 1918, Trnava – 8. února 1988, Bratislava) byl slovenský spisovatel, antifašista a vězeň koncentračního tábora Auschwitz-Birkenau, kterému se (spolu s Rudolfem Vrbou) podařilo utéct.

Narodil se roku 1918 v Trnavě v dělnické rodině. V letech 1936-1940 pracoval jako dělník v Trnavě, v roce 1941 byl za provádění sabotáží v cihelně zatčen a 4 měsíce vězněn v Bratislavě. V letech 1942-1944 byl vězněm koncentračního tábora Auschwitz-Birkenau. Do Auschwitz byl přivezen z pracovního tábora v Seredi 13. dubna 1942. Byl zaregistrován pod číslem 29162, a další den přemístěn do Birkenau. V prvních dnech svého pobytu byl zaměstnán jako nosič mrtvol. Později pracoval na různých pozicích, mj. jako písař bloku č. 7 v táboře B1b nebo v márnici. Při práci v komandu vykonávajícím zemní práce se seznámil s polským vězněm Pawlem Gulbou (č. 7699), který mu později několikrát pomohl. Od léta 1943 pracoval jako písař v baráku č. 9 v táboře BIIId. Z tábora se mu podařilo 7. dubna 1944 společně s Rudolfem Vrbou utéct. V dubnu 1944 informovali o hrůzách Osvětimi židovské představitele v Žilině a sepsali 32 stran výpovědi, která se stala známá jako Vrbova a Wetzlerova zpráva.

V letech 1945-1950 pracoval jako redaktor, v letech 1950-1955 jako dělník v Bratislavě, v letech 1955-1970 pracoval v obchodní sféře. Od roku 1970 byl v invalidním důchodu a žil v Bratislavě, kde 8. února 1988 zemřel. Je pohřben v Bratislavě, na Ortodoxním židovském hřbitově.

Dne 1. ledna 2007 mu prezident Slovenské republiky Ivan Gašparovič udělil státní vyznamenání Kříž Milana Rastislava Štefánika I. třídy in memoriam.

Auschwitz – Německý nacistický koncentrační a vyhlazovací tábor (1940-1945)

Auschwitz, Konzentrationslager Auschwitz, koncentrační tábor Osvětim, byl komplex německých nacistických koncentračních a vyhlazovacích táborů fungujících během druhé světové války na území anektovaném Třetí říší na jihozápadě Polska po jeho obsazení roku 1939. Nazývá se podle města Osvětim v Malopolském vojvodství v Polsku.

Původní tábor Auschwitz I byl založen v bývalých kasárnách ve městě Osvětim (německy: Auschwitz, polsky: Oświęcim) přibližně šedesát kilometrů západně od Krakova na území provincie Slezsko. Následně byl vybudován nedaleký Auschwitz II neboli Auschwitz-Birkenau, jeden z největších nacistických vyhlazovacích táborů nazvaný podle vesnice Březinka (polsky: Brzezinka, německy: Birkenau). Auschwitz III označuje pracovní tábor Monowitz-Buna, kromě těchto tří základních patřila do komplexu i řada dalších pobočných táborů. První tábor byl Německem zřízen na základě příkazu Heinricha Himmlera ze dne 27. dubna 1940. Původně byl určen pro Poláky (intelligence, odbojáři), ale v létě roku 1941 nacisté rozhodli, že zde bude probíhat konečné řešení židovské otázky (holokaust).

Velitel tábora, Rudolf Höss (či Rudolf Höß), při norimberských procesech uvedl, že v Auschwitzu zemřely více než tři miliony lidí. Podle Státního muzea Auschwitz-Birkenau však v tomto táboře zahynulo 1,4 milionu lidí, z nichž přibližně 90 % byli Židé prakticky ze všech evropských států. Většina obětí byla zavražděna v plynových komorách areálu Auschwitz II plynem Cyklon B; smrt ostatních byla způsobena systematickým hladověním, nucenými pracemi, absencí zdravotní péče, individuálními popravami a pseudolékařskými experimenty.

Koncentrační tábor Auschwitz sestával ze tří oddělených táborů, které byly římskými číslicemi označeny jako Auschwitz I, II a III. Auschwitz I, jenž byl původním koncentračním táborem, sloužil jako administrativní centrum celého komplexu a za dobu jeho existence v něm nalezlo smrt na 70 tisíc lidí, převážně etnických Poláků a sovětských válečných zajatců. Auschwitz II (Birkenau) byl vyhlazovacím táborem (Vernichtungslager), ve kterém zemřelo nejméně 960 tisíc Židů, 75 tisíc Poláků a přibližně 19 tisíc Romů. Birkenau byl největším nacistickým vyhlazovacím táborem. Auschwitz III (Monowitz) sloužil jako pracovní tábor společnosti Buna-Werke, která spadala pod koncern IG Farben.

Mimo hlavní tři tábory existovalo přibližně 40 pobočných táborů, z nichž se některé nacházely až desítky kilometrů od hlavních táborů, jejichž obsazenost se pohybovala od několika desítek po několik tisíc osob.

Stejně jako všechny německé nacistické koncentrační tábory, byly i tábory komplexu Auschwitz spravovány německou nacistickou ozbrojenou organizací SS. Velitelem tábora byl do léta 1943 Obersturmbannführer SS Rudolf Höss, jehož poté ve funkci nahradili Arthur Liebehenschel a Richard Baer. Höss o chodu tábora podal detailní popis během poválečných norimberských procesů a ve své autobiografii. Byl oběšen 16. dubna 1947 naproti krematoriu v táboře Auschwitz I. Deník Rudolfa Hösse, sepsaný během zajetí po válce, se stal předlohou pro román *Smrt je mým řemeslem* Roberta Merleho.

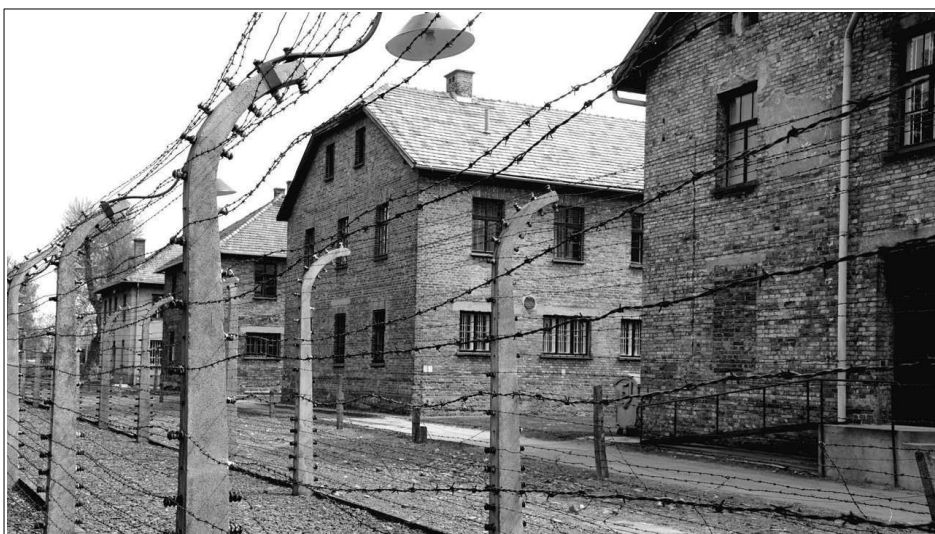
Vchod do tábora je tvořen vstupní branou, kterou byly do tábora v květnu 1944 přivedeny koleje, po kterých do tábora přijížděly transporty s lidmi. Nad vstupní branou byla vystavěna věž, ze které byl rozhled na celý areál tábora a na rampu, kde probíhala selekce vězňů na schopné a neschopné práce.

První stavby, které na území tábora vyrostly, byly cihlové domy. S následujícími transporty se ale tábor rychle rozrůstal a vyvstala potřeba rychle stavět další a další „ubytovací“ kapacity, což vedlo nejprve k využití koňských stájí a poté k výstavbě dalších dřevěných staveb. Dřevěné baráky byly extrémně nevhodné pro život, mezerami mezi prkny v zimě prostupoval chlad a v létě se stávaly výhni. Tábor se dělil na několik menších částí – mužský, ženský, terezínský rodinný, maďarský židovský a cikánský tábor.

Po okraji obytných bloků se nacházela hygienická zařízení, která sestávala z latrín a umýváren. V zadní části tábora byly vystavěny čtyři plynové komory, ve kterých byli hromadně zabíjeni lidé z přícho-

zích transportů, ale také nemocní vězni, u nichž se nepředpokládal rychlý návrat do práce.

Krematorium II. a III. mělo převlékárny a komory umístěné pod zemí. Po schodech sestupovaly oběti do převlékárny, kde odložily oblečení a nahé pak vstupovaly do plynové komory. Jednalo se o betonovou kobku, která byla propojena větracími komíny s povrchem, kam vhažovali vojáci SS vraždící plyn – cyk-lon B. Další místnosti se pak za-měřovaly na zužitkovávání

mrtvých (odebírání zlatých zubů, vlasů atd.) a jejich likvi-daci ve spalovacích pecích tzv. krematoriích. Během času se pro uklidnění vězňů přidaly ke vchodu nápisy uvádějící, že se jedná o sprchy, v komoře byly atrapy sprch a vězňům bylo vojáky SS dokonce rozdáváno mýdlo před vstupem do komo-ry.

Krematorium IV. bylo za-páleno a následně zničeno bě-

hem povstání Židů ze Sonderkommanda 7. října 1944, kteří nedaleko krematoria zakopali zápisky z po-vstání a důležité dokumenty zachycující situaci v táboře, jež byly později využity v soudních procesech proti důstojníkům SS. Krematoria II. a III. byla demontována na rozkaz SS již v listopadu roku 1944 členy Sonderkommanda.

Zachovalo se 45 zděných a 22 dřevěných stavení. Patrné jsou také zbytky plynových komor a kre-mačních jam na pece. Dobové je také oplocení, komíny a základy nedochovaných domů. Dnes je objekt koncentračního tábora Auschwitz II – Birkenau památkem, připomínající celému světu odpor-nost nacistického režimu a utrpení miliónů lidí z celé Evropy. Památník je volně přístupný bez poplatků a je možné zakoupit tištěného průvodce v češtině.

Auschwitz patřil k táborům s poměrně vysokým počtem uprchlých vězňů. Z ostatních nacistických koncentračních táborů před ním v počtu uprchlíků stojí pouze Buchenwald (1876 mužů a 91 žen, z toho však 831 osob až v roce 1945). Za každý útěk vězně bylo často nařízeno tzv. „stání“, ve kterém dotčené skupiny vězňů stály až desítky hodin v pozoru a nehnutě v prostoru mezi bloky. Mnozí za tento způsob trestání zaplatili životem.

Z Auschwitz se podle dostupných pramenů za dobu od založení po likvidaci tábora pokusilo o útěk celkem 802 osob (757 mužů a 45 žen). Z tohoto počtu bylo:

- 144 útěků úspěšných (a většinou se také podařilo přežít válku),
- 327 útěků neúspěšných (chycení během útěku nebo zatčení po zdařilém útěku),
- 331 útěků, o kterých nejsou žádné další informace.

Významní uprchlíci:

- Tadeusz Wiejowski (Polák), první uprchlík – 6. srpen 1940
- Viktor Pestek (Rumun, dozorce) a Vítězslav Lederer (Čech) – 5. duben 1944; Lederer se snažil dostat informace o poměrech v táboře Auschwitz Birkenau-Osvětim do Terezínského ghetta, kde byl vyslyšen, ale nebyl radou starších brán vážně a ke spojencům se nedostal.
- Alfréd Wetzler a Rudolf Vrba (Slováci) – 25. dubna 1944 v Žilině sepsali o táboře v Osvětimi zprávu známou jako Zpráva Wetzlera a Vrby, která se dostala (pravděpodobně jako první v takovém rozsahu) ke spojencům.
- Witold Pilecki (Polák), v září 1940 pronikl do tábora s cílem získat informace pro polský odboj (Armia Krajowa), jeho zprávy o dění v táboře byly polskými odbojáři zasílány spojencům. V dubnu 1943 z tábora utekl. Navrhoval útok na tábor, ale z důvodu nedostatečného počtu partyzánů v okolí nebyl jeho plán schválen (tábor hlídalo kolem 6000 příslušníků SS).
- Eugeniusz Bendera, Kazimierz Piechowski a Stanisław Jaster (Poláci), utekli v červnu 1942. Ukradli oblečení a zbraně příslušníků SS a posléze také osobní automobil velitele tábora Rudolfa Hösse, ve kterém opustili tábor. Všichni tři patřili k vězeňskému odboji a z tábora s sebou odvezli zprávy Witolda Pileckého pro polský odboj.

Ke konci války bylo jasné, že postupující Rudá armáda během svého postupu osvobodí i oblast okolo Osvětimi, což přimělo nacisty jednat a pokusit se zahladit stopy zločinů. Před jejich odchodem byla krematoria a plynové komory vyhozeny do vzduchu (demontovány). Obytné bloky byly i s lidmi uvnitř zapáleny a podle celkového plánu měl být celý tábor srovnán se zemí. Díky rychlému postupu Rudé armády však nebyl celý záměr uskutečněn a tak byly vypáleny jen některé části tábora.

Nacisté 18. ledna 1945 odeslali přes 58 000 lidí na nucené práce do Říše. V táboře zůstalo jen minimum vězňů, většinou nemocní a neschopní dlouhého pochodu. V noci na 19. ledna byla část tábora III-Monowitz zasažena náletem, který zničil několik v tu dobu již prázdných baráků a tábor se ocitl bez elektřiny.

27. ledna 1945 byl tábor osvobozen vojáky Rudé armády (60. armáda 1. Ukrajinského frontu) pod velením maršála Koněva. V kmenovém táboře, Březince a Monowicích se osvobození dočkalo přibližně 7 000 vězňů, dalších asi 500 se nacházelo v okolních pobočných táborech.

V roce 1947 založilo Polsko k uctění památky obětí muzeum na místě prvních dvou táborů. Do roku 1994 prošlo branou s nápisem „Arbeit macht frei“ („Práce osvobozuje“) na 22 milionů návštěvníků – každoročně přibližně 700 tisíc. Dne 27. ledna se každoročně během Mezinárodního dne památky obětí holokaustu připomíná osvobození Auschwitzu Rudou armádou pod velením maršála Koněva.

v naší knihovně: *Utekl jsem z Osvětimi: nemohu odpustit*

Il Boemo

kniha:

Il Boemo: Průvodce po životě a díle Josefa Myslivečka: Daniel E. Freeman

žánr: Literatura naučná, Biografie a memoáry, Hudba

vydáno: 2021, Vyšehrad

překlad: Petra Johana Poncarová

počet stran: 176

Josef Mysliveček (1737-1781), syn pražského mlynáře, se díky svému nadání stal jedním z nejpopulárnějších skladatelů vážné opery v druhé polovině osmnáctého století. Dosáhl oslnivých úspěchů v Itálii a ovlivnil mladého W. A. Mozarta, s nímž se několik let přátelil. U nás je však dnes Mysliveček znám hlavně díky pozdějším legendám inspirovaným jeho dobrodružným životem a předčasnou smrtí. Tato kniha, která vychází u příležitosti premiéry filmu Petra Václava *Il Boemo*, seznamuje čtenáře s ověřenými fakty o skladatelově životě a kariéře a nastiňuje vývoj Myslivečkova obrazu a vnímání jeho hudby od osmnáctého století po současnost.

Součástí knihy jsou fotografie z natáčení filmu a výběrový seznam nahrávek Myslivečkových děl.

film:

Il Boemo

Drama / Hudební / Historický / Životopisný

Česko / Itálie / Slovensko, 2022, 140 min

režie: Petr Václav

scénář: Petr Václav

kamera: Diego Romero Suarez-Llanos

hrají: Vojtěch Dyk, Barbara Ronchi, Lana Vlady, Elena Radonicich, Lino Musella, Philippe Jaroussky, Cristiano Donati, Alberto Cracco a další

Il Boemo je historický film režiséra Petra Václava o životě a tvorbě hudebního skladatele Josefa Myslivečka, zaměřený zejména na jeho kariéru v Itálii. Snímek, natočený v česko-italsko-slovenské koprodukci, byl vybrán na filmový festival v San Sebastiánu, kde měl svou premiéru 19. září 2022.

Premiéra v českých kinech proběhla 20. října 2022.

Titulní úlohu Josefa Myslivečka měl původně ztvárnit ruský herec Jegor Koreškov, ten se však z pro-

dukčních důvodů nemohl účastnit některých termínů, a proto tvůrci oslovili Vojtěcha Dyka, který se kvůli roli začal mimo jiné učit italsky. Kromě něj se z českých aktérů ve filmu objevuje například Karel Roden nebo Zdeněk Godla. Slavnou pěvkyni Caterinu Gabrielli, s níž Mysliveček často spolupracoval, ve filmu ztvárňuje italská herečka Barbara Ronchi; zpěvní hlas jí propůjčila sopranistka Simona Šaturová.

Film se natáčel v České republice (Praha, Jaroměřice nad Rokytnou, Plasy, Brno, Bučovice) a v pevninské Itálii (Benátky, Como, Janov, Řím, Neapol) i na Sicílii (Palermo).

Myslivečkovu hudbu ve filmu hraje český barokní soubor Collegium 1704 pod vedením dirigenta Václava Lukse za účasti předních operních pěvců.

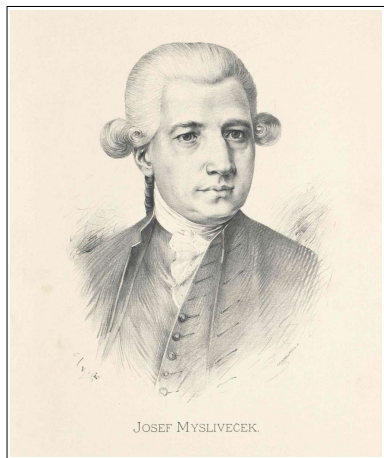
V den české premiéry byla v Clam-Gallasově paláci otevřena výstava Josef Mysliveček, detto Il Boemo (1737-1781); seznamuje návštěvníky se skladatelovým životním příběhem, kulturou a hudební tvorbou druhé půlky osmnáctého věku. Přibližuje jim tehdejší Prahu, kterou Mysliveček opustil, aby se stal operním skladatelem; k vidění jsou i filmové kostýmy a paruky.

Jako odborní poradci se na přípravách filmu podíleli muzikologové Stanislav Bohadlo, Daniel E. Freeman a hudebním poradcem byl dirigent Václav Luks.

V dubnu roku 2015 měl premiéru Václavův dokumentární film o Josefu Myslivečkovi Zpověď zapomenutého.

Film získal šest cen Český lev za rok 2022.

fakta:

Josef Mysliveček, též Giuseppe Misliweczek a další poitalštěné varianty, (9. března 1737, Praha – 4. února 1781, Řím) byl český hudební skladatel období pozdního baroka a klasicismu. Druhou polovinu svého života prožil v Itálii, kde se proslavil především svými operami. Kromě dvaceti šesti oper v žánru opera seria jeho bohatá tvůrčí činnost zahrnuje řadu oratorií, symfonií a nástrojových komorních skladeb. V českém prostředí je jeho životní osud často spojován s legendou, kterou vytvořil Jakub Arbes ve svém romanettu *Il divino Boemo*.

Byl synem Matěje Myslivečka (1697-1749), bohatého pražského měšťana a mlynáře, člena mlynářského cechu a přísežného mistra, a Anny Terzie, rozené Červenkové (1706-1767). Otec zdědil rodný Dubový mlýn v Šáreckém údolí u Prahy a během života si pronajímal i další mlýny, například Sovovy mlýny na Kampě a později Kutilův mlýn, který stával v místech dnešní Novotného lávky čp. 201/II v Praze na Starém Městě. Josef se narodil jako jednovaječné dvojče s bratrem Jáchymem, pravděpodobně v Sovových mlýnech na Kampě. Měli ještě mladší sestru Marii Annu, která se stala řeholnicí. Později se rodina přestěhovala do domu U modrého šifu na Starém Městě v dnešní Melantrichově ulici. Dne 1. ledna 1749 zemřel Matěj Mysliveček a matka se znovu provdala za mlynáře Jana Čermáka.

Oba bratři absolvovali trivium na staroměstské škole u dominikánů při sv. Jiljí a od roku 1747 Akademické gymnázium u jezuitů v Klementinu, kde také od roku 1753 měli pokračovat na filozofické fakultě Karlo-Ferdinandovy univerzity, ani jeden však studium nedokončil. V letech 1753-1756 se oba bratři vyučili mlynářskému řemeslu, roku 1758 byli přijati do cechu jako tovaryši, roku 1761 byli prohlášeni mistry.

Josef se chtěl věnovat výhradně hudbě, kterou od dětství slyšel v pražských chrámech nebo při operních představeních v divadle v Kotcích. Základy získal na gymnáziu u jezuitů a také studoval hru na housle. Již jako dvanáctiletý roku 1749 platil za dobrého houslistu. Ve čtyřiatdvaceti letech začal studovat hudební kompozici u Františka Václava Habermanna. Potom pokračoval u varhaníka týnského chrámu Josefa Segerera a již v roce 1762 napsal svých prvních šest symfonií včetně dochované *Symfonie C dur* a získal si podporu hraběte Vincence z Valdštejna. Chtěl získat zkušenosti v cizině a plně zde rozvinout a uplatnit svůj talent, proto se na podzim roku 1763 vydal do Benátek.

V Benátkách se zprvu živil jako houslista a studoval hudbu u varhaníka a skladatele Giovanniho Battisty Pescettiho (1704-1766). Ke konci pobytu se zhoršila finanční situace jeho rodiny a Mysliveček se musel zadlužit. Půjčku mu poskytl strahovský premonstrátský klášter.

Jako skladatel se prosadil velkým úspěchem své první kantáty *Zmatek na Parnasu* (*Il Parnaso confuso*), uvedené v Parmě v letech 1765. Autorem libreta byl slavný básník Pietro Metastasio, jehož libreta Mysliveček často zhudebňoval, stejně jako většina autorů vážné opery dané doby včetně Johanna Christiana Bacha, Johanna Adolfa Hasseho či Christopha Willibalda Glucka.

Roku 1766 se v Bergamu uváděla jeho první opera *Semiramide riconosciuta* (Semiramis rozpoznaná). Na objednávku neapolského vyslance napsal operu *Bellerofontés*, která byla s velkým úspěchem slavnostně uvedena roku 1767 v dvorním divadle San Carlo v Neapoli za přítomnosti krále Ferdinanda IV. Hlavní role zpívali německý tenorista Anton Raaff a sopranistka Caterina Gabrielli, proslavená virtuozitou svého zpěvu a hlasovým rozsahem. Mysliveček pro ni napsal další operní party, v nichž mohla uplatnit svou koloraturní techniku: *Farnakés* (*Il Farnace*), *Triumf Klélie* (*Il Trionfo di Clelia*). Jejich blízká spolupráce se stala základem legendy o milostném románku. Mysliveček dokázal upoutat publikum bohatstvím svých melodií, jejich osobitou zpěvností a hloubkou citu. Nejpozději od roku 1765 byl v Itálii nazýván *Il Boemo*.

V únoru 1768 odjel do Prahy, aby uspořádal majetkové poměry rodiny po úmrtí matky. Zaplatil své dluhy a bratrovi předal rodinnou usedlost. V divadle dirigoval představení *Bellerofonta* a přislíbil křesťanům, že jim zašle k provedení svá oratoria. V letech 1770-1775 byla v Praze uvedena čtyři Myslivečkova oratoria: *Tobiáš* (*Tobia*), *Adam a Eva* (*Adamo ed Eva*), *Osvobození Izraele* (*La liberazione d'Israele*) a *Abrahám a Izák* (*Abramo ed Isacco*), které je považováno za jedno z jeho nejlepších děl.

Po návratu do Itálie pokračoval Mysliveček v intenzivní práci. Kromě oper se od roku 1770 začal uplatňovat jako autor řady oratorií. Díky obrovské popularitě mu přicházely nové objednávky z různých měst v Itálii. Sklízal úspěchy v Turíně, Padově, Benátkách, Florencii, Miláně, Pavii a Bologni. V roce 1770 se v Bologni poprvé setkal s mladým Mozartem. Wolfgang Amadeus Mozart a jeho otec Leopold sledovali Myslivečkovu kariéru i dílo už od Wolfgangova dětství. Ten Myslivečkovu tvorbu velmi obdivoval a z jeho skladeb, zejména operních, pak získával zkušenosti pro vlastní skladby. Vzniklo mezi nimi přátelství, které přetrvalo téměř do konce Myslivečkova života. Osobně se setkali ještě 15. května 1771 v Miláně, roku 1773 v Itálii a nemocného Myslivečka navštívil jednou na klinice v Mnichově 11. října 1777. Jeho stav v něm vzbudil zděšení a upřímný zármutek. Leopold Mozart později kritizoval Myslivečkův způsob života a vyslovil obvinění, že si tím přivodil venerickou chorobu. Nepřál si, aby se jeho syn s Myslivečkem nadále stýkal. Mysliveček původ svého znetvoření tajil, dodnes je rozšířená historka o tom, že si nos přerazil při nehodě dostavníku a rána se mu pak zanítila.

V květnu 1771 vykonal Mysliveček zkoušku před komisí filharmonické akademie v Bologni a získal titul *accademico filarmonico*, kterého si velmi vážil a vždy jej připojoval ke svému jménu spolu s označením národnosti. Sedmdesátá léta 18. století jsou obdobím Myslivečkova tvůrčího zenitu, během nichž vznikly jeho opery *Montezuma*, *Tamerlán*, *Romulus* a *Ersilie*, *Antigona* nebo *Ezio* (*Aetius*).

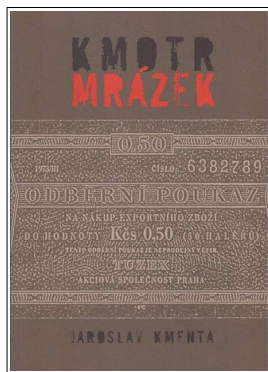
Zlom v kariéře a postupný Myslivečkův společenský úpadek přinesla léta 1777-1781, kdy se u něj začaly projevat příznaky údajné venerické choroby (syfilis). Počátkem roku 1777 opustil Itálii a odjel na pozvání bavorského vévody Maxmiliána I. Josefa do Mnichova, kde se s úspěchem uvádělo jeho oratorium *Isacco*, *figura del redentore* a kde se také naposledy osobně setkal s Wolfgangem Amadeem Mozartem.

Vrátil se do Itálie, kde s úspěchem dirigoval své opery v Neapoli, Lucce a Benátkách. Nákladná inscenace jeho opery *Armida* v Miláně v prosinci 1779 však skončila neúspěchem. Mysliveček se uchýlil do Říma, kde pokračoval v tvůrčí práci. V lednu 1779 zde byla uvedena jeho opera *Medonte* a 5. dubna roku 1780 byla v Římě uvedena jeho poslední opera *Antigonos*. Zemřel 4. února 1781. Pohřeb mu vystrojil Mr. Barry (podle jiných zdrojů Sir Brady), Myslivečkův anglický student a přítel, který ho dal pohřbit na hřbitově u kostela San Lorenzo in Lucina v Římě.

Mysliveček složil 26 oper, 10 oratorií, řadu symfonií, koncertů, ouvertur a množství komorní a chrámové hudby. Řada děl se nedochovala nebo dosud nebyla objevena. Jeho rukopisy jsou rozšířeny po celé Evropě v různých archivech i v soukromých sbírkách.

Těžištěm jeho tvorby jsou hudebně-dramatická díla: opery, oratoria, kantáty a samostatné árie. Myslivečkovy opery jsou typu neapolské opery *seria* (*dramma per musica*), v nichž dominovala vokální složka. Dodržoval klasické schéma opery *seria* o třech dějstvích, které inovoval osobitou melodikou i novým obsahem. Střídal recitativy s áriemi ve stylu italského *belcanta*, které dávaly příležitost k uplatnění krásy lidského hlasu a koloraturní techniky zpěvu. Děj vycházel především z antických příběhů. Jeho pozdější díla nabývají charakter tragédie (*Montezuma*) a hlavním tématem je národní svoboda a lidové povstání (*Nittetis*, *Tamerlán*, *Medonte*). Svou hudbou dokázal vyjádřit hluboké lidské emoce osob, které se dostaly do složitých situací. Myslivečkova oratoria se vyznačují hlubokým melodickým záběrem a bohatou instrumentací. Patří k jeho vrcholným dílům. Jeho *nokturna* – třívěté skladby pro dva ženské hlasy a orchestr psané na italské rokokové texty se vyznačují zpěvností, prostým výrazem a hlubokým citem.

v naší knihovně: *Il Boemo*

Kmotr Mrázek

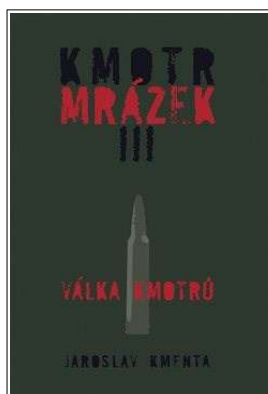
kniha:

Kmotr Mrázek: Jaroslav Kmenta
žánr: Literatura faktu, Literatura česká
vydáno: 2007, JKM - Jaroslav Kmenta
počet stran: 176

Kniha je faktografickým příběhem o bývalém vládcí českého podsvětí Františku Mrázkovi, jehož zabil nájemný vrah v lednu 2006. Kniha přináší celou řadu dosud nepublikovaných informací, včetně tajných materiálů policie a odposlechů.

Kmotr Mrázek II – Krakatice: Jaroslav Kmenta
žánr: Literatura faktu, Literatura česká
vydáno: 2008, JKM - Jaroslav Kmenta
počet stran: 270

Volné pokračování strhujícího příběhu o vládcí českého podsvětí Františku Mrázkovi, jehož zabil nájemný vrah v roce 2006. Kniha vůbec poprvé do nejmenších detailů odhaluje, jak prorostl organizovaný zločin do vysoké politiky. Autor čerpal z autentických podkladů včetně odposlechů.

Kmotr Mrázek III – Válka kmotrů: Jaroslav Kmenta
žánr: Literatura faktu, Literatura česká
vydáno: 2009, JKM - Jaroslav Kmenta
počet stran: 346

Kniha završuje trilogii o zavražděném vládcí českého podsvětí. Odhaluje, kdo měl zájem na vraždě obávaného kmotra Františka Mrázka. A přibližuje, jaké sbíral kompromitující materiály na politiky.

Svědék na zabití: Jaroslav Kmenta
žánr: Literatura faktu, Literatura česká
vydáno: 2010, JKM - Jaroslav Kmenta
počet stran: 230

Tento příběh je o bývalém vekslákovi Michaelu Klimentovi, který se stal členem podsvětí a také poradcem čečenské mafie. A po mnoha letech pak vstoupil do programu na ochranu svědků a pomohl policii objasnit mnohá tajemství organizovaného zločinu. Stýkal se i se zavražděným kmotrem Františkem Mrázkem. Co se mezi nimi odehrávalo a jaký vliv to mohlo mít na jejich osudy?

film:

Příběh kmotra
Drama / Krimi / Životopisný
Česko, 2013, 99 min
režie: Petr Nikolaev
předloha: Jaroslav Kmenta (kniha)
scénář: Petr Nikolaev, Miroslav Oščatka
kamera: David Ployhar
hudba: Kristian Koll
hrají: Ondřej Vetchý, Lukáš Vaculík, Jan Vondráček, Jiří Dvořák, Vica Kerekes, Kryštof Hádek, Pavel Nečas, Filip Kaňkovský a další

Příběh kmotra je film Petra Nikolaeva z roku 2013, který pojednává o Františku Mrázkovi, i když postavy ve filmu mají jiná jména. Film byl s 295 683 diváky druhým nejnavštěvovanějším českým filmem roku 2013 v kinech v Česku. V celkové návštěvnosti je na čtvrtém místě. Natáčení začalo v pátek 25. listopadu 2011 ve Voděradských bučinách scé-

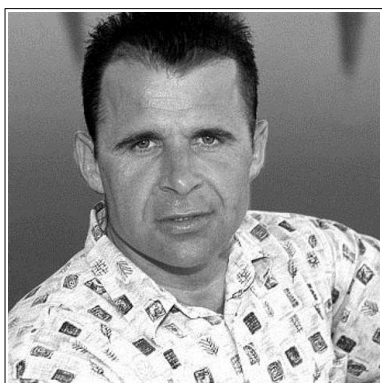

nou vraždy. Plánováno bylo téměř 40 natáčecích dní. Skončilo v červnu 2013. Hlavní roli měl původně hrát Marko Igonda, bylo s ním natočeno i několik scén, nakonec byl ale přeobsazen Ondřejem Vetchým. Ještě před koncem natáčení, v červnu 2013, poslal advokát Ivana Langerova tvůrcům filmu dopis, aby se zdrželi jakéhokoli užívání Langerova „jména a příjmení či identity“. Podle producenta ve filmu však Langer vůbec nevystupuje, kauza podnikatele Sekyry tam údajně (oproti předloze) úplně chybí.

Snímek měl být podle záměru natočen ve stylu francouzských crime noir filmů. Pojednává o duelu kmotra Vedrala (předlohou pro něj byl Mrázek) a policisty Cajthamla.

Dne 10. října 2013 rodina Františka Mrázka podala žalobu na ještě nepromítající se film.

- František Vedral – titulní protagonista filmu. Jedná se ze začátku o obyčejného kluka ze sousedství, ale díky své inteligenci je schopen ovládnout vysoké politiky a také významné podnikatele. Je inspirován Františkem Mrázkem.
- Čestmír Cajthaml – je hlavním protihráčem Vedrala. Je to spravedlnosti oddaný policejní vyšetřovatel. Jeho postava má být holdem policistům, kteří neztratili víru ve vítězství spravedlnosti.
- Standa Tipl – Vedralův kamarád a také jeho partner ve zločinu. Je inspirován Tomášem Pitrem.

fakta:

František Mrázek (1. února 1958, Český Brod – 25. ledna 2006, Praha) byl český kontroverzní podnikatel. Z řadového veksláka se stal jednou z vedoucích figur českého podsvětí. Byl vyučený lakýrník. Zařídil si invalidní důchod a již před rokem 1989 měl výborné kontakty na policisty a politiky. Díky podvodům s realitami se jemu a jeho společníkům po roce 1989 podařilo vylákat z bank stamilióny korun. Mrázek sám své jmění odhadoval na miliardy korun. Byl podezírán policií, že si objednal několik vražd. V roce 2006 byl zavražděn nájemným vrahem.

František Mrázek „podnikal“ už za socialismu. Spekuloval se vším možným, např. s hodinkami, walkmany nebo šátky. Jeho jméno figurovalo v případě vyřizování účtů mezi veksláky na Kolínsku. V roce 1986 byl dva měsíce ve vyšetřovací vazbě a poté odsouzen k podmíněnému trestu. Po roce 1989, když už měl několik milionů korun, se zaměřil na skupování realit, díky kterým pak získali lidé spojení s Mrázkem stovky milionů korun, protože je zastavili u bank za poskytnuté úvěry. Policie pak vyšetřovala podezření, že šlo o podvod, protože odhady nemovitostí byly nadhodnocené. V první polovině roku 1993 založil s Karlem Gottem a Miroslavem Provodem Nadaci Karla Gotta Interpo. Jejím cílem bylo pomáhat dětem policistů, kteří přišli o život při výkonu služby. Gott při založení nadaci věnoval čtyři miliony korun, Mrázek a Provod dali každý půl milionu. Mrázek byl také sponzorem českobrodské nemocnice, které dal 200 tisíc korun na nákup nového ultrazvuku.

Mrázek byl považován za mozek finanční skupiny, která kontroluje potravinářský kolos Setuza a olejářskou společnost Český olej. Podnikal spolu s Tomášem Pitrem a Miroslavem Provodem, kteří byli nepravomocně odsouzeni za daňové podvody. On sám nebyl po roce 1989 obžalován ani souzen za hospodářské delikty ani za násilnou trestnou činnost. Sám o sobě řekl, že kontroluje majetek ve výši několika miliard. Měl vliv také na politiku. Podle jeho slov měl „telefony na sedmnáct poslanců z různých stran a na šest senátorů, s nimiž si i tyká“. Dobré vztahy udržoval s někdejšími ministrem financí Ivo Svobodou či s vlivným poslancem ČSSD Josefem Hojdarem. Mrázek měl vlastnit archiv, který obsahoval dokumenty z vlády, policie či z tajné služby BIS a údajně i kompromitující informace na politiky. Utajovaný policejní spis Krakatice, který obsahuje informace o organizaci Františka Mrázka a jeho vazbách na vysoce postavené politiky, byl uložen do archivu a většina členů protikorupční jednotky, kteří na Krakatici pracovali, odešla často pod nátlakem od policie. Ze spisu se ztratilo 1600 stran policejních odposlechů.

Poprvé se ho někdo pokusil zavraždit už v roce 2002. Od té doby jezdil v opancéřovaném voze. Zastřelen byl pravděpodobně nájemným vrahem ve středu 25. ledna 2006 v 8 hodin večer na parkovišti před sídlem své společnosti v budově Nový dvůr v Durychově ulici v pražské čtvrti Lhotka. Podle policie se jednalo o čin profesionála. K vraždě byla použita odstřelovací puška a speciálně upravený náboj (způsobující větší zranění při zásahu). Vražda byla provedena jedinou ranou směřující přímo na srdce. Jeho smrt nebyla objasněna a policie na konci prosince 2006 vyšetřování odložila. Bývalý ředitel Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu Jan Kubice tvrdí, že Mrázek byl zastřelen kvůli zákulisním tahanicím o ústecký podnik Setuza. Kriminalisté také spekulují, že možným vrahem Františka Mrázka byl syn Antónína Běly, muže, který Mrázka v podsvětí „zaučoval“. Zanedlouho byl v blízkých Kunraticích zavražděn i Mrázkův přítel Jiří Kubín, který měl mít materiál na Stanislava Grosse.

Jaroslav Kmenta (16. února 1969, Nymburk) je český investigativní novinář a spisovatel, reportér časopisu Reportér. Zabývá se vnitropolitickými kauzami, propojeností politických, podnikatelských a mafiánských kruhů a odhalováním korupce. V letech 1993-2000 a 2003-2013 působil v deníku Mladá fronta DNES.

Po studiu nymburského gymnázia absolvoval Pedagogickou fakultu Univerzity Karlovy. Během sametové revoluce spoluzakládal nymburskou organizaci Občanského fóra a od roku 1990 byl zastupitelem města.

V roce 1991 nastoupil na pozici redaktora ve zpravodajské agentuře ČTK, kde se věnoval školství a pak armádě. Od roku 1993 působil Kmenta v Mladé frontě DNES, největší redakci v zemi, a „za pochodu a na koleně“ se učil „pátrací žurnalistiku“, zkušenosti pobíral zejména od zahraničních novinářů.

Během svého působení pracoval na řadě velkých kauz. V roce 1997 zveřejnil informace o podezření, že ODS má ve Švýcarsku tajné konto. Tyto informace spolu se zprávami o fiktivních sponzorech ODS (Lajos Bács a Radjiv M. Sinha) přispěly k pádu Klausovy vlády. V roce 2000 zveřejnil reportáž o praní špinavých peněz v Komerční bance. V roce 2005 se věnoval majetkovým nejasnostem premiéra Stanislava Grosse (ČSSD), který tehdy nedokázal vysvětlit původ peněz na svůj barrandovský byt a v důsledku toho rezignoval jako premiér, protože o svých financích lhal. V témže roce také Kmenta přinesl reportáž o tom, jak si vysoce postavený pracovník resortu ministerstva financí, který tehdy řídil Bohuslav Sobotka (ČSSD), tajně ulil desítky milionů korun z vymožené pohledávky českého státu v Peru.

V roce 2000 absolvoval stáž investigativní žurnalistiky v USA. V roce 2003 se do redakce MF DNES vrátil po tříleté absenci na pozici vedoucího reportérského oddělení. V mezidobí byl zaměstnán v redakcích periodik Zemské noviny, Super, Impuls a magazínu Instinkt.

V roce 2012 byl Jaroslav Kmenta zmiňován někdejší dopravním policistou a následně asistentem poslance Stanislava Humla Petrem Šlechtou a bývalým detektivem agentury ABL Pavlem Pertlíčkem v záznamu rozhovoru, který byl součástí soudního přelíčení v kauze financování poslanců politické strany Věci veřejné. Šlechta měl v rozhovoru Pertlíčka přesvědčovat, aby svědčil proti Vítu Bártovi coby vůdčí postavě agentury i strany, a sliboval mu podpůrnou kampaň v MF DNES prostřednictvím své údajné známosti s Kmentou.

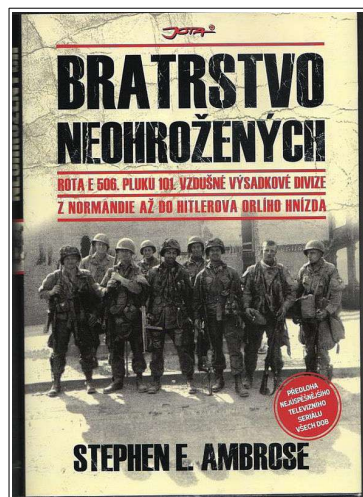
V roce 2013 v redakci MF DNES skončil, podle vlastních slov dal výpověď zejména proto, že vydavatele deníku, společnost MAFRA, koupil podnikatelský magnát a politik Andrej Babiš, kterého Kmenta označil jako kmotra.

Od roku 2014 začal působit jako reportér pod vedením šéfredaktora Roberta Čásenského v měsíčníku Reportér. Roku 2005 založil nakladatelství JKM – Jaroslav Kmenta.

Je ženatý, má dvě děti.

V roce 2010 mu byla udělena Cena Karla Havlíčka Borovského za dlouhodobou a investigativní žurnalistiku. Na začátku roku 2019 získal spolu s Ondřejem Kundrou Cenu Ferdinanda Peroutky za rok 2018. V roce 2018 se stal čestným občanem města Nymburka.

v naší knihovně: *Kmotr Mrázek 1.-3., Svědek na zabití*

Bratrstvo neohrožených

kniha:

Bratrstvo neohrožených: Stephen Edward Ambrose

žánr: Literatura světová, Literatura faktu

vydáno: 2010, Jota

originální název: Band of Brothers, 1992

překlad: Petr Pálenský

počet stran: 368

Stephen E. Ambrose, autor amerického bestselleru D-Day (Den D), se v knize Bratrstvo neohrožených věnuje pozoruhodné jednotce americké armády – rotě E 506. pluku 101. vzdušné výsadkové divize. Kromě bojových úspěchů, mezi něž patří excelentní výkony při invazi v Normandii, v bojích

v Ardenách nebo v Holandsku, Ambroseho zaujal zvláštní vztah mezi jejími příslušníky, který přetrval dlouhá desetiletí po skončení války.

„Mezi těmi veterány byl evidentní tak blízký a důvěrný vztah, s jakým jsem se za celé čtvrt století rozhovorů s válečnými veterány setkal jen zřídkakdy, pokud vůbec. Z jejich rozhovoru o ostatních členech roty a o různých srazech za uplynulá desetiletí bylo zřejmé, že dosud zůstávají jakýmsi ‚bratrstvem neohrožených‘,“ napsal Ambrose po dokončení knihy v roce 1991.

Knihy je vedle podrobného popisu výcviku a bojů roty E od Normandie až po obsazení Hitlerova Orlího hnízda v Brechtesgadenu také sondou do mezilidských vztahů elitních vojáků, popisem vzniku řady přátelství „na život a na smrt“ a v neposlední řadě také pohledem na západní frontu druhé světové války očima řadového amerického vojáka.

film:

Bratrstvo neohrožených

Válečný / Drama / Historický

Velká Británie / USA, 2001, 9 h 54 min (Minutáž: 49–70 min)

režie: David Frankel, Mikael Salomon, Richard Loncraine, David Leland

předloha: Stephen Ambrose (knihy)

scénář: Erik Jendresen, Bruce C. McKenna, Erik Bork, John Orloff

kamera: Remi Adefarasin, Joel Ransom

hudba: Michael Kamen

hrají: Damian Lewis, Scott Grimes, Ron Livingston, Donnie

Wahlberg, Shane Taylor, Rick Warden, Michael Cudlitz, Neal McDonough a další

Bratrstvo neohrožených (v anglickém originále Band of Brothers) je desetidílný televizní seriál o americké 101. výsadkové divizi z období 2. světové války vydaný televizní společností HBO v produkci Stevena Spielberga a Toma Hankse. Děj se točí převážně okolo Easy Company v čele s jejich velitelem Richardem Wintersem. Seriál byl nominován na Cenu Emmy a podařilo se mu 6 těchto cen vyhrát včetně ceny „Outstanding Mini-Series“.

fakta:

101. výsadková divize – „Screaming Eagles“ („Křičící orlové“), je americká vojenská modulární pěší divize Armády Spojených států cvičená pro letecké útočné mise (operace) skládající se z 501., 502. a 506. pěšího pluku. Je bojově nejvytříženější jednotkou americké armády.

Během 2. světové války proslula akcemi během bitvy o Normandii a bitvy v Ardenách. Během Vietnamské války byla 101. výsadková divize změněna na mobilní leteckou divizi, později leteckou útočnou divizi. Z historických důvodů se udržela identifikační karta „Airborne“, přesto že už neprovádí výsadkové operace na divizní úrovni. Mnoho moderních členů ze 101. absolvovalo U. S. vojenskou leteckou útočnou školu (U. S. Army Air Assault School) a nosí útočný letecký odznak (Air Assault Badge), ale není to podmínkou pro zařazení do divize. Velitelství divize je v Fort Campbell v Kentucky a slouží v Iráku a Afghánistánu. Je to jediná U. S. vojenská divize se dvěma leteckými brigádami. Je to jedna z nejvíce vyznamenávaných divizí americké armády.

Easy Company, 506th Infantry regiment

Easy Company neboli rota E byla společně s rotami D, F a velitelskou rotou součástí 2. praporu 506. parašutistického pluku 101. vzdušné výsadkové divize Armády Spojených států. Tato jednotka prošla tuhými boji od výsadku v Normandii, přes Holandsko, kde se účastnila operace Market Garden, Belgie, Německo až k obsazení Hitlerova Orlího hnízda poblíž Berchtesgadenu.

Nejvýrazněji se rota E osvědčila při samotném Dni D 6. června 1944 u francouzského statku Brécourt, kde zničila těžkou baterii německého dělostřelectva, které pálilo na vylodovací pláži. To následně pomohlo úspěšnému vylodění amerických spojeneckých sil na pláži Utah.

Během celé 2. světové války padlo celkem 49 členů roty E.

30. listopadu 1945 byla 101. vzdušná výsadková divize rozpuštěna a s ní i rota E.

Major **Richard D. Winters** (21. ledna 1918, Lancaster County, Pensylvánie, USA – 2. ledna 2011, Campbelltown) byl důstojník Armády Spojených států amerických, který během druhé světové války velel rotě E (Easy Company) 2. praporu 506. výsadkového pluku 101. výsadkové divize. Jeho jednotka byla během Operace Overlord vysazena nad Francií a postupně se probíjela přes Holandsko, Belgii, až do Německa. Právě jednotka „Easy Company“ se stala předlohou pro natočení minisérie HBO Bratrstvo neohrožených, kde postavu majora Winterse ztvárnil britský herec Damian Lewis.

Richard Winters se narodil v Lancasteru v Pensylvánii a vyrostl v blízké Ephratě. Vystudoval Franklin and Marshall College, kde roku 1941 získal titul v ekonomii. Do armády vstoupil v roce 1941. Po ukončení základního výcviku byl vybrán do rozšiřujícího výcviku pro důstojníky na základně Fort Benning v Georgii. Tam se poprvé setkal s Lewitem Nixonem, se kterým prošel téměř celou válkou. Po ukončení tohoto výcviku byl povýšen do hodnosti podporučíka. Následně se sám přihlásil do školy pro parašutisty v Camp Toccoa v Georgii. Zde zastával funkci zástupce velitele roty. Jeho nadřízeným byl kapitán Herbert Sobel.

Jeho nadřízeným byl kapitán Herbert Sobel.

V září 1943 byla jeho jednotka převelena do Anglie. Zde byl po několika měsících z postu velícího důstojníka odvolán kapitán Sobel. Na jeho místo nastoupil poručík Thomas Meehan III. To už bylo krátce před vyložením v Normandii. Nicméně 6. června 1944 v den zahájení Operace Overlord, když byla 101. výsadková divize přepravována nad území Francie, letadlo, ve kterém seděl poručík Meehan a celé velení roty E, bylo sestřeleno. Nikdo nepřežil.

Winters přežil seskok a přistál u městečka Sainte-Mère-Église. Ztratil zbraň, ale nakonec se mu podařilo zorientovat a spolu s dalšími vojáky, které potkal cestou, se přemístil k vesnici Sainte-Marie-du-Mont, u které měla jeho jednotka provést původní cíl mise. S tím, že nikdo nevěděl, jak dopadl poručík Meehan, Winters se jako jeho zástupce stal de facto velitelem jednotky.

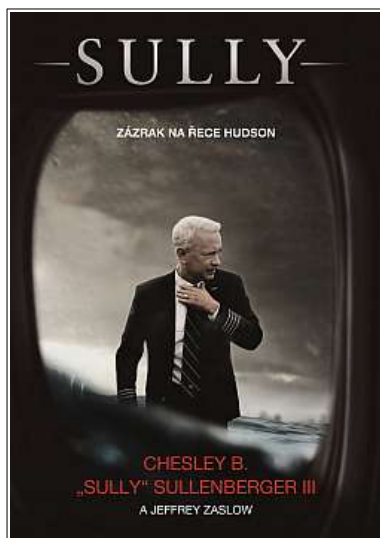
Později téhož dne vedl jednotku, která zaútočila na postavení německých 105mm houfnic, které ostřelovaly vyloďovací pláž Utah a působily Spojencům těžké ztráty. Tato akce se zapsala do historie jako ukázková akce postupu a krycí palby proti mnohonásobné přesile. Měl toho dne jen třináct mužů a stála proti němu celá německá četa, která bránila postavení houfnic. Tato akce se dnes vyučuje na vojenské akademii ve West Pointu jako jedna z mnoha modelových situací.

Za svoji odvahu na statku „Brécourt“ byl navržen na Medaili cti, ale nakonec mu byl udělen Kříž za

mimořádné služby, druhé nejvyšší vyznamenání Spojených států amerických za chrabrost v boji. Jeho kvality prověřila i Operace Market Garden, během které vedl útok na německé postavení s 20 muži z rotý E proti desetinásobné přesile německých vojáků.

Dne 16. prosince 1944 Němci zahájili protiútok proti postupujícím Spojencům. Jeho jednotka byla do oblasti přemístěna 18. prosince 1944 a měla za úkol bránit pozice severovýchodně od městečka Foy. Byla zde jen část 101. výsadkové divize a část 10. obrněné divize, které čelily více než jednotýdennímu útoku německých elitních jednotek. Tato bitva vstoupila do historie jako začátek Bitvy v Ardenách. Následně byl povýšen na majora a v Evropě zůstal až do října/listopadu 1945.

Po válce pracoval pro rodinný podnik svého kamaráda z války Lewise Nixona. Během Války v Koreji byl povolán zpátky do armády, aby cvičil pěchotu a elitní jednotky Rangers. Po definitivním odchodu z armády začal prodávat krmivo pro zvířata. Nakonec si Winters a jeho žena Ethel koupili malou farmu, kde postavili svůj dům kámen po kameni a vychovali dvě děti.

Sully: Zázrak na řece Hudson

kniha:

Sully: Zázrak na řece Hudson: Jeffrey Zaslow & Chesley B. Sullenberger

žánr: Literatura světová, Literatura faktu

vydáno: 2016, XYZ (ČR)

originální název: Highest Duty: My Search for What Really Matters, 2009

překlad: Jan Podzimek

počet stran: 386

Měl to být rutinní let, jenže se do motoru dostalo hejno ptáků. Nebýt zkušeného kapitána Sullyho dopadlo by vše tragicky. Provedl obtížný manévř a přistál na řece Hudson, uprostřed New Yorku. Na riskantní přistání měl jen tři minuty. Zachránil 155 lidí na palubě, ale i hustě zastavěnou část města. Z letadla vystoupil, až když všichni byli v bezpečí. A přesto se stal předmětem vyšetřování. Sully je inspirativní příběh, ve kterém se zrodil hrdina!

film:

Sully: Zázrak na řece Hudson

Drama / Životopisný

USA, 2016, 96 min

režie: Clint Eastwood

předloha: Chesley Sullenberger (kniha), Jeffrey Zaslow (kniha)

scénář: Todd Komarnicki

kamera: Tom Stern

hudba: Christian Jacob

hrají: Tom Hanks, Aaron Eckhart, Laura Linney, Anna Gunn, Autumn Reeser, Jamey Sheridan, Holt McCallany, Jerry Ferrara, Max Adler, Sam Huntington a další

Sully: Zázrak na řece Hudson (v anglickém originále Sully) je americký životopisný dramatický film z roku 2016. Režie se ujal Clint Eastwood a scénáře Todd Komarnicki. Snímek je inspirován biografickou knihou, kterou napsal kapitán Chesley Sullenberger a Jeffrey Zaslow (hlavně o letu US Airways 1549). Hlavní roli hraje Tom Hanks a vedlejší Aaron Eckhart.

Film měl premiéru na filmovém festivalu v Telluride v Coloradu. Do kin byl oficiálně uveden 9. září 2016. V České republice měl premiéru o den dříve. Film získal pozitivní kritiku a vydělal přes 238 milionů dolarů.

Práva na natočení filmu byla odkoupena v roce 2010. V červnu 2015 bylo oznámeno, že Tom Hanks si zahraje hlavní roli. Natáčení začalo v září 2015 v New Yorku a v říjnu v Atlantě. Později se natáčelo i v Severní Karolíně, Los Angeles, na Hollomanově letecké základně a v Kerney v New Jersey.

fakta:

Let US Airways 1549 byl každodenní komerční let na trase LaGuardia Airport (New York) – Charlotte – Seattle, který 15. ledna 2009 asi šest minut po startu nouzově přistál na řece Hudson.

Airbus A320 se 150 pasažéry a 5 členy posádky se zvedl z dráhy 04 letiště La Guardia v 15:25:34. Minutu a půl po startu, v čase 15:27:11 se letoun dostal do hejna kanadských hus (Bernešek velkých) a v důsledku

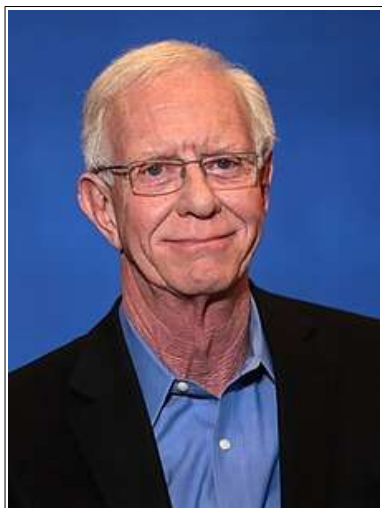

nasátí jejich těl značně poklesl oběma motorům tah. Otáčky N1 prvního motoru klesly z 82% na 36%, u druhého motoru až na 16%, naopak teplota výstupních plynů motorů se začala blížit k horní hraniční hodnotě.

Kapitán Chesley Sullenberger zapnul pomocnou energetickou jednotku APU, převzal řízení letadla a požádal prvního důstojníka, aby našel v příručce (QRH – quick reference handbook) postup pro tento případ. Ten poněkud nešťastně uplatnil postup pro výpadek obou motorů a provedl jejich restart. Motor č. 2 se mu ale nepodařilo nahodit vůbec, zatímco motor č. 1 se sice rozběhl, ale otáčky již nedosáhly předchozích hodnot. Není ovšem jasné, jak dalece to ovlivnilo průběh dalších událostí. Mezitím kapitán ohlásil stav nouze a provedl levou zatáčku zpět. Po ztrátě výšky, bránící bezpečnému návratu na letiště LaGuardia i přistání na bližším letišti Teterboro, se rozhodl pro nouzové přistání na řece Hudson, které také v rychlosti okolo 230 km/h v čase 15:30:44 úspěšně provedl.

Jedná se o extrémně nebezpečný a náročný manévr vzhledem k tomu, že A320 má motory umístěné v gondolách pod křídly a při dosednutí na hladinu je velmi důležité, aby obě strany narazily na hladinu současně a pod správným úhlem. Situaci pilota poněkud usnadnila klidná hladina řeky, příznivé meteorologické podmínky a snad i to, že tento letoun je vybaven poměrně propracovaným systémem řízení, takže pilot mohl část práce přenechat palubním počítačům a soustředit se jen na základní parametry přistání. I tak se jedná o naprosto ojedinělý úspěch, kdy při přistání letadla podobné konstrukce na vodní hladinu nedošlo ke ztrátám na lidských životech. Vlastní letoun ovšem po nárazu na vodu ztratil jeden motor a konstrukce draku se natolik zdeformovala, že musel být odepsán a pojišťovací společnost ho nabídla v internetové aukci.

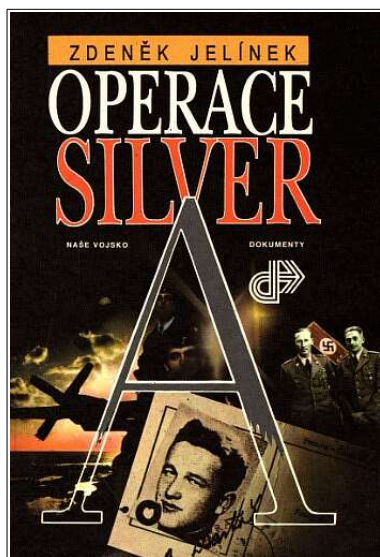
Všichni cestující i členové posádky přistání přežili, vyskytlo se pouze několik život neohrožujících zranění a podchlazení (teplota vzduchu byla v daný okamžik -7 °C). Zkušený osmapadesátiletý kapitán Sullenberger byl oceněn za perfektní výkon, vyžadující značnou odvahu, chladnokrevnost a dokonalé ovládnutí letounu. Oficiálně mu pogratovali úřadující prezident George W. Bush i zvolený prezident Barack Obama (který se úřadu ujal 20. ledna, pět dní po havárii). V tisku byl Sullenbergerův husarský kousek oslavován jako „Hudsonský zázrak“.

Havárie se šťastným koncem se stala předmětem jednoho z dílů dokumentární série *Letecké katastrofy*.

Chesley Sullenberger („Sully“) (23. ledna 1951, Texas) je americký dopravní pilot, bezpečnostní expert a vyšetřovatel leteckých nehod z Denzillu v Kalifornii, kterému se dne 15. ledna 2009 podařilo s letadlem Airbus A320 společnosti US Airways (US Airways Flight 1549) nouzově přistát na řece Hudson nedaleko New Yorku, a to beze ztrát na životech. Je také mezinárodně uznávaným odborníkem na leteckou bezpečnost a významně se podílí na vývoji nových bezpečnostních standardů v letecké dopravě. Rok po nehodě, v únoru 2010, ohlásil Chesley Sullenberger ukončení své profesionální kariéry pilota a odchod na odpočinek. Roku 2021 se stal zástupcem USA v Mezinárodní organizaci pro civilní letectví (ICAO).

v naší knihovně: *Sully: Zázrak na řece Hudson*

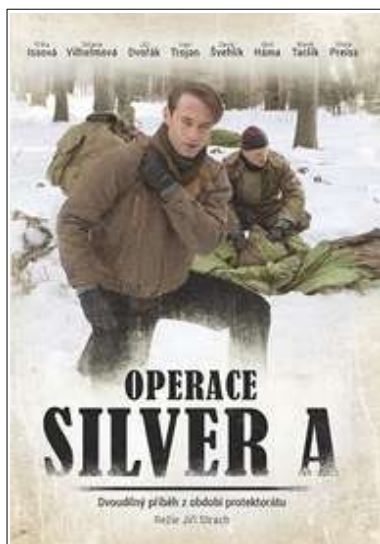

Operace Silver A: Zdeněk Jelínek & Vojtěch Šustek

žánr: Literatura faktu, Historie

vydáno: 2010, Scriptorium

počet stran: 335

kniha:

Operace Silver A: Zdeněk Jelínek

žánr: Literatura faktu, Historie

vydáno: 1992, Naše vojsko

počet stran: 192

Monografie Operace Silver A patří k nejvýznamnějším dílům již zesnulého historika Zdeňka Jelínka, jednoho z největších odborníků na dějiny československé protiněmecké rezistence v letech 1939 až 1945 a dějiny paraskupin vysílaných v letech 1941 až 1945 naší zahraniční armádou ve Velké Británii na území okupovaného Československa.

film:

Operace Silver A

Drama / Válečný

Česko, 2007, 150 min

režie: Jiří Strach

scénář: Lucie Konášová, Josef Konáš

kamera: Martin Šec

hudba: Zbyněk Matějů

hrají: Klára Issová, Tatiana Dyková, Jiří Dvořák, Ivan Trojan, David Švehlík, Aleš Háma, Táňa Fischerová, Miroslav Táborský, Marek Taclík a další

Operace Silver A je český dvoudílný televizní film z roku 2007, inspirovaný skutečnou stejnojmennou válečnou operací ze začátku roku 1942. Přestože ve filmu vystupují skutečné postavy (pod svými pravými jmény, pouze jména manželů Krupkových a Hladěnových jsou změněna na Kroupovi a Hladíkovi), označuje ho Stanislav Kokoška, historik, který děj konzultoval se scenáristy, za volnou rekonstrukci skutečných událostí. Více než na práci parašutistů z Operace Silver A se film zaměřuje na osobní vztahy mezi odbojáři a vnitřní svět dvou hlavních hrdinek, Hany Kroupové (Klára Issová) a Táni Hladíkové (Tatiana Vilhelmová). Právě líčení osobních vztahů odbojářů vyvolalo pobouření mezi žijícími účastníky protinacistického odboje a členy Českého svazu bojovníků za svobodu. Asi nejvíce kontroverzní je obraz velitele skupiny Alfréda Bartoše jako sukničkáře a člověka, který během operace udělal několik osudných chyb. Podle herce Jiřího Dvořáka, který ho ve filmu ztvárnil, by ale tento obraz mohl být k pravdě blíže, než Bartošova přílišná heroizace.

Podle publicistů Miloše Doležala, Jaroslava Čvančary a historika Vojtěcha Šustka film připomíná nacistickou i komunistickou propagandu. Film podle nich obsahuje řadu nesmyslů a zkomolenin, například: parašutisté se nikdy nepředstavovali pravým jménem; zatýkání Bartoše a následná honička probíhala jinak; Potůček byl zastřelen po štvanci, kdy usnul vyčerpáním na okraji lesa; identifikace mrtvých parašutistů vypadala jiným způsobem. Především jim vadí celkové vyznění postav parašutistů Bartoše a Potůčka: „... vypadají ve filmu jako bezcharakterní floutci. Ovšem pokud by se parašutisté takto chovali, nezískali by si nikdy důvěru a přirozenou autoritu u desítek svých spolupracovníků na Pardubicku, nevydrželi by měsíce dlouhých stresů a nezemřeli by v boji. Dodnes žijí pamětníci těchto mužů – tvůrci filmu tak měli možnost zjistit, kým ve skutečnosti parašutisté byli. Neudělali to. A to, že se ve filmu některé postavy jmenují podle reálných postav a některé tak trochu jinak (Krupkovi-Kroupovi), ukazuje zbabělost i schizofrenii tvůrců pravdivě se s celým příběhem vypořádat.“

Film získal čtyři ceny Elsa. Uspěl v kategorii „nejlepší pořad v oblasti původní dramatické tvorby“ a ceny získali i režisér Jiří Strach, herečka Klára Issová a scenáristé Lucie a Josef Konášovi.

Film se natáčel v autentických lokacích v Pardubicích a v Praze.

fakta:

Operace Silver A byl krycí název zvláštní výsadkové operace připravené druhým (zpravodajským) oddělením Ministerstva národní obrany exilové československé vlády v Londýně. Byla to čtvrtá operace v řadě v rámci zvláštní skupiny D při exilovém MNO.

Úkolem této operace bylo vysazení speciálně vyškolených parašutistů na území protektorátu k zajištění rádiového spojení s Londýnem. K tomu byli vybaveni vysílačkou typu Mk.VI C s krycím názvem Libuše. Druhým úkolem operace bylo vytvoření střediska, které by koordinovalo činnost dalších vysazených parašutistů. Nejdůležitějším úkolem skupiny však bylo kontaktovat št. kpt. Morávka z odbojové organizace Obrana národa (Tři králové) a jeho prostřednictvím řízený zdroj v Abwehru agenta A-54, Paula Thümmela, což byl nejdůležitější německý informátor zpravodajského oddělení exilové československé vlády během 2. světové války.

Původně měla být skupina Silver A vysazena v protektorátu již v listopadu 1941, ale oba listopadové pokusy o výsadek selhaly kvůli meteorologickým a navigačním potížím nad protektorátem. Ke třetímu pokusu Silver A odstartoval 28. prosince 1941 z letiště RAF Tangmere v bombardéru Handley Page Halifax Mk.II NF-V (ser. L9613) od 138. perutě RAF, který pilotoval F/O Ronald C. Hockey. S výsadkem Silver A letěly tentokrát i skupiny Anthropoid a Silver B. Seskok byl proveden po půlnoci 29. prosince 1941. Původně plánované místo výsadku Silver A se nacházelo poblíž obce Vyžice u Chrudimi, avšak kvůli nepřesnosti navigace seskočili u 40 km vzdálených obcí Podmoky a Senice u Poděbrad. Josef Valčík, který seskakoval z letadla jako poslední, ztratil po seskoku kontakt s oběma zbývajícimi členy svojí skupi-

ny. S velitelem Alfrédem Bartošem se setkal 31. prosince v Mikulovicích.

Během seskoku se jim také rozbila vysílačka. Ta se jim povedla opravit díky Ladislavu Řezníčkovi, který byl totálně nasazený v továrně Tesla v Pardubicích. Z ní během bombardování vynesl důležité elektronky, které skrze několik osob dodal členům výsadku.

Bartošovi se podařilo navázat kontakt s odbojáři. V Pardubicích začala skupina budovat rozsáhlou síť spolupracovníků, která měla v době své největší aktivity více než 140 členů. Za pomoci jejích členů se podařilo zajistit několik ilegálních bytů a také oficiální zaměstnání pro Alfréda Bartoše a Josefa Valčíka. Josef Valčík pracoval jako číšník v hotelu Na Veselce.

Radiotelegrafista Potůček navázal spojení s Londýnem 15. ledna 1942 z lomu Hluboká u Miřetic. Protože hrozilo zaměření vysílačky, byla postupně přesouvána do rybářské výzkumné stanice na sádkách u Lázní Bohdaneč (z pudy domu na adrese Sádka 148), mlýna v Ležákách a školy v Bohdašíně u Červeného Kostelce.

Navázání spojení s Thümmelem prostřednictvím št. kpt. Morávka se podařilo. V obci Lázně Bělohrad skupina zařídila záchytný bod pro ostatní parašutisty u knihaře Vojtíška. Tímto místem prošli později i další vysazení parašutisté. V březnu 1942 začalo hrozit skupině prozrazení. Josef Valčík dostal rozkaz odejít do Prahy, aby v akci Canonbury pomohl s naváděním bombardérů na plzeňskou Škodovku. Poté se připojil ke skupině Operace Anthropoid a pomáhal s přípravami atentátu na Heydricha.

Po atentátu se ukrýval se šesti dalšími parašutisty v kryptě pravoslavného kostela sv. Cyrila a Metoděje (pův. Karla Boromejského), kde po hrdinném boji proti mnohonásobné přesile spáchal sebevraždu 18. června 1942.

V polovině června (za heydrichiády) začalo zatýkání i na Pardubicku. Gestapu se podařilo zjistit adresy konspiračních bytů, které používal i Alfréd Bartoš. V jednom z těchto bytů našli i Bartošův archív, což vedlo k další vlně zatýkání a popravě většiny spolupracovníků (kromě např. manželů Václava Krupky a Hany Krupkové). Při svém návratu do již odhaleného bytu zjistil npor. Bartoš, že gestapu neunikne a na Smilově ulici obrátil zbraň proti sobě. Smrtelně se zranil, byl převezen do nemocnice, kde druhý den zemřel.

Radista Jiří Potůček od poloviny dubna do poloviny května roku 1942 několikrát navštívil Josefa Schejbala ve škole v Malých Svatoňovicích. Na žádost Josefa Schejbala horník Antonín Němeček na kole převezl vysílačku a převedl radistu na Bohdašín. Obdobným způsobem převedl radistu a vysílačku z Bohdašína k hospodáři Antonínu Burdychovi na Končiny. Jiří Potůček z Bohdašína vysílal až do 26. června. V obci Kostelecké Končiny u Červeného Kostelce se ukrýval u sedláka Antonína Burdycha. Gestapo na něj připravilo zátah 30. června 1942, ale Jiří Potůček se z obklíčení prostřílel a dal se na útěk. Hledal úkryt na několika adresách, ale byl všude odmítnut. Vyčerpaný usnul 2. července 1942 v křoví u obce Rosice nad Labem, kde byl ve spánku zastřelen českým četníkem.

V souvislosti s působením skupiny byla Němci 24. června 1942 vypálena obec Ležáky, popraveno 37 spolupracovníků skupiny z Pardubicka a 15 spolupracovníků z okolí Červeného Kostelce. Mezi popravenými byli i přítelkyně a matka A. Bartoše, otec, matka, sedm sourozenců a pět dalších příbuzných J. Valčíka.

Operace Silver A je hodnocena jako jedna z neúspěšnějších operací vyslaných z Londýna. Skupina splnila veškeré úkoly, které jí byly uděleny. Její členové prokázali velkou statečnost a morální kvality.

Alfréd Bartoš (23. září 1916, Vídeň – 22. června 1942, Pardubice) byl československý voják, příslušník československého protinacistického odboje za 2. světové války.

Narodil se ve Vídni v rodině krejčího Adolfa Bartoše a Antonie Bartošové, rozené Kuželové. Po skončení první světové války se rodina přestěhovala do Sezemic u Pardubic, kde jeho otec začal pracovat jako pekař. Vystudoval měšťanskou školu v Sezemicích a od roku 1930 pokračoval ve studiu na reálném gymnáziu v Pardubicích, kde patřil k nejlepším žákům. Maturitní zkoušku složil v roce 1935 s vyznamenáním.

Dne 1. října 1935 nastoupil základní vojenskou službu u 8. jezdeckého pluku v Pardubicích. 23. prosince 1935 byl povýšen do hodnosti svobodníka a 25. července 1936 do hodnosti desátníka. Po absolvování školy pro důstojníky jezdeckva v záloze byl 5. září 1936 povýšen do hodnosti četař aspirant a poté nastoupil ke studiu ve Vojenské akademii v Hranicích. Na škole opět patřil k nejlepším a ukončil ji 29. srpna 1937 s hodností poručíka jezdeckva. Do okupace 15. března 1939 působil u 8. dragounského pluku v Pardubicích.

V roce 1939 legálně vycestoval do Francie, kde nejprve pomáhal na československém konzulátu v Paříži a od 8. června vstoupil do cizinecké legie. Do začátku 2. světové války sloužil v Tunisku, poté se vrátil do Francie; do československé zahraniční armády byl odveden 26. září 1939 a 16. listopadu nastoupil k 2. československému pluku jako druhý pobočník velitele. Se svým útvarem se účastnil bojů na francouzské frontě. Po porážce Francie se dostal 13. července 1940 na lodi Rod el Farag do Anglie, kde se stal velitelem 1. čety 1. roty 2. pěšího praporu.

Na jaře 1941 se dobrovolně přihlásil k výcviku pro plnění zvláštních úkolů v nepřátelském týlu. Po absolvování výcviku byl jmenován velitelem skupiny Silver A.

Hlavním úkolem Operace Silver A bylo udržování spojení s Anglií a předávání důležitých zpráv o dění v protektorátu prostřednictvím vysílačky (krycí jméno Libuše). Po několika nezdařených pokusech

29. října, 7. listopadu a 30. listopadu byl výsadek proveden společně s účastníky skupin Anthropoid a Silver B v noci z 28. na 29. prosince 1941. Vysazen byl společně s Josefem Valčíkem a Jiřím Potůčkem u Senic nedaleko Poděbrad (místo původně plánovaného Heřmanova Městce). Pro plnění svého úkolu byl vybaven protektorátními doklady znějícími na krycí jméno Emil Sedlák.

Jednou z hlavních Bartošových aktivit bylo předávání zpráv do Londýna o situaci v protektorátu. Důležitou novou informací pro exilovou vládu bylo jeho sdělení, že na kontaktní adresy, které výsadkáři dostali před výsadem, se nelze spolehnout, protože gestapu se podařilo odbojovou síť rozvrátit.

Jeho skupině se podařilo vybudovat rozsáhlou síť spolupracovníků, čítající až 140 příslušníků a v březnu 1942 obnovit kontakt se štábním kapitánem Morávkem, ztracený po likvidaci vysílaček Sparta I a Sparta II. Podařilo se jí také zřídit středisko pro příjem vysazených parašutistů u knihaře Jana Vojtíška v Lázních Bělhrad. V odbojové činnosti mu pomáhal mj. pardubický hoteliér Arnošt Košťál. V lednu 1942 byl nadporučík Bartoš mimořádně povýšen do hodnosti kapitána.

Po prozrazení byl Bartoš pronásledován gestapem, 21. června 1942 padl do léčky a při útěku se pokusil o sebevraždu; svým zraněním podlehl v noci následující den.

Po osvobození republiky byl in memoriam povýšen do hodnosti štábního kapitána jezdeckta a v roce 2002 mu byla posmrtně udělena hodnost plukovníka Armády ČR.

Roku 2007 mu byl v jeho domovských Sezemicích odhalen pomník.

V Pardubicích na rohu ulic Smilovy a Sladkovského připomíná pamětní deska místo, kde prchající Alfréd Bartoš v bezvýchodné situaci obrátil zbraň proti sobě. Po Alfrédu Bartošovi je pojmenována i jedna z významných ulic v pardubické čtvrti Polabiny.

Josef Valčík (2. listopadu 1914, Smolina – 18. června 1942, Praha) byl československý voják, příslušník protinacistického odboje během okupace Československa a příslušník výsadkové skupiny Silver A. Spolupracoval také se členy výsadku Anthropoid Josefem Gabčíkem a Janem Kubišem na přípravě atentátu na zastupujícího říšského protektora R. Heydricha.

Narodil se ve Smolině u Valašských Klobouků jako syn Jana Valčíka a Veroniky Valčíkové, rozené Bětíkové. Měl sedm sourozenců – tři bratry a čtyři sestry. Absolvoval tři třídy obecné a dva ročníky pokračovací školy ve Smolině a Lačnově, poté se vyučil koželuhem ve firmě Julia Matyáše ve Valašských Kloboukách. V letech 1934-1936 pracoval v Otrokovicích a Zlíně jako koželuh v Baťových závodech. 1. října 1936 nastoupil základní vojenskou službu u 22. pěšího pluku v Jičíně, během níž získal hodnost četaře.

V období po Mnichovské dohodě se jeho pluk přesunul do oblasti Krkonoš. Po okupaci Čech a Moravy německými vojsky 15. března 1939 byl propuštěn z armády a 22. března nastoupil znovu jako koželuh do Otrokovic.

Do práce přišel naposledy 11. srpna 1939. Poté uprchl přes Slovensko, Maďarsko, Jugoslávii, Řecko, Turecko, Sýrii a Egypt. V roce 1940 se dostal do Francie. Ve městě Agde byl 6. března prezentován do československé zahraniční armády. Po napadení Francie bojoval proti německým vojskům jako příslušník 2. pěšího pluku. Ohrožené vojsko opustilo Francii 7. července 1940 z přístavu v Sète na egyptské lodi Mohamed Ali al Kebir. Přes Gibraltar, podél břehů Afriky byli českoslovenští vojáci transportováni do Liverpoolu, kde přistáli 13. července.

Zpočátku byl Valčík v rámci československých jednotek umístěn v provizorním stanovém táboře v Cholmondeley u Chesteru v blízkosti Liverpoolu. Po absolvování školy pro rotmistry byl 27. září 1940 jmenován výkonným rotmistrem 1. roty. V roce 1941 se dobrovolně přihlásil k plnění úkolů v okupovaném Československu, a proto byl zařazen do speciálních přípravných kurzů – nejprve prošel desetidenním paravýcvikem na letišti u Manchesteru a poté byl zařazen do Special Training School na farmě Cammus Darrah u jezera Morar ve Skotsku. Zde přebíral zkušenosti speciálních britských jednotek commandos od příslušníků elitní Skotské gardy. Těsně před plánovaným odletem do protektorátu podstoupil ve dnech 21.-28. října 1941 jednotýdenní parašutistický kurs na letišti Ringway u Manchesteru. Další kursy absolvoval v sabotážní škole v Dunham House a v Bellasis u Dorkingu.

Komplexní výcvik byl ukončen 22. října 1941, během něhož byl vybrán do výsadku Silver A. Jeho kolegy byli velitel skupiny nadporučík Alfréd Bartoš a telegrafista, svobodník Jiří Potůček. Valčík vyskakoval z letadla jako poslední a po seskoku ztratil kontakt s oběma příslušníky své skupiny. Z důvodu navigační chyby výsadek nebyl proveden u Heřmanova Městce ale u Senic nedaleko Poděbrad. První

člověk, za kterým se Valčík vydal, byl úředník městské spořitelny v Chrudimi František Burša. Ten byl však již v říjnu 1941 zatčen gestapem. Vydal se proto pěšky do Mikulovic, kde mu pomohl dělník Adolf Švadlenka. Společně s ním, učitelem Josefem Janáčkem a řidičem Františkem Valentou se podařilo Valčíkovi ukrýt vysílačku a přijímač. Se svým velitelem Bartošem se setkal 31. prosince v Mikulovicích.

V lednu 1942 se parašutistům podařilo získat křestní listy již zemřelých lidí, na jejichž základě jim byli vystaveny úřední doklady. Z Valčíka se tak stal Miroslav Šolc z Hodonína. Tyto doklady předal Alfrédu Bartošovi farář ČCE František Dobiáš na své faře v Semtěši. Dobiáš byl udán a zbytek války vězněn v koncentračních táborech (Terezín, Buchenwald, Dachau). Po válce se vrátil do Semtěše.

Dne 6. ledna 1942 se se členy skupiny Silver A setkal bývalý poručík československé armády Jindřich Vaško, který jim navrhl, aby byla jejich vysílačka Libuše umístěna v odlehlém lomu Hluboká nedaleko Dachova a obce Ležáky. K prvnímu oboustrannému spojení s Anglií došlo 15. ledna. O den později oznámilo londýnské ústředí povýšení všech tří členů výsadku, přičemž Valčík se stal podporučíkem. Současně jim byl udělen Československý válečný kříž za statečnost.

Josef Valčík se nakrátko usadil v prvotřídním pardubickém hotelu Veselka, jehož majitel Arnošt Košťál na sebe vzal riziko a s falešnými doklady jej zaměstnal jako pomocného číšníka. Kromě toho byl často posílán mimo Pardubicko. V polovině ledna byl vyslán do Prahy, aby navázal kontakt s odbojovou sokolskou organizací a pokusil se také vyhledat členy skupiny Anthropoid. To se mu povedlo v druhé polovině února, kdy se s Gabčíkem a Kubišem setkal v bytě manželů Khodlových ve Valdecké ulici ve Vysočanech. Několikrát také vyjel na Českomoravskou vrchovinu, kde se měl pokusit navázat kontakt s výsadkem Silver B.

Na počátku března 1942 zjistilo gestapo při pravidelné kontrole policejních přihlášek nesrovnalosti v kartě Miroslava Šolce. Úředníci navštívili hotel Veselka, kde však Valčíka nezastihli. Hoteliér Arnošt Košťál Valčíka varoval a další den gestapu sdělil, že mu dal výpověď na hodinu kvůli absencím a rozbitým talířům. Gestapo nechalo Košťála sledovat a po celém protektorátu rozeslalo Valčíkův popis. Proto musel Pardubice okamžitě opustit. Útěk mu pomohla naplánovat a zorganizovat učitelka Lidmila Malá, v jejímž bytě v blízkosti pardubického nádraží se Valčík často zdržoval. Skrýval se v několika vesnicích v okolí Pardubic (Dašice, Mnětice, Trnová) a 19. března odjel ke své rodině na Valašsko. Ve Valašských Kloboukách se setkal se zdejším kaplanem Františkem Borákem (1910-1975), který se mu stal důležitým pomocníkem a zpovědníkem. Dne 4. dubna odjel ze Smoliny do Prahy, kde se za pomoci Marie Moravcové a Jana Zelenky (Hajského) napojil na členy Anthropoidu, s nimiž začal spolupracovat.

Po atentátu poslední úkryt nalezl spolu s členy dalších výsadkových skupin v pravoslavném kostele sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ulici. Jan Sonnevend, předseda sboru starších české pravoslavné církve, se dohodl s kaplanem ThDr. Vladimírem Petřekem, kaplanem chrámu, a ubytoval parašutisty v podzemní kryptě. Petřek, který se potom o skrývající se muže staral, postupně uvědomil o jejich přítomnosti faráře Václava Čikla, biskupa Gorazda, kostelníka Václava Ornesta a jeho zetě Karla Loudu.

Podle tradované verze měl 18. června ráno pro parašutisty přijet pohřební vůz Vojtěcha Paura a vyvézt je mimo město. (Vlastislav Janík v dokumentu zveřejněném ÚSTR však uvádí, že Vojtěch Paur vyvezl v pohřebním voze ze Svěpravic a ukryl padáky parašutistů; o plánovaném odvozu hrdinů z krypty se nezmiňuje.) Dále bylo plánováno jejich rozdělení do dvou nebo tří skupin, přičemž Valčík měl odejít na Moravu do Ruprechtova (okres Vyškov). K tomu však již nedošlo, neboť člen výsadku Out Distance Karel Čurda se již 16. června přihlásil na gestapu a vyzradil jemu známé pomocníky atentátníků. Gestapo dopadlo Vlastimila Moravce, který po krutém mučení vyzradil jména dalších spolupracovníků a místo pobytu parašutistů. 18. června 1942 v 4:15 byl kostel sv. Cyrila a Metoděje obklíčen více než 750 příslušníky SS. Němci se nejprve snažili dostat výsadkáře živé, avšak po asi dvou hodinách marného dobývání od této strategie upustili. Při obraně kostela z jeho ochozů nejprve zahynuli Opálka, Kubiš a Bublík. Zbylá čtveřice Valčík, Gabčík, Švarc a Hrubý se bránila v kryptě kostela. V bezvýchodné situaci ukončili svůj život sebevraždou. Těla parašutistů byla převezena do patologického ústavu, kde proběhla jejich identifikace.

V pondělí 15. a úterý 16. června začalo zatýkání, gestapo odvezlo: rodiče Valčíka Jana a Veroniku, svobodné sourozence Antonína a Ludmilu, sestru Terezii s manželem, sestru Marii s manželem, sestru Františku s manželem, bratra Aloise se ženou a bratra Emila se ženou. 14 členů jeho rodiny bylo zatčeno gestapem a transportováno do koncentračního tábora Mauthausen, kde bylo 13 z nich popraveno ihned po příjezdu 24. října 1942. Těhotná Valčíkova sestra Františka byla od rodiny oddělena a po porodu syna byla popravena v pankrácké věznici 26. ledna 1943. Syn a jeho tři sourozenci byli adoptováni, po popravených zůstalo celkem patnáct sirotek.

V roce 2002 byl Josef Valčík povýšen na plukovníka in memoriam.

Jiří Potůček, krycím jménem Tolar (12. července 1919, Bruneck, dnes Itálie – 2. července 1942, les mezi vesnicemi Trnová a Rosice nad Labem), byl příslušník československé zahraniční armády v Anglii a radista výsadku Silver A.

Jiří Potůček se narodil v Brunecku v Jižním Tyrolsku. Otec Vilém Potůček byl osobním komorníkem hraběte Šternberka. Matka Antonie, roz. Karlová, byla u hraběte Šternberka komornou. Neměl sourozence. Rodina bydlela ve Šternberku, později se přestěhovala do Vranova (dnes se obec nazývá Břasy) u Rokycan. Zde rodiče zakoupili domek s hospodářstvím.

Obecnou školu absolvoval ve Vranově, měšťanskou školu v Horním Stupně. Po absolvování kurzu v Radnicích nastoupil k firmě Baťa, kde se vypracoval na gumárenského instruktora.

V době vypuknutí 2. světové války byl na služební cestě v Osijeku v Jugoslávii. Odtud odjel přes Řecko, Turecko a Sýrii do Francie, kde byl v Agde 14. ledna 1940 prezentován do čsl. zahraniční armády. Byl zařazen k telefonní rotě jako spojař. Prodělal radiovýcvik, bojů o Francii se nezúčastnil. Po pádu Francie byl 26. června 1940 evakuován do Velké Británie. Tam byl zařazen ke spojovací rotě. 28. října 1940 byl povýšen na desátníka.

V létě 1940 byl vybrán do výcviku pro zvláštní úkoly. Od 19. září do 25. prosince 1940 absolvoval základní sabotážní kurz, parakurz v Ringway u Manchesteru a radiotelegrafický kurz. V té době již byl jako radista zařazen do výsadku Silver A.

Krátce po půlnoci 29. prosince 1941 byl společně s velitelem skupiny Alfrédem Bartošem a Josefem Valčíkem vysazen u obce Senice poblíž Poděbrad. Krátce byl ubytován v Pardubicích u bývalé snoubenky Alfréda Bartoše Věry Junkové, se kterou navázal milostný vztah. Na území protektorátu obsluhoval radiostanici s krycím názvem Libuše. S Londýnem se poprvé spojil 15. ledna 1942. Vysílal z kamenolomu Hluboká (kde byl s falešnými doklady na jméno Alois Tolar zaměstnán jako noční hlídač) u obce Ležáky a z Bohdanče. V polovině června 1942 se s ní přemístil do nového úkrytu v osadě Končiny u Červeného Kostelce, kde na něj ale 30. června 1942 udělalo gestapo zátah. Jiří Potůček se prostřílel z obklíčení a unikl ještě tři dny, přičemž se pokoušel vrátit se na Pardubicko konkrétně do Mnětic. Vyhladovělý a unavený usnul v křoví nedaleko obce Trnová. Zde jej našel štábní strážmistr protektorátního četnictva Karel Půlpán a ve spánku nebo v sebeobraně jej zastřelil. Po pitvě bylo tělo pohřbeno do hromadného hrobu na Ďáblickém hřbitově.

Dne 5. září 1945 byl postupně in memoriam povýšen do hodnosti podporučíka, v prosinci téhož roku byl postupně povýšen do hodnosti nadporučíka pěchoty. 7. dubna 1948 byl povýšen do hodnosti kapitána pěchoty. 24. června 2002 byl povýšen do hodnosti podplukovníka.

Místo skonu Jiřího Potůčka v lesíku na severním okraji Pardubic označuje pomník (souřadnice 50°3'4.97"N 15°44'58.46"E). Zajímavostí je, že nedaleko místa skonu jsou po jeho osobě pojmenovány hned dvě ulice a to Jiřího Potůčka a Tolarova podle jeho krycího jména. Další pomník a pamětní deska připomínají Jiřího Potůčka v Břasích.

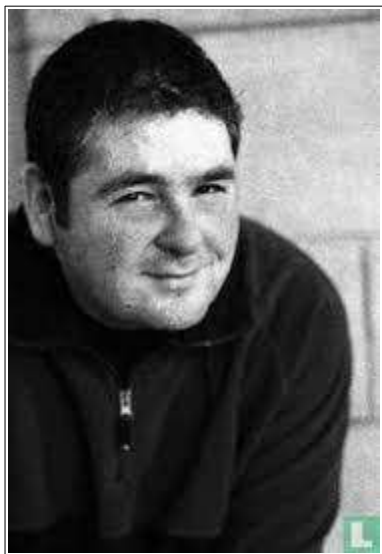
v naší knihovně: *Operace Silver A*

Nemiluj knihy, aby sis jimi ozdobil
svůj příbytek, ale abys jimi vyzdobil
srdce i ducha.

—
Jan Patočka

Narození v červenci

Darren O'Shaughnessey, též známý pod pseudonymy Darren Shan a D. B. Shan (2. červenec 1972) je irský spisovatel fantasy a hororu. Podle svého pseudonymu pojmenoval i hlavního hrdinu jedné ze svých sérií – Darren Shan.

Narodil se v Londýně. Ve svých šesti letech, se přestěhoval spolu se svými rodiči a mladším bratrem do irského města Limerick, kde žije dodnes. Po vystudování základní a střední školy odjel zpět do Londýna studovat sociologii a angličtinu na Roehampton University. Zpočátku pracoval pro televizní společnost v Limericku, ale jen pár let poté se rozhodl stát spisovatelem. Svůj první psací stroj si koupil, když mu bylo čtrnáct let. V patnácti letech přišel jeho první úspěch, kdy vyhrál v soutěži o televizní scénář pro irskou RTE s černou komedií *Den v márnici*. Všechny své počáteční knihy psal pro dospělé. Myslel si, že psaní pro děti je sice hezký nápad do budoucnosti, ale knížky pro dospělé byly jeho hlavním cílem. Roku 2006 byly jeho knížky na prodej ve 20 zemích a více než 30 jazycích. Stal se dětským bestselleristou v USA, Velké Británii, Irsku, Holandsku, Norsku a mnoha dalších zemích.

v naší knihovně: *Bec, Démon a zloděj, Demonata, Démoni apokalypsy, Hrdinové pekel, Jezero duší, Krvavá kreatura, Lovci z přítmi, Massagre, Pán stínů, Spřezenci noci, Stín smrti, Temné volání, Upíří kníže, Vlčí ostrov, Zabijáci úsvitu, Zkoušky smrti*

Ota Pavel, vlastním jménem Otto Popper (2. červenec 1930 – 31. březen 1973), byl český prozaik, novinář a sportovní reportér. Je autorem sportovních a autobiografických próz s tématy z vlastního dětství.

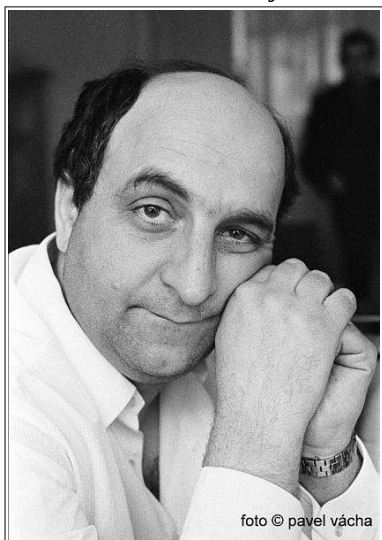

foto © pavel vácha

Narodil se v Praze jako třetí, nejmladší syn židovského obchodního cestujícího Lea Poppera a jeho ženy Hermíny, rozené Netrofové. Až do svých šesti let bydlel s rodiči a bratry v Praze 7 v ulici Farského (dříve Strossmayerova) v domě Husova sboru. Odtud se přestěhovali v roce 1939 do Buštěhradu (zde byl Ota Pavel žákem základní školy, která byla po něm později pojmenována) k rodičům otce a do stejného domu se po válce rodina vrátila. Velice se zajímal o sport. Za druhé světové války, po transportu jeho otce a obou starších bratrů Jiřího a Huga do koncentračního tábora, žil sám s matkou, která nebyla židovského původu, v Buštěhradě na Kladensku. Mladý Ota krátce pracoval i jako horník v dole Prago v Dubí u Kladna. Po skončení války se vrátili živí jeho bratři i otec. Absolvoval obchodní a jazykovou školu, ale maturitu složil až v roce 1960 na Střední škole pro pracující. Po válce hrál hokej za Spartu, byl kapitánem dorosteneckého mužstva (později na Spartě mládež i trénoval), ale především se věnoval činnosti redaktora. V letech 1949-1956 působil jako sportovní redaktor v Československém rozhlase, kam byl přijat na doporučení svého přítele Arnošta Lustiga. Mezi lety 1956 a 1957 pak zastával stejnou pozici v časopise *Stadión* a poté několik let v armádním týdeníku *Československý voják*. Ve *Stadiónu* také vycházely jeho první literární pokusy, především fejetony ze sportovního prostředí. Jako redaktorovi mu bylo umožněno cestovat, například v roce 1962 doprovázel armádní fotbalové mužstvo Dukly Praha do USA (tuto zkušenost zpracoval v knize *Dukla mezi mrakodrapy*), dále navštívil Francii, Švýcarsko nebo SSSR. Při zimní olympiádě v Innsbrucku (1964) u něj propukla vážná duševní choroba (zřejmě maniodepresivní psychóza), v jejímž důsledku se pokusil podpálit statek nad Innsbruckem. Kvůli této nemoci odešel roku 1966 do invalidního důchodu. Několikrát pobýval v psychiatrických léčebnách a zemřel na srdeční infarkt ve věku 42 let v rodné Praze. Je pohřben na Novém židovském hřbitově na Olšanech vedle svého otce.

Některé jeho prózy, především *Zlatí úhoři* (s Vladimírem Menšíkem) a *Smrt krásných srnců* (s Karlem Heřmánkem), byly úspěšně zfilmovány.

v naší knihovně: *Dukla mezi drakodrapy, Fialový poustevník, Jak jsem potkal ryby, Jak šel táta Afrikou, Mám rád tu řeku, Plná bedna šampaňského, Povídky z šuplíku, Syn celerového krále, Veliký vodní tulák, Výstup na Eiger, Zlatí úhoři*

Franz Kafka (3. červenec 1883 – 3. červen 1924); židovským jménem Anšel, byl pražský německy píšící židovský spisovatel. Je považován za jednoho z literárně nejvlivnějších spisovatelů 20. století.

Franz Kafka se narodil na Starém Městě pražském jako nejstarší syn židovského velkoobchodníka s galanterií Hermanna Kafky a Julie Kafkové, rozené Löwy. Otec Hermann Kafka (často na reklamě na vývěsních štítech jako Heřman) pocházel z českojazyčného prostředí jihočeského Oseka u Strakonice. Se svým otcem Franz nevycházel dobře, což ovlivnilo nejen jeho dětství, ale i dílo (Dopis otci). Kafka měl pět mladších sourozenců. Oba bratři zemřeli ve velmi útlém věku. Sestry Gabriele, Valerie a Ottilie se později staly oběťmi nacistického teroru a zemřely v koncentračních táborech. Franz Kafka nejprve navštěvoval Německou chlapeckou obecnou školu v Masné ulici, poté Německé státní gymnázium v zadním traktu paláce Golz-Kinských na Staroměstském náměstí. V letech 1901 až 1906 studoval

práva na německé Karlo-Ferdinandově univerzitě a navštěvoval také přednášky z germanistiky a dějin umění. V roce 1906 promoval a stal se doktorem práv. V roce 1907 začal pracovat a byl tři čtvrtě roku zaměstnán u pojišťovny Assicurazioni Generali na Václavském náměstí. 1908 publikoval své první texty v mnichovském časopise Hyperion a v Brodově almanachu Arkadia. Později některé své povídky veřejně četl. Dne 11. srpna 1917 postihlo Kafku v jeho tehdejší bytě úporné chrlení krve, tzv. hemoptýza. Jeho lékař MUDr. Mühlstein po několika dnech určil jako příčinu této události onemocnění tuberkulózou. Kafka tehdy bydlel v Schönbornském paláci v ulici Tržiště na Malé Straně (na fasádě je pamětní deska). V práci dostal tříměsíční volno na zotavenou, které se ovšem protáhlo na osm měsíců. Po několika bezvýsledných léčebných pobytech, mj. v Rakousku, opustil Kafka v roce 1922 kvůli své těžké nemoci zaměstnání v pojišťovně definitivně a v roce 1924 zemřel.

v naší knihovně: *Amerika, Nezvěstný, Popis jednoho zápasu, Povídky, Proces, Proměna, Zámek*

Jaroslav Foglar (6. červenec 1907 – 23. leden 1999) byl populární český spisovatel literatury pro mládež, významná osobnost českého skautského hnutí, redaktor několika dětských časopisů a zážitkový vychovatel. Pod skautskou přezdívkou Jestřáb vedl po většinu svého života chlapecký (původně klasický skautský, později jinak nazývaný) oddíl, Pražskou Dvojku.

Narodil se na Novém Městě pražském, v Benátské ulici. Rodina se však krátce poté přestěhovala do Předlic (Ústí nad Labem) a následně do Poděbrad – kvůli léčbě jeho otce Jindřicha. Ten zemřel 17. července 1911 ve věku 39 let na srdeční nemoc, když byly Jaroslavovi 4 roky. Od té doby žil Jaroslav Foglar pouze s matkou a starším bratrem Zdeňkem. V roce 1914 se ovdovělá paní Foglarová s oběma syny přestěhovala zpět do Prahy, na Vinohrady do Korunní třídy. V roce 1923 byl společně se svým bratrem Zdeňkem přijat do 48. klubu oldskautů Jestřábi, podle kterého později dostal i svoji přezdívku Jestřáb. V roce 1924 skončil studium obchodní školy

a krátce pracoval v informační kanceláři firmy Wys Muller & Co. Poté na třináct let přešel k firmě Oskar Stein, velkoobchod papírem, u níž pracoval jako fakturant. O prázdninách roku 1925 vedl skautský tábor, při němž poprvé zavítal do Sluneční zátoky na řece Sázavě. Po návratu z tábora se z rozhodnutí rady Junáka 34. pražský oddíl sloučil s legendárním druhým pražským oddílem, tzv. Dvojkou, a Jestřáb přešel do jeho vedení jako rádce, aby se po dvou letech stal vůdcem oddílu. V této funkci vydržel plných šedesát let. V roce 1987 po 60 letech nepřetržitého vedení předal oddíl svému nástupci, čímž se zařadil mezi nejstarší oddílové vedoucí na světě. Od začátku svého působení mezi skauty pociťoval zároveň touhu napsat nějakou jasnou a čtivou knihu, která by skauting propagovala. Podařilo se mu ji však napsat až na počátku třicátých let. Mezitím získával vůdcovské i textařské zkušenosti. V roce 1934 se zúčastnil s knihou *Modrý život Jiřího Dražana* soutěže o nejlepší knihu pro mládež, vyhlášenou nakladatelstvím Melantrich. Spolu s dalšími dvěma autory získal první místo. Součástí vítězství bylo i vydání knihy. Pod novým názvem *Přístav* volá tak vyšlo jeho první dílo. Dne 8. května 1937 vyšla v *Mladém hlasateli* na jeho popud výzva k zakládání čtenářských klubů *Mladého hlasatele* a v létě téhož roku vyšlo první vydání knihy *Hoši od Bobří řeky* s ilustracemi Zdeňka Buriana. Od listopadu 1938 se ve vedení redakce objevil společně s Karlem Bu-

rešem a od 17. prosince začal vycházet na pokračování dnes již legendární seriál – Rychlé šípy, kreslený Janem Fischerem. Jaroslav Foglar zemřel 23. ledna 1999 v pražské Thomayerově nemocnici ve věku 91 let. Je pochován na Vinohradském hřbitově v Praze.

v naší knihovně: *Boj o první místo, Devadesátka pokračuje, Dobrodružství v temných uličkách, Dobrodružství v Zemi nikoho, Historie Svorné sedmi, Hoši od Bobří řeky, Chata v Jezerní kotlině, Jestrábe, vypravuj, Když Duben přichází, Kronika Ztracené stopy, Nováček Bubáček píše deník, Pod junáckou vlajkou, Poklad Černého delfína, Přístav volá, Stínadla se bouří, Strach nad Bobří řekou, Tábor smůly, Tajemná Řásnovka, Výprava na Yucatan, Záhada hlavolamu*

Jonas Jonasson (celým jménem Pär-Ola Jonas Jonasson) (6. červenec 1961) je švédský spisovatel a novinář. Autor knihy *Stoletý stařík, který vylezl z okna a zmizel*.

Jonasson se narodil jako syn řidiče záchranné služby a zdravotní sestry ve Växjö v jižním Švédsku. Po studiu švédštiny a španělštiny na univerzitě v Göteborgu pracoval do roku 1994 pro deník Smålandsposten a později večerník Expressen v rodném Växjö. O dva roky později založil vlastní mediální společnost OTW, ve které pracovalo 100 zaměstnanců. Pracoval i jako producent švédské televize TV4. Po letech náročného zaměstnání trpěl bolestmi zad a syndromem vyhoření. Během léčby se rozhodl v roce 2005 změnit životní styl, prodal svou společnost a odstěhoval se do Södermanlandu v jihovýchodním Švédsku s kočkou Molotov, která se objevila i v jeho prvním románu. V únoru 2007 měl svatbu s norskou manželkou a přestěhoval se s ní do městečka Ponte Tresa u Luganského jezera ve Švýcarsku. Zde se rozhodl dokončit dlouho plánovanou knihu *Stoletý stařík, který vylezl z okna a zmizel*. Narodil se mu syn, rozvedl se a syna získal do péče. Od roku 2010 s ním žije na ostrově Gotland.

v naší knihovně: *Analfabetka, která uměla počítat, Prorokyně a hlupák, Sladká pomsta, Stojednaletý stařík, který se vrátil, aby zachránil svět, Stoletý stařík, který vylezl z okna a zmizel, Zabiják Anders a jeho přátelé (a sem tam nepřítel)*

audiokniha: *Stojednaletý stařík, který se vrátil, aby zachránil svět*

Victoria Schwabová (vlastním jménem Victoria Elizabeth Schwab, 7. červenec 1987) je americká spisovatelka, autorka literatury pro děti a mládež s prvky sci-fi a fantasy.

Je dcerou britské matky a amerického otce z Beverly Hills. Publikuje od roku 2011. Svoji druhou knihou, mysteriálním příběhem s prvky fantasy, *Archiv*, se zařadila mezi úspěšné autorky YA (young adult) literatury ve Spojených státech amerických a uznání se jí dostalo i v zahraničí. Přestože odborné kritiky a recenze vytýkají dílu řadu nedostatků, mezi čtenáři, kterým je určeno, si získalo uznání a další pokračování série. Její kniha *Temnější tvář magii* je jedna z nejprodávanějších knih nakladatelství Waterstone a vyhrála v roce 2015 cenu Telegraph za nejlepší young adult knihu roku. Neustále se pohybuje mezi Nashvillem, Francií a Edinburghem.

v naší knihovně: *Město duchů, Most duší, Tunel kostí*

Lion Feuchtwanger (7. červenec 1884 – 21. prosinec 1958) byl německý židovský spisovatel romanopisec, dramatik, překladatel a divadelní kritik.

Narodil se v Mnichově do početné rodiny židovského továrníka. Studoval germanistiku, filozofii a antropologii v Mnichově a Berlíně (1903-1907), hodně cestoval, především do Itálie a Francie. V roce 1908 se stal vydavatelem vlastního literárního časopisu *Der Spiegel* a divadelním kritikem časopisu *Die Schaubühne*. Roku 1912 se oženil a o dva roky později byl internován do Tunisu, uprchl do Německa, žil v Mnichově, psal protiválečné básně a překládal indická, řecká a španělská dramata. Od roku 1925 do roku 1933 žil v Berlíně, po nástupu Hitlera emigroval do Francie. Účastnil se protiválečných a protifašistických kongresů, patřil k nejaktivnějším činitelům antifašistických hnutí. V roce 1937 navštívil Sovětský svaz a později

označil tuto cestu – vedle 1. světové války – za rozhodující prožitek pro svůj život a literární dílo. Při cestě z Moskvy se zastavil v Praze, jeho chystaná přednáška však byla policejně zakázána. Roku 1940 byl ve Francii internován a jen s velkými potížemi se dostal za hranice a posléze do USA. Od roku 1941 žil v Kalifornii. Jeho dílo (jež patřilo v Evropě k nejpobulárnějším) je protiválečné a antifašistické. Napsal řadu dějově velmi poutavých historických románů (projevil zde nejen znalost doby, ale i svou fantazii), často čerpal ze židovských dějin. Proslavil se romány *Ošklivá vévodkyně* (1923) a *Žid Süss* (1925), který původně napsal jako drama.

v naší knihovně: *Bláznova moudrost, čili, Smrt a slavné zmrtvýchvstání Jeana Jacquesa Rousseaua, Bratři Lautensackové, Dábel ve Francii, Desdemonin dům, Goya, čili, Trpká cesta poznání, Jefta a jeho dcera, Lišky na vinici, Nepravý Nero, Oppermannové, Ošklivá vévodkyně Markéta Pyskatá, Po sezoně, Synové, Úspěch, Vyhnanství, Zaslíbená země, Žid Süss, Židovka z Toleda, Židovská válka*

Jean de La Fontaine (8. červenec 1621 – 13. duben 1695) byl francouzský spisovatel – bajkař a básník.

Jean de La Fontaine pocházel z měšťanské rodiny. Jeho otec byl dozorcem nad lesy a vodstvem u vévody de Bouillon. Po prvních studiích vstoupil do oratoriánského řádu, ale pro povahu nevhodnou k mnišskému životu z něj později vystoupil. V klášteře mnoho četl a seznámil se s díly významných spisovatelů (např. Platóna). V roce 1647 jej jeho otec oženil s Marií Héricart a později mu podstoupil svou práci. La Fontaine se ale po několika letech rozvedl a svou ženu a syna opustil. V Paříži se snažil uchytit jako spisovatel. K upevnění pozice mu pomohlo, že roku 1654 vydal vlastní zpracování díla Eunuch Publia Terentia Afera. V tomto období vstupuje do služeb Nicolase Fouqueta, generálního prokurátora francouzského parlamentu, od kterého získal roku 1657 penzi. Věnoval mu asi třicet básní svého díla a zůstal jeho věrným stoupencem i po jeho politickém pádu. Velmi rád četl

a scházel se s přáteli. Sám jako spisovatel dlouho nijak zvlášť nevynikal. Až v roce 1665 vydal první svazek svých pověstných Povídek, které vynikly svou frivolností a přinesly mu velký úspěch. Roku 1666 vydal druhý a roku 1667 třetí svazek. Tyto povídky údajně vznikaly na přání vévodkyně de Bouillon, která La Fontaine podporovala. V roce 1668 vyšlo prvních šest knih proslulých bajek. La Fontaine napsal celkem 245 bajek. Poslední, dvanáctá kniha bajek, byla vydána v roce 1694. V roce 1683 byl zvolen do Francouzské akademie (Académie française), avšak volba nebyla schválena králem. Teprve o rok později mu byla při nových volbách potvrzena a La Fontaine slíbil polepšení. Ve Francouzské akademii nahradil Colberta v jeho křesle. Své nové práci se věnoval excelentně a nevynechal ani jedno setkání akademiků. Ve svém díle *Querelle des Anciens et des Modernes* se jednoznačně staví na stranu konzervativních akademiků, kteří vášnivě chrání rigidní pravidla francouzského pravopisu. Svůj slib králi nedodržel, neboť ještě roku 1691 uveřejnil poslední svazek svých *Contes* a jeho život byl jednou velkou vlnou pohoršení a nemravnosti. Ke konci života psal (zřejmě ze strachu před smrtí) náboženské verše. Jedná se o snad nejznámějšího klasicistního básníka vůbec. Jeho bajky byly komponovány spíše jako malá dramata, která se vyznačovala výraznou alegoričností. Tento rys podával živý obraz francouzské společnosti 17. století. Stejně jako další klasicistní umělci, tak i La Fontaine čerpal svoji inspiraci u svých předchůdců, od Ezopa po středověké moralisty. Své bajky také často aktualizoval podle vývoje a potřeb společenské kritiky.

v naší knihovně: *Bajky*

Jan Neruda (9. červenec 1834 – 22. srpen 1891) byl český básník, prozaik, novinář, dramatik, literární a divadelní kritik, vůdčí osobnost generace májovců.

Pocházel z pražské Malé Strany, narodil se v Újezdských kasárnách. Otec Antonín Neruda byl vysloužilý dělostřelec, později trafikant. Matka Barbara, rozená Leitnerová, sama dříve ovdovělá, byla druhou manželkou vdovce Antonína Nerudy. V roce 1835 koupila matka dům v Zásnukách, kde rodina po čas žila. V roce 1838 získal otec povolení k pobytu v Praze, kde si otevřel krámk v pražském domě U Dvou slunců v Ostruhové (dnešní Nerudově) ulici, od roku 1841 trafikku. Když otec zemřel, přestěhoval se Jan

Neruda s matkou do domu U Tří černých orlů. Od roku 1841 byl žákem metropolitní školy u Sv. Víta, v letech 1842-1846 navštěvoval malostranskou německou hlavní školu. Středoškolská studia začal na malostranském gymnáziu, v letech 1851-1853 na Akademickém gymnáziu, kde maturoval. Po třech semestrech absolvoval na právnické a filozofické fakultě, během studií si přivydělával jako furýr (poddůstojník obstarávající účty) a armádní účetní. Neukončená studia v roce 1857 opustil a učil na různých školách češtinu a němčinu. Asi od roku 1856 pracoval v redakcích německých a českých listů. V roce 1860 se stal redaktorem českého deníku Čas, ze kterého roku 1862 přešel do deníku Hlas. Hlas byl roku 1865 sloučen s Národními listy a Jan Neruda se stal až do smrti jejich fejetonistou. Spolupracoval též s časopisy, zejména s Květy a Lumírem. Podnikl několik cest do Německa, Francie, Maďarska, Itálie, Řecka a Egypta. O těchto cestách si vedl záznamy, které jsou zajímavým svědectvím o životě této doby. Jeho první láskou byla Anna Holinová z vlastenecky orientované rodiny malostranského sluhy. Věnoval jí řadu svých básní, někteří ji nazývali věčnou Nerudovou nevěstou. Díky jejímu otci se seznámil s B. Němcovou a K. J. Erbenem. Jejich vztah ztroskotal na Nerudově neochotě k manželství a na počínajícím vztahu ke Karolíně Světlé, která byla jeho platonickou láskou. Ta jej povzbuzovala při jeho tvorbě a často mu také finančně vypomáhala. On jí byl rádcem při jejích prvních literárních pokusech. Když mu pak jednou hrozilo vězení pro dlužníky, prodala Karolína Světlá rodinný šperk a peníze mu půjčila. Celá událost se ale dostala na veřejnost a rozzlobený manžel Karolíny Světlé, prof. Petr Mužák, jej donutil, aby mu vydal všechny dopisy, které dostal od jeho ženy. Na manželce si zase vymohl slib, že se s Nerudou už nikdy nesejde. Tak navždy skončilo přátelství Karolíny Světlé s Janem Nerudou. V roce 1865 se znovu zamiloval, tentokrát do patnáctileté dívky Terezie Marie Macháckové, dcery statkáře a cukrovarníka Josefa Macháčka z Králova Dvora, kde básník často pobýval o letních prázdninách. Jejich vztah přerušila dívčina předčasná smrt. Jako zralý muž se spíše platonicky zamiloval do jisté Anny Tiché, která v tu dobu byla velmi mladá. Neruda sám se vzhledem ke značnému věkovému rozdílu rozhodl vztah ukončit. Měl vřelý vztah k matce, se kterou také až do její smrti v roce 1869 žil. Její smrt ho velmi zasáhla, což se odrazilo také v jeho tvorbě. Matka působila jako hospodyně u v Čechách pobývajícího francouzského paleontologa Joachima Barrande, který se stal i jakýmsi Nerudovým otcovským protektorem. Barrandeho projektantská práce na pražské železnici byla i zdrojem Nerudova zájmu o sociální prostředí této stavby, z něhož čerpal motivy zejména v šesti-dílném cyklu próz Trhani. Po celý život básníka provázela hmotná nouze, přestože byl nesmírně plodným a uznávaným žurnalistou. Jednou týdně psal fejeton do Národních listů, působil jako divadelní referent a literární kritik, redigoval několik populárně-naučných časopisů. Od roku 1874 bydlel na Starém Městě v Konviktské ulici, odkud se odstěhoval v září roku 1883, a pak až do smrti bydlel na Novém Městě ve Vladislavově ulici. Roku 1880 onemocněl zánětem žil, od té doby jej pronásledovala až do smrti řada chorob. V roce 1888 uklouzl v zimě na náledí a roztránil si česku. Zemřel 22. srpna 1891 na zánět pobřišnice vyvolaný rakovinou střev. Je pochován na Vyšehradském hřbitově v Praze. Jeho pohřeb se stal společenskou událostí a manifestací národního cítění.

Jazyk Nerudova literárního díla je bohatý, používá archaismy, zastaralé gramatické tvary a obraty. Často převrací slovosled. Zdůraznění děje provádí opakováním výrazů. Příslovce dává na konec věty a zkracuje tvary přídavných jmen.

v naší knihovně: *Arabesky, Básně, Binokl na očích, v ruce hůl, Doma v cizině, Drobné klepy, Feuilletony, Kniha veršů Jana Nerudy, Knihy básní, Malostranské povídky, O zlatém člověku, Obrázky z domova i ciziny, Obrazy ze života, Obrazy života chudých a utiskovaných, Písně kosmické, Povídky a studie, Povídky malostranské, Studie krátké a kratší, Týdenní táčky, Umrličí věnec, Ve lví stopě, Ve službách českého divadla, Vším jsem byl rád, Žerty hravé i dravé*

John Wyndham, vlastním jménem John Wyndham Parkes Lucas Benyon Harris (10. červenec 1903 – 11. březen 1969) byl britský spisovatel, autor především postapokalyptické science fiction. Je řazen mezi autory tzv. Zlatého věku science fiction. Znám je zejména díky svému románu Den trifidů. Narodil se v anglické obci Knowle jako syn advokáta. Rané dětství prožil v birminghamské čtvrti Edgbaston. Když mu bylo osm let, jeho rodiče se rozvedli a on a jeho bratr strávili zbytek svého dětství v řadě internátních škol, ze kterých nejdéle pobyl v Bedales poblíž Petersfieldu v Hampshire. Školu opustil v osmnácti letech a následně zkoušel studovat právo. Prošel pak řadou různých profesí (například práce na farmě nebo v reklamní

agentuře), většinou se však spoléhal na finanční příspěvky od své rodiny. Roku 1925 se začal živit psaním a prodal své první krátké povídky. Během třicátých let napsal pod různými pseudonymy (například jako John Beyon nebo John B. Harris) množství povídek pro americké pulповé magazíny. Kromě sci-fi psal i detektivní příběhy. Jeho práce se však nevymykaly z průměru tehdejší produkce. V letech 1940 až 1943 pracoval jako civilní zaměstnanec pro britskou vládu v oblasti cenzury, poté narukoval do armády, sloužil v Royal Corps of Signals (spojáři) a zúčastnil se vylodění v Normandii. Po skončení války pokračoval v psaní, své povídky i romány vydával opět převážně na americkém trhu. Inspirován úspěchem svého bratra, který měl vydané již čtyři knihy, změnil počátkem padesátých let styl a začal psát postapokalyptické romány. Hned první z nich, *Den trifidů*, mu přinesl obrovský úspěch, kterého ve svých dalších dílech již nedosáhl. Během svého života napsal jako John Wyndham šest dalších sci-fi románů. Roku 1963 se ve svých šedesáti letech oženil s Grace Wilsonovou, se kterou žil v Petersfieldu v blízkosti areálu školy Be- dales. Zemřel roku 1969 v Londýně.

v naší knihovně: *Den trifidů, Kukly, Midwichské kukačky*

Tim Weaver (13. červenec 1977) je současný britský spisovatel známý zejména díky detektivním thrillerům s Davidem Rakerem, detektivem, který se specializuje na hledání pohřešovaných lidí.

Původním povoláním je novinář, působil jako redaktor řady časopisů. Ač byl jako novinář úspěšný, dal s postupem života přednost dráze spisovatele. Počínaje „Honem na mrtvého“ tak vzniklo zatím třináct románů, jejichž středobodem se stal soukromý detektiv David Raker, specialista na hledání pohřešovaných osob. Weaverův čtvrtý román, „Není cesty zpět“, byl prezentován v prestižním britském knižním pořadu Richard and Judy Book Club. Následující dílo se v týdnu, kdy bylo vydáno, vyšplhalo na druhou příčku nejprodávanějších knih. „Údolí mrtvých“ a „Ztracený“ se dokonce dostaly na první místo v žebříčcích prodejnosti elektronických titulů. Weaver byl rovněž nominován v rámci britského literárního ocenění National Book Awards. Tim Weaver studoval Norton Hill School v Somersetu. Je velkým fanouškem fotbalu, je ženatý, má malou dceru a celá rodina žije ne-

daleko Bathu v jihozápadní Anglii.

v naší knihovně: *Bez slitování, Hon na mrtvého, Němé oběti, Není cesty zpět, Údolí mrtvých, Ztracený*

Chris Carter (14. červenec 1965) je americký spisovatel italského původu, autor thrillerů. Při psaní ho inspirovaly poznatky ze studia forenzní psychologie a zkušenosti ze studia sériových vrahů.

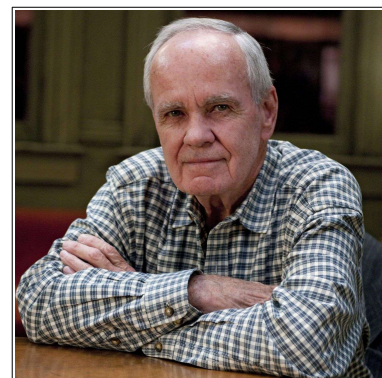

Ve svém rodném městě strávil dětství a dospívání. Po maturitě se přestěhoval do Spojených států amerických a na Univerzitě v Michiganu vystudoval psychologii se zaměřením na kriminální chování. Během studia pracoval v různých oborech, po ukončení univerzity se stal členem týmu soudní psychologie michiganského státního zastupitelství, jako člen týmu vyslychal a studoval mnoho zločinců, včetně sériových a mnohonásobných vrahů odsouzených k doživotním trestům. Začátkem 90. let se přestěhoval do Los Angeles, kde strávil deset let jako kytarista v různých glam rockových skupinách. Později opustil hudební branži a stal se spisovatelem na plný úvazek.

Od roku 2009 se věnuje psaní thrillerů, hlavní hrdina jeho knih je losangeleský policejní psycholog Robert Hunter.

v naší knihovně: *Já jsem smrt, Zloba*

Cormac McCarthy (20. červenec 1933 – 13. června 2023) byl americký spisovatel a scenárista, jehož díla se řadí k westernu, jižanské gotice či postapokalyptickému žánru. V roce 2007 obdržel Pulitzerovu cenu za román *Cesta*. V roce 2008 získalo filmové zpracování jeho románu *Tahle země není pro starý* (2005) čtyři Oscary. V roce 1992 také obdržel National Book

Award (tj. Národní knižní cenu) za román *Všichni krásní koně*, první díl tzv. Hraniční trilogie. McCarthy se narodil v Providence ve státě Rhode Island, ale když mu byly čtyři roky, přestěhoval se s rodinou do Knoxville v Tennessee. McCarthy je třetím ze šesti dětí, má dva bratry a tři sestry. V Knoxville navštěvoval Knoxville Catholic High School (Střední katolickou školu). V akademickém roce 1951-1952 nastoupil na University of Tennessee jako student svobodných umění. V roce 1953 vstoupil na čtyři roky do Letectva Spojených států amerických. Dva roky služby strávil na Aljašce, kde měl vlastní rozhlasový pořad. V roce 1957 se vrátil na University of Tennessee. Během svého působení na škole publikoval dvě povídky ve studentských novinách a v letech 1959 a 1960 vyhrál cenu Nadace Igrama Meriilla. V roce 1961 se oženil se svou spolužačkou Lee Hollemanovou, která mu porodila syna Cullena. Školu opustil aniž by získal titul a přestěhoval se se svou rodinou do Chicaga, kde napsal svůj první román *Strážce sadu* (1965). Později se vrátil do okresu Sevier ve státě Tennessee; jeho manželství s Lee Hollemanovou skončilo. V létě 1965 McCarthy odplul – s využitím autorského stipendia udělovaného Americkou akademií umění a písemnictví – parníkem Sylvania, aby navštívil Irsko. Na lodi se seznámil s Anne DeLisleovou, která zde pracovala jako zpěvačka. Vzali se v Anglii roku 1966. Téhož roku McCarthy obdržel „grant Rockefellerovy nadace“, kterým financoval cestu po jižní Evropě. Cestování zakončil na Ibize, kde napsal svůj druhý román *Vnější temnota*. V roce 1969 se McCarthy se svou ženou přestěhoval do Louisville v Tennessee. Zde také napsal svou třetí knihu *Dítě Boží*, založenou na skutečných událostech. V roce 1976 se McCarthy rozešel s Anne DeLisleovou a přestěhoval se do El Pasa v Texasu. V roce 1979 konečně vyšel jeho částečně autobiografický román *Suttree* na kterém pracoval po dvacet let.

v naší knihovně: *Cesta, Dítě Boží, Všichni krásní koně*

Klára Janečková (20. červenec 1979) je česká spisovatelka a psycholožka. Pracuje a žije ve Zlínském kraji.

Vystudovala Univerzitu Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, Katedra psychologie – jednooborová psychologie. Má dceru. V roce 2002 získala ocenění „Nejlépe prodávaná prvotina roku“. Od roku 2003 je členkou Syndikátu novinářů České republiky ve Zlíně. Od téhož roku publikuje v magazínu *NewExpress*. V letech 2004-2009 publikovala v časopise *Glanc*. V letech 2009-2010 publikovala v časopise *History revue* a týdeníku *Šarm* (Slovensko). V letech 2011-2013 zpracovávala odborné články pro *Zpravodaj města Bystřice pod Hostýnem*.

v naší knihovně: *Ďábelská tvář, Francouzský manžel, Manželské okovy, Pád do tmy, V pasti, Zrada*

Michael Connelly (21. červenec 1956) je americký spisovatel. Píše především detektivní romány. Michael Connelly se proslavil především jako duchovní otec oblíbeného hrdiny, losangeleského policisty Harryho Bosche, a také právního zástupce Mickeyho Hallera. Jeho knihy byly přeloženy nejméně do 39 světových jazyků a vynesly mu mnoho ocenění.

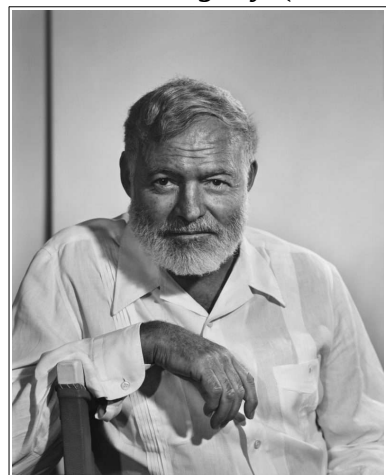
Michael Connelly se narodil ve Filadelfii v Pensylvánii jako druhé nejstarší dítě stavitele W. Michaela Connellyho a Mary Connellyové. Podle Connellyho byl jeho otec frustrovaný umělec, který podporoval a povzbuzoval své děti v tom, aby byly v životě úspěšné. W. Michael Connelly se nebál riskovat a při honbě za kariérou se mu dařilo přeměnit prohru v úspěch. Connellyho matka byla fanouškem detektivních knih a svého syna přivedla do světa napínavých románů. Ve dvanácti letech se Connelly se svou rodinou přestěhoval z Filadelfie do Fort Lauderdale na Floridě a začal navštěvovat střední školu St. Thomas Aquinas High School. Connellyho

zájem o zločinnost a tajemno se vystupňoval poté, co po cestě z hotelu, kde pracoval jako pomocná síla v kuchyni, zahlédl muže jak hází nějaký předmět do živého plotu. Connelly byl zvědavý a rozhodl se plot prozkoumat. Zjistil, že zahozeným předmětem byla zbraň zabalená do dřevorubecké košile. Zbraň poté vrátil zpátky a sledoval podezřelého muže až do místního baru. Pak šel domů a vše pověděl svému otci. Později toho večera zavedl policisty do baru, ale ten muž už tam nebyl. Tato událost Connellymu ukázala svět policejních důstojníků a jejich životů. Ohromil jej při tom způsob, jakým pracují a vystupují. Connelly

zamýšlel následovat otcovu kariéru ve stavebnictví a začal studovat obor stavebnictví a obchod na University of Florida v Gainesvillu. Jeho známky však nebyly takové, jak si představoval, rozhodl se změnit si svůj studijní obor na žurnalistiku s vedlejším zaměřením na kreativní psaní. Poté, co v roce 1980 úspěšně dokončil studia na University of Florida, získal Connelly svou první práci v novinách Daytona Beach News Journal, kde měl na starost kriminální rubriku. Pracoval zde skoro dva roky dokud v roce 1981 nezískal práci ve Fort Lauderdale News and Sun-Sentinel. Tady měl na starost kriminální rubriku v období floridských kokainových válek, které s sebou přineslo mnoho násilí a vražd. V těchto novinách pracoval několik let a v roce 1986 vedl společně s dvěma dalšími reportéry rozhovory s přeživšími havárie letu Delta 191 z roku 1985. Tento příběh vynesl Connelymu místo mezi finalisty Pulitzerovy ceny. Vyneslo mu to také práci krimi reportéra pro Los Angeles Times. V roce 1987 se přestěhoval do Kalifornie se svou ženou Lindou McCalebovou, s kterou se seznámil během studií a s níž se oženil v dubnu 1984. Po třech letech u Los Angeles Times napsal Connelly svůj první román Černá ozvěna. Román byl také oceněn cenou Edgar za nejlepší prvotinu. Kniha je částečně napsána podle skutečného zločinu a je první knihou, která představuje Connellyho hlavního hrdinu, detektiva z policejního oddělení Los Angeles, Hieronyma „Harryho“ Bosche. Podle samotného Connellyho s ním tato postava sdílí pár povahových vlastností. V roce 2001 Connelly opustil Kalifornii a přestěhoval se se svou ženou a dcerou do Tampa Bay na Floridě, aby on i jeho žena byli blíže svým rodinám.

v naší knihovně: *Básník, Básník smrti, Obhájce, Park ozvěn, Výstraha, Zrádný měsíc*

Ernest Hemingway (21. červenec 1899 – 2. červenec 1961) byl americký spisovatel. Je považován za čelného představitele tzv. ztracené generace. V roce 1953 byl oceněn Pulitzerovou cenou, o rok později pak získal Nobelovu cenu za literaturu. Hemingway byl mistrem krátkých forem v próze a jeho úsporný styl se stal pojmem v moderní světové literatuře.

Otec Clarence Edmonds Hemingway byl lékař, matka Grace Ernestine, rozená Hall se věnovala hudbě a byla velice zbožná. Bydleli v Oak Parku na předměstí Chicaga. Chatu pojmenovanou Windermere měli u jezera Walloon na severu Michiganu. Na druhé straně jezera koupili později také usedlost nazvanou Longfieldská farma, kde rodina trávila letní měsíce. Ernest se narodil roku 1899 jako druhý ze šesti dětí – měl ještě čtyři sestry a nejmladšího bratra Leicestra. Matka z něj chtěla mít slušně vychované dítě, jejich vztah byl i v dospělosti komplikovaný. Otec v něm podporoval lásku k přírodě, chodili spolu na lov a rybařit, naučil se tábořit, pomáhal na farmě. Byl fyzicky vyspělý, rád plaval a se spolužáky podnikal pěší túry do okolí. Přestože špatně viděl na jedno oko, byl výborný střelec. Svou sílu předváděl v boxu a jízdách po řece na kánoji. Hrál na violoncello ve školním orchestru. Během studia na střední škole se pokoušel o verše, povídkové črty a sloupky do novin. Po maturitě odmítl jít na vysokou školu a v říjnu 1917 se stal reportérem kansaského listu Star. Byl pevně rozhodnut stát se spisovatelem. Rok na to odjel do Itálie na italskou frontu první světové války jako dobrovolník ambulancních sborů Červeného kříže. V červnu 1918 se dostal jako řidič sanitky do těžkých bojů u řeky Piavy. Zde byl těžce raněn střepinami z minometu. Přes svá mnohočetná zranění odnesl na zádech do bezpečí italského vojáka, který byl v bezvědomí. Byl prvním Američanem raněným v Itálii a za svůj statečný čin byl vyznamenán italskou stříbrnou medailí. Léčil se v nemocnici v Miláně, kde se zamiloval do zdravotní sestry Agnes von Kurowské. Ernest se v lednu 1919 vrátil do USA, kde byl vítán jako hrdina. Agnes zůstala v Evropě a po několika měsících jejich vztah ukončila, protože se zamilovala do mladého italského poručíka. Po válce se chtěl věnovat psaní. Žil v Torontu, kde se živil jako novinář v deníku Toronto Star a začal psát povídky, které nikdo nechtěl otisknout. V říjnu 1920 se usadil u přátel v Chicagu a tam se seznámil se svou budoucí ženou, osmadvacetiletou Hadley Elizabeth Richardsonovou. Svatba se konala v září 1921 a novomanželé se vydali na cestu do Evropy. Zpočátku žili v Paříži, kde navázali kontakty se zahraničními novináři i známými osobnostmi uměleckého světa. Hemingway se stal členem skupiny amerických intelektuálů soustředěných kolem Gertrudy Steinové – tzv. „Ztracená generace“. Živil se jako reportér torontského Staru i jiných novin a za reportážemi procestoval mnoho zemí. Kromě toho psal krátké črty, povídky a básně. V roce 1926 v Hemingwayově osobním životě došlo k velké změně. Již několik měsíců udržoval vztah s mladou Američankou Pauline Marie Pfeifferovou a manželství s Hadley skončilo rozvodem v lednu 1927. V květnu se Ernest a Pauline vzali. Během následujících let He-

mingway pobýval většinou v Americe, kde se věnoval rybolovu na Floridě nebo lovil zvěř na západě ve Wyomingu a Montaně. Pravidelně se vracel do Paříže a na koridu ve Španělsku. Psychický otřes mu způsobila smrt otce koncem roku 1928, který svou nemoc ukončil sebevraždou. Počátkem 30. let si s Pauline pořídili velký dům v Key West, kde se usadili se svými dvěma syny. Kromě psaní se v tomto období věnoval svým hlavním životním zálibám: cestování, rybaření, lovu zvěře a boxu. Ve Španělsku s ním pracovala novinářka a spisovatelka Martha Gellhornová, kterou znal již z Ameriky a s níž navázal milostný vztah. Začali spolu žít na Kubě v domě Finca Vigía nedaleko Havany. Manželství s Pauline bylo rozvedeno v listopadu 1940 a hned potom uzavřel manželství s Marthou. V soužití s Marthou se začaly objevovat problémy způsobené Ernestovým životním stylem, v němž důležité místo zaujímali kamarádi, rybaření a alkohol. Nezávislá a ambiciózní Martha byla přesvědčena, že by se měl zapojit do války v Evropě, jako to udělal jeho nejstarší syn. Ona sama v říjnu 1943 odjela jako novinářka do Londýna. Hemingway se do Londýna dostal v květnu 1944 jako válečný dopisovatel. S Marthou se zúčastnili jako pozorovatelé invaze spojeneckých vojsk v Normandii, ale potom se jejich cesty rozdělily. Martha odjela do Itálie sledovat boje na italské frontě a Ernest se vrátil do Londýna. Tam se seznámil s americkou novinářkou Mary Welshovou, která se později stala jeho čtvrtou manželkou. Do Francie se vrátil v červenci a byl přidělen k 22. pluku pěchotní divize generála Bartona. S tímto útvarem se přes Rambouillet dostal až do Paříže, přičemž si získal respekt vojáků svou odvahou, zkušenostmi a předvídavostí. Na podzim se zúčastnil těžkých bojů na Siegfriedově linii v Německu a svou misi ukončil po dobytí vesnice Grosshau poblíž Dürenu. Za aktivní účast ve 2. světové válce byl v roce 1947 vyznamenán Bronzovou hvězdou. V březnu 1945 se vrátil do své rezidence na Kubu a později tam za ním přijela Mary Welshová. Oba procházeli rozvodovým řízením a po jeho ukončení se v březnu 1946 vzali. V roce 1948 manželé podnikli cestu do Itálie a v Benátkách se Ernest zamiloval do devatenáctileté Adriany Ivančičové. Tento cit ho inspiroval k románu o vztahu stárnoucího plukovníka a mladé dívky, který vyšel pod titulem *Přes řeku do stínu stromů*. Po návratu do USA se Hemingwayův stav postupně zhoršoval, což se projevovalo také na jeho psychice. Měl vysoký tlak, nemocná játra a ledviny, trpěl stavy úzkostí, depresi a přemýšlel o sebevraždě. Opakovaně byl hospitalizován na klinice Mayo, kde byl léčen i elektrošoky. V červnu 1961 byl z nemocnice propuštěn a vrátil se domů do Ketchumu. Dne 2. července 1961 ráno se zastřelil ranou z brokovnice. Přivolaný lékař prohlásil jeho smrt za náhodnou a Hemingway byl pohřben s církevním obřadem na hřbitově v Ketchumu. Nezanedbal po sobě žádný vysvětlující dopis a jeho přátelé se shodli na pravděpodobnosti sebevraždy.

v naší knihovně: *Fiesta, Komu zvoní hrana, Mít a nemít, Nejlepší rybářské příběhy, Povídky, Přes řeku do stínu stromů, Sbohem, armádo!, Smrt odpoledne, Stařec a moře, Zelené pahorky africké*

Viktorie Hanišová (24. červenec 1980) je česká spisovatelka a překladatelka. Ve svých prozaických knihách řeší především narušené rodinné vztahy, překládá z angličtiny a němčiny. Za překlad knihy Philippa Winklera *Chuligán* získala v roce 2018 tvůrčí ocenění v rámci Ceny Josefa Jungmanna.

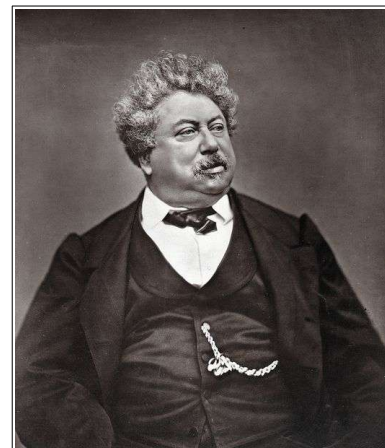

Po maturitě na gymnáziu studovala rok na jazykové škole, na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze vystudovala anglistiku a germanistiku. Krátce byla lektorkou angličtiny a němčiny. Strávila rok na jazykovém pobytu v Německu. V současné době překládá z němčiny a angličtiny a píše knihy. Po volné románové trilogii propojené tématem mateřství *Anežka, Houbařka* a *Rekonstrukce* napsala knihu povídek s tématem sebevraždy *Dlouhá trať*.

v naší knihovně: *Anežka, Houbařka, Neděle odpoledne, Rekonstrukce*

Alexandre Dumas starší [alexandr dyma], vlastním jménem Dumas Davy de la Pailleterie (24. červenec 1802 – 5. prosinec 1870) byl čelný francouzský prozaik a dramatik v období romantismu. Proslavil se především historickými a dobrodružnými romány, z nichž nejznámější jsou *Tři mušketýři* a *Hrabě Monte Christo*. Mnoho jeho děl bylo několikrát zfilmováno.

Alexandre Dumas byl kreolského původu a měl mírné černošské rysy. Jeho otec, divizní generál a hrdina Velké francouzské revoluce, Thomas Alexandre Davy de La Pailleterie, se narodil ve francouzské kolonii Saint-Domingue (ostrov Hispaniola) na

území dnešního státu Haiti, ze smíšeného vztahu markýze Alexandra Davy de La Pailleterie a černé otrokyně jménem Marie-Cessette Dumasová. Matka Marie-Louise-Élisabeth Labouretová byla dcerou hostinského v malém městečku Villers-Cotterêts v departementu Aisne. Rodina žila v pronajatém zámku Château des Fossés, obklopeném vodními příkopy. Po otcově smrti v roce 1806 se matka s Alexandrem a jeho starší sestrou vrátila do rodičovského domu ve Villers-Cotterêts. Dostalo se mu jen základního vzdělání v místní koleji abbého Grégoira, ale vynikal krásným rukopisem a v roce 1816 byl přijat jako pomocník do notářské kanceláře. V roce 1819 se Alexandr setkal s Adolphem de Leuven, který byl ve stejném věku a představil mu moderní poezii. Společně začali psát divadelní hry a vaudevilly, které však zpočátku byly odmítány. V roce 1823 odešel do Paříže, kde si našel místo u notáře a později v sekretariátě vévody Orleánského. Navštěvoval pařížská divadla a v Comédie-Française se seznámil se slavným hercem Talmou. Rok po příjezdu do Paříže se mu narodil nemanželský syn Alexandre (27. července 1824) ze vztahu se švadlenou Laure Labayovou. Dumas ho uznal za vlastního až v březnu 1831, několik dní po narození dcery Marie-Alexandrine, kterou měl s herečkou Belle Kreilssamerovou. Dumas se vzdal úřednické kariéry s cílem stát se slavným dramatikem. Dumasovo dílo čítá 257 svazků a zahrnuje dramata, komedie, romány, novely, paměti, knihy cestovních dojmů, obrazy mravů, ale i historická pojednání. Dumas měl mnoho milostných afér, ze kterých se narodily nejméně dvě další děti. V září 1870 utrpěl silný záchvat mrtvice a musel se v podstatě bez peněz uchýlit ke svému synovi, rovněž slavnému spisovateli Alexandru Dumasovi mladšímu do Puys, kde také zemřel a byl pohřben. Po válce v roce 1870 nechal jeho syn v dubnu 1872 převézt tělo do Villers-Cotterêts. U příležitosti dvoustého výročí Dumasova narození byly jeho ostatky v listopadu 2002 přeneseny do Pantheonu v Paříži.

Dumasovi šlo v jeho dílech vždy více o zábavu než o historickou věrnost. Proto vždy kladl důraz na všechno, co mohlo jeho vyprávění dramaticky oživit. K tomu užíval osvědčených prostředků jako jsou spiknutí, souboje, tajné únosy, strašlivá tajemství a další překvapivé události a udržoval tak čtenáře ve stálém napětí. Širokou publicitu svým románům Dumas zajistil také tím, že je nejprve vydával v pařížských denících na pokračování jako tzv. román-fejeton. Stal se tak nejčtenějším spisovatelem své doby a jeho obliba nemizí ani dnes.

v naší knihovně: 3 mušketýři, Dobrodružství hraběte Lydericha, Hrabě Monte Cristo 1.-3., Josef Balsamo 1.-4., Kapitán Pamfil, Královna Margot, Králův klenotník, Králův šásek, Lady Hamiltonová, Pád Bastily 1.,2., Paní de Monsoreau, Robin Hood, Rytíř de Maison-Rouge 1.,2, Salvator, Tři mušketýři 1.,2., Tři mušketýři ještě po deseti letech, Tři mušketýři po dvaceti letech 1., 2., Závěť hraběte Monte Christo

Petra Soukupová (25. červenec 1982) je česká spisovatelka a scenáristka, laureátka literárních cen Magnesia Litera 2010 v kategorii Kniha roku za prózu Zmizet a Ceny Jiřího Ortena 2008 pro mladé literáty za knihu K moři. K povídce „Na krátko“ vytvořila scénář, za nějž v roce 2009 obdržela 3. místo v soutěži Cena Sazky za nerealizovaný scénář. Tímto scénářem absolvovala obory scenáristika a dramaturgie na Filmové a televizní fakultě Akademie múzických umění v Praze. Kniha K moři se stala předlohou pro napsání scénáře, za který obdržela nejvyšší ocenění ve 2. ročníku soutěže scenáristů Nadace Barrandov & RWE. V letech 2008-2010 působila v televizi jako scenáristka seriálu Comeback, s Tomášem Baldýnským psala i seriál Kosmo. Od roku 2011 pracuje jako dramaturgyně seriálu Ulice. V lednu 2013 se jí a Tomáši Baldýnskému narodila dcera.

v naší knihovně: Bertík a čmuchadlo, K moři, Marta v roce vetřelce, Nejlepší pro všechny, Nikdo není sám, Pod sněhem, Věci, na které nastal čas, Zmizet

Cassandra Clareová, vlastní jménem Judith Rumeltová (24. červenec 1973) je americká spisovatelka. Proslavila se fantasy hexalogií Nástroje smrti.

Judith se narodila v Teheránu. Její rodiče Elizabeth a Richard Rumeltovi ale byli Američané. V současné době žije v Amherst, Massachusetts, se svým manželem a třemi kočkami. Jedna z věcí typických pro Cassandru Clareovou je boření tabu. Ve světě, který zahrnuje Kroniky lovců stínů a k nim

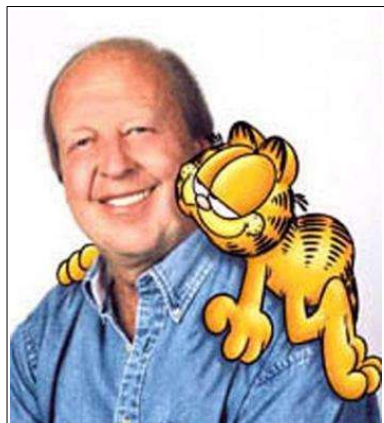
přidružené knihy, existují určitá pravidla a věci, které Spolek netoleruje nebo velice špatně snáší. Jedná se například o vztahy mezi lovci stínů a podsvět'any nebo homosexualitu. Dalo by se říci, že to, co Spolek toleruje a netoleruje, má být jakási alegorie na chování společnosti ve skutečném světě.

v naší knihovně: *Nástroje smrti 1.-6., Temné lsti 1.,2.*

Alexandre Dumas mladší (27. červenec 1824 – 27. listopad 1895) byl francouzský prozaik a dramatik, nemanželský syn slavného francouzského spisovatele Alexandra Dumase staršího.

Alexandre Dumas mladší se narodil jako nemanželský syn slavného francouzského spisovatele Alexandra Dumase staršího. Jeho dětství bylo touto skutečností dosti poznamenáno, neboť byl vychováván po penzionátech. Jako mladý muž žil bohémským životem a na živobytí si vydělával literární tvorbou. Po neúspěšném básnickém debutu *Hříchy mládí* šel nejprve ve stopách svého otce. Zejména romány *Dobrodružství čtyř žen* a *jednoho papouška* a *Jindřich Navarský* nezaprou otcův vliv. Současně však začal psát realistické romány, kriticky zobrazující sociální poměry společnosti, z nichž nejznámější je *Dáma s kaméliemi*. K napsání románu inspiroval Dumase život mladé kurtizány Marie Duplessis, se kterou se seznámil v Saint-Germain-en-Laye, kde od roku 1844 žil po určitou dobu společně se svým otcem. V tomto románu zaujal na svou dobu tak revoluční postoj k sociálnímu postavení padlé ženy, že následná dramatizace z roku 1852 byla cenzurou dlouho zadržována. Její uvedení se však stalo Dumasovým skutečným triumfem (hra inspirovala například italského skladatele Giuseppe Verdiho k napsání opery *La traviata*) a Dumas se obrátil k divadlu. Ve svých hrách, které vyvolaly mnohé polemiky v tehdejší společenské životě, kriticky zobrazoval mravy druhého císařství, řešil problémy nemanželských dětí, rozvodů, cizoložství, kuplířství atp., zabýval se právy žen, napadal předsudky společnosti a bojoval tak za uzdravení národa oslabeného zhýralstvím a falešnou morálkou. Dumas svým dílem posílil realismus na francouzských divadelních scénách. Roku 1874 byl zvolen členem Francouzské akademie, byl několikrát předsedou Společnosti dramatických autorů a roku 1894 obdržel Řád čestné legie. Zemřel 27. listopadu roku 1895. Katolická církev zařadila „všechny milostné romány“ Alexandra Dumase mladšího i jeho esej „Otázka rozvodu“ na Index zakázaných knih.

v naší knihovně: *Dáma s kaméliemi*

Jim Davis (28. červenec 1945) je americký kreslíř, který je autorem populárního komiksu *Garfield*, jenž je jedním z nejpopulárnějších komiksů současnosti. V roce 1981 založil společnost Paws.

Jim Davis vyrůstal ve Fairmountu v Indianě na malé farmě se svým otcem Jamesem Williamem Davisem, matkou Annou C. Davisovou, bratrem Davem a 25 kočkami. Davisovo dětství na farmě je obdobou života jeho seriálové postavy, *Garfieldova páníčka*, Jona Arbuckla.

v naší knihovně: *Garfield bere vše, Garfield se vybarvuje*

Emily Brontëová (30. červenec 1818 – 19. prosinec 1848) byla britská spisovatelka. Nejvíce ji proslavil její jediný román *Na větrné hůrce*, klasické dílo anglické literatury. Emily byla druhá nejmladší z pěti sester Brontëových. Publikovala pod mužským pseudonymem Ellis Bell.

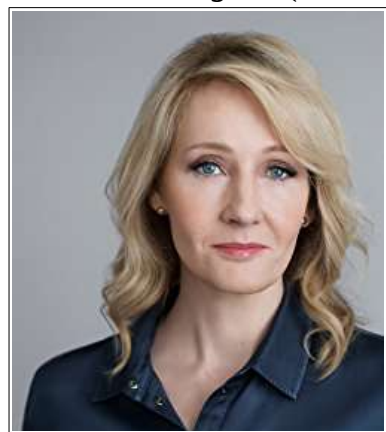

Narodila se v Thorntonu u Bradfordu Patricku Brontëovi a Marii Branwellové jako jejich páté dítě. Když byly Emily dva roky, rodina přesídlila na faru v Haworthu, kde její otec začal působit jako vikář. Patrick Brontë, vlastním jménem Brunty, pocházel z chudé irské rolnické rodiny. Vystudoval teologii v Cambridgi a změnil si jméno na vznešeněji znějící Brontë. Matka Maria Branwell naopak pocházela ze zámožné rodiny, která bydlela v jihozápadní části Anglie. Za necelých osm let Maria porodila šest dětí. Velmi mladá zemřela a její místo v rodině zaujala Mariina sestra, pro

děti tetička Branwellová. Silně věřící teta dívky vedla k tomu, aby se staly řádnými křesťankami a vzornými ženami. Děti nevyrostaly v láskyplném prostředí, jakékoliv projevy náklonnosti ze strany tety a otce jim byly cizí. Sama teta Branwellová, která děti vychovávala, nebyla zvyklá dávat najevo své city a otec byl nejčastěji zahloubán do vlastních myšlenek. Není proto divu, že už od raného dětství žily děti ve svém fantazijním světě a tím si vynahrazovaly šedivý obraz reálného života. Emily spolu se svými sestrami a bratrem vymýšleli fiktivní země, které se později objevují i v jejich příbězích. V době, kdy bylo nejstarší dceři deset let, se otec rozhodl, že dětem dopřeje vzdělání. Vybral penzionát v Yorkshiru, určený pro nemajetné pastorské dcery. Postupně do něj byly odvedeny všechny děti kromě nejmladší Anne a Patricka. V internátní škole panoval velmi tvrdý režim. Mary a Elizabeth zde zemřely na tuberkulózu a domů se tak vrátily pouze Emily s Charlotte. Poté žila, stejně jako její sestry, střídavě doma nebo v laciných internátech. Roku 1842 začala pracovat jako vychovatelka v Miss Patchett's Ladies Academy (ústav pro vzdělávání mladých dam) v Law Hill Hall, nedaleko Halifaxu. Téhož roku odcestovala Emily do Bruselu, kde se učila v penzionátní škole manželů Hegerových. Po smrti tety Branwellové zdědily dívky malé dědictví, které použily k založení vlastní školy. Realizace tohoto plánu však nedopadla podle představ, škola neměla jediného žáka. Roku 1846 vydaly sestry společné dílo, sbírku básní. Na její žádost si zvolily pseudonymy skrývající jejich pohlaví. Emily si nepřála zveřejnit své jméno, aby se vyhnula předsudkům, které by v polovině 19. století ženské autorky vyvolaly. V pseudonymech zachovaly jen své iniciály. Básně se však nesetkaly s úspěchem, a proto se sestry rozhodly pro odlišný žánr. Celý život měly sestry zdraví oslabené pobytem ve škole i drsným podnebím doma. Emily zemřela 19. prosince 1848 krátce po smrti svého bratra, když nastydla na jeho pohřbu. Dva roky po její smrti vydala sestra Charlotte knihu *Na Větrné hůrce* znovu jako samostatný román pod jejím skutečným jménem. Teprve v této době bylo její dílo objeveno a doceněno.

v naší knihovně: *Na Větrné hůrce*

Joanne Rowlingová (31. červenec 1965), píšící pod jménem J. K. Rowlingová či pseudonymem Robert

Galbraith, je britská spisovatelka, známá zejména díky sedmidílné řadě knih o čarodějnickém učni Harrym Potterovi, která získala celosvětový úspěch včetně řady ocenění a nyní více než 500 milionů prodaných kopií.

Kromě psaní knih je Rowlingová známá také svým životním příběhem, kdy se z života na sociálních dávkách stala během pěti let multimilionářkou. Nedělník *The Sunday Times* v roce 2008 odhadl její majetek na 560 milionů GBP (1,1 miliard USD) a označil ji za 12. nejbohatší ženu v Británii. Joanne Rowlingová se narodila v Yate, Gloucestershire ve Spojeném království. Společně se svou matkou, otcem a sestrou Dianne se přestěhovala do Winterbourne, Bristolu a nakonec do Tutshillu. Navštěvovala Wyedeanskou střední školu, kde často svým přátelům vyprávěla příběhy. V roce 1990 podlehla její matka ve věku 45 let dlouhotrvajícímu boji s roztroušenou

sklerózou. Jako vysokoškolské zaměření si na nátlak rodičů vybrala francouzštinu, což později označila za životní chybu. Po ročním pobytu v Paříži, který byl součástí jejich vysokoškolských studií, se vrátila do Anglie, kde pracovala hlavně pro Amnesty International. Nápad na příběh o kouzelnickém učni dostala během cesty vlakem z Manchesteru do Londýna. Na cílové zastávce měla již vymyšlenou většinu postav a základní děj prvního dílu série – *Harry Potter a Kámen mudrců*. Rowlingová se přestěhovala do Portugalska, aby zde vyučovala angličtinu. Zde se vdala za portugalského televizního reportéra Jorga Arantese. V roce 1993 se jim narodila dcera. Manželství ale nevydrželo a Rowlingová se před rozvodem v roce 1994 vrátila spolu se svojí dcerou do Edinburghu. Nezaměstnaná Rowlingová dokončila v tomto skotském městě práce na prvním dílu, přičemž některé části psala po edinburských kavárnách. Po obrovském úspěchu prvního dílu napsala Rowlingová 6 dalších pokračování a 3 doplňkové knihy, které byly vydány ve prospěch nadace Comic Relief. Prodej knihy udělal z Rowlingové multimilionářku, v roce 2001 si tak mohla koupit luxusní sídlo ve stylu 19. století u břehu řeky Tay ve Skotsku. V tom samém roce se zde vdala za Dr. Neila Murraye. Série o Harrym Potterovi má celkem 7 částí.

v naší knihovně: *Bajky barda Beedleho, Harry Potter a Fénixův řád, Harry Potter a Kámen mudrců, Harry Potter a Ohnivý pohár, Harry Potter a princ dvojí krve, Harry Potter a relikvie smrti, Harry Potter a Tajemná komnata, Harry Potter a vězeň z Azkabanu, Ikabog, Prázdné místo, Vánoční prasátko, Hedvábník, Neklidná krev, Smrtící bílá, Ve službách zla, Volání kukačky*

Regionální osobnosti – červenec

prof., Ing. Richard Guldán – stavební inženýr, univerzitní profesor, autor odborných publikací, emigrant
21.04.1901 (Mířkov) – 03.07.1955 (Hannover – Německo)

místa působení: Smolov, Horšovský Týn, Praha, Vídeň, Hannover

Absolvent reálky v Českých Budějovicích a pražské Německé techniky. Vzdělání si doplnil ve Vídni. V Praze poté vedl katedru stavitelství z betonu. V té době odborně publikoval. Po válce šest měsíců internován, poté odešel do Německa, kde se v Hannoveru stal v roce 1949 samostatným profesorem. Před válkou často jezdil do Horšovského Týna, kde na Malém předměstí trávil dovolenou. Autor odborných vysokoškolských učebnic a skript, např. *Elementare Baustatik* z roku 1936.

Jan Artophidius – děkan, primas, mistr, učitel, básník, školní inspektor
? (Horšovský Týn) – 04.07.1597

místo působení: Praha

Roku 1543 se stává bakalářem v Praze, přednáší na filozofické fakultě. V letech 1553-1554 je děkanem, pak se s univerzitou loučí a působí jako učitel v Lounech, kde se žení. Školní inspektor, člen latinského literátského kúru, městský radní a primas.

prof., MUDr. Willibald Nusshardt – císařský rada, primář, lékař, univerzitní profesor, autor odborných publikací

07.07.1784 (Horšovský Týn) – 30.05.1847 (Praha)

místo působení: Praha

Narodil se v Horšovském Týně jako syn místního ranhojiče Františka Nusshardta. V osmnácti letech získal titul magistr chirurgie a porodnictví na pražské univerzitě, doktorát získal v roce 1812. Od roku 1813 byl asistentem teoretické medicíny. V roce 1825 se stává primářem Všeobecné nemocnice v Praze. Jako profesor měl veřejné přednášky o významu očkování. Několik let vedl spolu s prof. Krombholzem lazaret pro lidi postižené cholerou. Napsal řadu odborných lékařských publikací. V roce 1836 mu byl udělen titul císařský rada a civilní zlatá čestná medaile za zásluhy. Roku 1843 byl jmenován generálním ředitelem veškerých pražských nemocničních ústavů. Získal také ruský císařský titul „rytíř Řádu svatého Vladimíra“.

Anna Poláková – učitelka, sbormistryně, kronikářka, režisérka horšovskotýnského divadelního souboru

14.07.1910 (Domažlice) – 29.09.1999 (Domažlice)

místo působení: Horšovský Týn

Narodila se v Domažlicích na Bezděkovském předměstí v domku čp. 7. Otec byl odborným technikem v domažlickém cukrovaru. Vystudovala učitelský ústav v Plzni a poté učila několik let na Chodsku, ve Stráži a na Pasečnici. Od roku 1945 žila s manželem v Horšovském Týně. Působila zde jako učitelka, kronikářka a dlouholetá sbormistryně ženského pěveckého sboru ČSŽ. Autorka průvodce „Horšovský Týn, perla Českého lesa“ (1947). Manželka Karla Poláka, švagrová Františka Poláka.

Josefina Trauttmansdorffová – kněžna, šlechtična

? (Jemnice) – 14.07.1923 (Drážďany – Německo)

místo působení: Horšovský Týn

Manželka Karla Ferdinanda Trauttmansdorffa. Pocházela z jihomoravské rodiny „de Pallavicini“. Stala se dvorní dámou císařovny Alžběty ve Vídni, kde se seznámila s Karlem Ferdinandem a roku 1869 se za něj provdala. Poté přesídlila do Horšovského Týna. Za jejího života probíhala rozsáhlá přestavba zámku pod vedením architekta Karla Schulze. Josefina dbala, aby byly zachovány a citlivě opraveny dochované památky. Věnovala velkou péči poutnímu kostelu sv. Anny a klášteru ve městě. Dala opravit cestou Křížovou cestu a řadu dalších plastik. Za 1. světové války dala zřídit „Armenhaus – Dům chudých“ ve Hřbitovní ulici a v roce 1918, ještě za války, byl jejím nákladem zřízen a otevřen „Waisenhaus“ – sirotčinec v barokním zámečku v Nové Vsi (dnešní dětský domov). Po úmrtí manžela (1921) žila u své dcery Marie Anny v Drážďanech, kde také zemřela. Pochována byla do rodinné hrobky u sv. Anny.

Josef Solfronk – ředitel LŠU, učitel hudby, politický vězeň

15.07.1910 (Domažlice) – 31.03.1982 (Cheb)

místa působení: Horšovský Týn, Flossenbürg, Luby

Narodil se v Domažlicích na Hořejším předměstí čp. 60. Pocházel z hudební rodiny a hudba se pro něj stala posláním po celý život. Působil jako soukromý učitel hudby v Domažlicích, jako učitel na LŠU v Horšovském Týně a jako ředitel LŠU v Lubech. Komponoval orchestrální i sólové skladby, vedl žákovské orchestry. Během 2. světové války byl 25. března 1940 zatčen a uvězněn v koncentračním táboře Flossenbürg, odkud se vrátil s podlomeným zdravím. Ve vyučování hudby pokračoval i po válce. V hudební škole v Horšovském Týně působil v 50. letech a výrazně se zapsal do kulturního života ve městě. Vedl žákovský dechový orchestr, pro který sám upravoval a aranžoval skladby. V roce 1963 odešel do Lubů, kde se stal ředitelem hudební školy.

Jakub Chod – učitel, malíř, portrétista, kronikář, autor novinových článků

21.07.1922 (Tlumačov) – 12.02.1988 (Klatovy)

místa působení: Hostouň, Pivoň, Horšovský Týn, Semněvice, Štítary

Původní příjmení Jakuba Choda znělo Reitschläger a pocházel z Tlumačova, kde se narodil v čp. 87 jako syn zámečnicka Jakuba Reitschlägera a Anny Selnerové. Obecnou školu navštěvoval v Mrákově, kde jej učil kreslíř a muzikant Bohumil Kraus. Na domažlickém gymnáziu měl na něj vliv Jan Paroubek. Vystudoval učitelský ústav v Plzni a poté nastoupil do Pivoně. Krátce působil i v Horšovském Týně, Semněvicích, Štítarech, největší část života však prožil v Hostouni. Maloval zátiší, skupinové kresby, portréty. Vystavoval v Hostouni, Horšovském Týně, ale i v Domažlicích (1974). Působil také jako kronikář a občasný dopisovatel do regionálního tisku.

Václav Kuneš – starosta Horšovského Týna, politik, ochotník, režisér, autor odborných článků a publikací, poštovní úředník, čestný občan Horšovského Týna in memoriam

25.07.1940 (Oprechtice) – 31.10.2018 (Horšovský Týn)

místo působení: Horšovský Týn

Život Václava Kuneše byl spjat zejména s Horšovským Týnem, kde pracoval jako poštovní úředník. V závěru roku 1989 zde spoluzakládal Občanské fórum, mezi roky 1994 až 1998 pak působil jako horšovskotýnský starosta. Po dobu 20 let vedl kulturní komisi městské rady. Intenzivně se zajímal o regionální historii – napsal nespočet článků do místních tiskovin, také se autorsky podílel na některých publikacích. Jeho druhou velkou zálibou mu bylo ochotnické divadlo – mnoho let vedl Ochotnický divadelní soubor v Horšovském Týně. Za celoživotní práci pro divadlo se mu v roce 2010 dostalo vysokého ocenění od Svazu českých divadelních ochotníků. Zemřel po dlouhé nemoci na konci října roku 2018. Na jaře roku 2019 mu město Horšovský Týn udělilo in memoriam čestné občanství za celoživotní zásluhy v oblasti kultury.

Karel Legát – řezbář, sochař

1715 (Plzeň) – 25.07.1783 (Plzeň)

místa působení: Horšovský Týn, Chotiměř

Pozdně barokní až rokokový řezbář a sochař působící v západočeském regionu v 2. polovině 18. století. Zaměřoval se na tvorbu vyřezávaných a bohatě zdobených rámových oltářů. Na Domažlicku například vytvořil hlavní oltář a tři pobočné oltáře poutního kostela sv. Anny u Horšovského Týna (1755-1760) nebo vyřezávaný oltář sv. Jana Nepomuckého v chotiměřské kapli (1752).

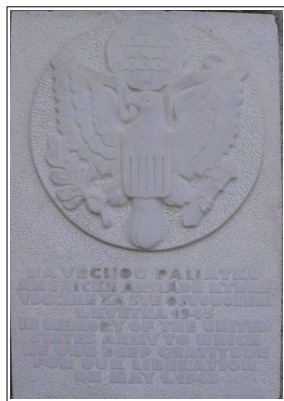
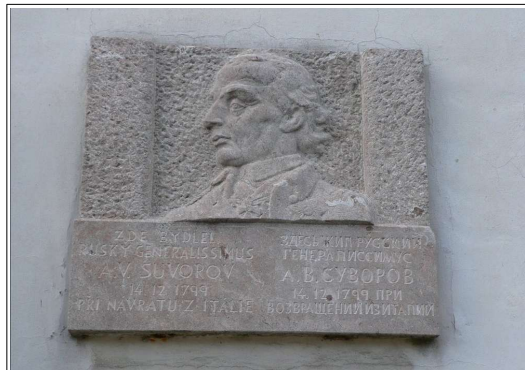
Kalendárium regionálních událostí – červenec

Otevření porodnického pavilonu domažlické nemocnice – Domažlice, 01.07.1961

Za myšlenkou výstavby samostatného porodnického pavilonu stáli již v 50. letech 20. století odborný lékař pro gynekologii a porodnictví MUDr. Miloslav Koptík a odborná lékařka MUDr. Gertruda Stambachová. Záměr se jim podařilo prosadit a tak byl pavilon otevřen 1. července 1961, na konci září téhož roku se také uskutečnilo otevření kojeneckého pavilonu. V následujících několika letech došlo k přesunu takřka všech porodů do porodnice a poklesla úmrtnost rodiček i novorozenců.

Odhalení pamětní desky generálu Suvorovovi – Klenčí pod Čerchovem, 05.07.1947

Pamětní desku věnovanou ruskému vojevůdci Alexandru Vasiljeviči Suvorovovi nalezneme v Klenčí pod Čerchovem, na průčelí tzv. Staré pošty. Generál Suvorov v této budově přespal v prosinci roku 1799 během napoleonských válek, když se vrátil z italského tažení. Deska byla odhalena během Baarových slavností a nese text: „Zde bydlel ruský generalissimus A. V. Suvorov 14. 12. 1799 při návratu z Itálie“.

Odhalení pamětní desky americkým vojákům – osvoboditelům Chodska – Klenčí pod Čerchovem, 05.07.1947

Pamětní desku věnovanou americkým vojákům, kteří na začátku května roku 1945 osvobodili Chodsko od nacismu, nalezneme mj. v Klenčí pod Čerchovem, na domě čp. 118. Dnes zde sídlí úřad městyse, informační středisko nebo pošta, v době odhalení zde byla záložna. Slavnostním řečníkem ceremoniálu, který se uskutečnil v rámci Baarových slavností, byl armádní generál Bohumil Boček. Na pamětní desce je napsáno: „Na věčnou památku americké armádě, které vděčíme za své osvobození 1. května 1945“. Pod tento text je umístěn doslovný anglický překlad.

Odhalení pamětní desky Jindřichu Jindřichovi – Klenčí pod Čerchovem, 05.07.1947

Na fasádě objektu, ve kterém nyní v Klenčí pod Čerchovem sídlí úřad městyse nebo pošta, nalezneme pamětní desku věnovanou slavnému chodskému národopisci, národnímu umělci Jindřichu Jindřichovi. K jejímu odhalení na rodném domě došlo ještě za umělcova života, během Baarových slavností. Pamětní deska s reliéfem nese text: „Zde se narodil 5. března 1876 hudební skladatel Jindřich Jindřich“ a je dílem akademického sochaře Bohumila Zvěřiny.

Odhalení pamětní desky malířům Jaroslavu a Karlu Špillarovým a malířce Ludmile Jiřincové – Pec pod Čerchovem, 05.07.2002

Ve Špillarově vile v Peci pod Čerchovem proběhlo dne 5. července 2002 slavnostní odhalení pamětní desky třem významným osobnostem výtvarného umění, které ve zdejší obci působily. Vilu, kterou postavil malíř Jaroslav Špillar a později v ní bydlel také jeho bratr Karel, využívala jako ateliér i malířka a grafička Ludmila Jiřincová. Akt slavnostního odhalení se uskutečnil za velkého zájmu veřejnosti a doprovázel spolupřipravený sraz rodáků obce.

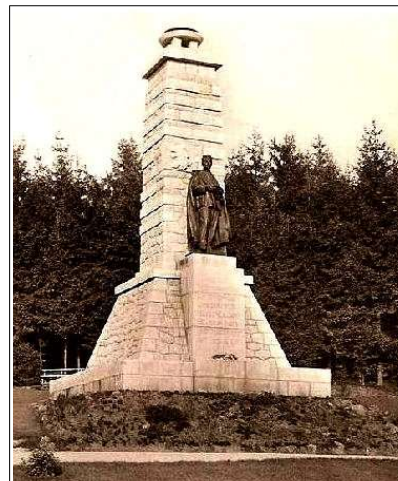
Znovuodhalení Baarova pomníku na Výhledech – Výhledy, 05.07.1947

Brzy po skončení 2. světové války bylo rozhodnuto o znovuvybudování pomníku spisovatele Jindřicha Šimona Baara na Výhledech. Podstavec díla byl po obsazení oblasti Němci zničen, bronzovou spisovatelovu sochu se však ještě před zábořem (proběhl 24. listopadu 1938) podařilo odvézt do Chodského hradu a tím zachránit. Proto mohla být znovu použita. Se stavbou prováděnou domažlickým stavitelem Kuželkou a přeštickým kameníkem Jindřichem se začalo 24. dubna roku 1947, přičemž se opět postupovalo podle

původního návrhu sochaře Ladislava Šalouna. Ke slavnostnímu odhalení (které provedl národopisec a hudební skladatel Jindřich Jindřich) obnoveného díla došlo během Baarových slavností.

Odhalení pomníku Jindřicha Šimona Baara na Výhledech – Výhledy, 06.07.1933

S přípravami na vybudování pomníku J. Š. Baara se začalo již brzy po spisovatelově pohřbu roku 1925, částku přesahující 140 tisíc korun potřebnou na financování stavby se nicméně podařilo doopatřit až v roce 1933. Dne 25. května téhož roku byl položen základní kámen, 6. července 1933 došlo ke slavnostnímu odhalení památníku, a to za značného zájmu obyvatelstva. Autorem návrhu díla je sochař Ladislav Šaloun, jeden z nejvýraznějších představitelů českého secesního sochařství.

Odhalení pamětní desky Boženě Němcové – Mrákov, 06.07.1947

Na mrákovské návsi, na průčelí domu čp. 6, nalezneme pamětní desku nejvýznamnější spisovatelky českého národního obrození. Dílo sochaře Bohumila Zvěřiny je věnováno Boženě Němcové v upomínku na její návštěvy Mrákova, při kterých čerpala náměty pro svá díla. Pamětní deska byla slavnostně odhalena ke stému výročí zastávek této slavné české spisovatelky.

Vysvěcení kaple sv. Cyrila a Metoděje – Díly, 06.07.1947

Mezi roky 1946 až 1947 byla v Dílech (Novém Postřekově) postavena novodobá kaple sv. Cyrila a Metoděje. Během Baarových slavností konaných na začátku července roku 1947 pak Msgre. Alois Tylínek uskutečnil vysvěcení svatostánku. Po obřadu ještě v obci následovalo slavnostní odhalení pamětních desek americké armádě a obětem nacismu z řad místních obyvatel.

Zahájení výstavby domažlické sokolovny – Domažlice, 07.07.1935

Vítězem architektonické soutěže na výstavbu domažlické sokolovny se stal architekt Lev Krča, který svůj finální projekt představil v březnu roku 1935. V dopoledních hodinách 7. července téhož roku pak proběhlo slavnostní položení základního kamene tělocvičny Sokola. Zúčastnili se jí například prorektor Karlovy university prof. Karel Domin, okresní hejtman Kupka, starosta Domažlic Pavlík, projektant Krča a další významní hosté. Úvod slavnosti obstaral mužský pěvecký sbor Čerchovanu za doprovodu sokolské hudby, poté byla přečtena pamětní listina. Tu následně společně s ukázkami dobového regionálního tisku, drobnými mincemi a dalšími památečnými předměty účastníci vložili do měděné krabice, která našla konečné místo v základním kameni budovy. Na závěr slavnosti pak zazněla státní hymna. Objekt sokolovny stavěný ing. Pičmanem byl slavnostně otevřen 1. června roku 1936 – tedy ani ne rok po položení základního kamene (původně plánované otevření sokolovny 24. května muselo být pro velkou nepřízeň počasí odloženo).

Poprava 35 Němců z Horšovského Týna – Rejkovice, 11.-12.07.1945

Násilí spjaté s 2. světovou válkou pokračovalo i bezprostředně po jejím skončení a nevyhnulo se ani oblasti Domažlicka. Tentokrát však byly obětmi převážně Němci. Podle knihy Krvavé léto 1945 autora Jiřího Padevěta bylo v noci z 11. na 12. července roku 1945 v Rejkovicích u Draženova popraveno 35 horšovskotýnských Němců, předtím internovaných v Chrastavicích. Na místě došlo poté k dalším exekucím – během vyšetřování v roce 1946 zde byl objeven masový hrob s přibližně stovkou lidských těl. Některé z těchto obětí byly zavražděny pravděpodobně nožem nebo vpichem jehly do srdce. Zavraždění byli dle svědectví svlečeni do naha a jejich osobní věci strážní rozkradli.

Hromadný hrob v Draženově a události z července 1945 – Franz Chocholatý-Gröger

V roce 1946 byly StB vyšetřovány popravy osob zajištěných v Domažlicích. Rozkazy k popravám vydával štábní lékař JOSEF FAHRNER (nar. 9. 11. 1911). I když šlo často o příslušníky SA, SS a NSDAP, lze soudit, že převážná většina byla nevinná. Tyto lidi odebíral Fahrner jak z věznice okresního soudu, tak z tábora v Chrastavicích u Domažlic. Některé osoby byly zabit ve věznici, některé mimo město. Podle zprávy

MNO byly oběti pochovány ve společných hrobech v pískovně nacházející se na pravé straně silnice mezi Domažlicemi a Draženovem.

Z protokolů č. 63 (výpověď Marie Büchseové, z 20. 7. 1946), č. 64 (výpověď Ludwiga Schötterla, ze 3. 3. 1948) a č. 91 (výpověď Eduarda Polze) vyplývá, že mezi popravenými je také 35 mužů z Horšovského Týna zatčených českým četnictvem v období 11. a 12. 5. 1945 a odvezených počátkem července 1945 do tábora v Chrastavicích. Odtud pak bylo 35 mužů odvezeno do pískovny mezi Domažlicemi a Draženovem. Před odvozem byly oběti mláceny do bezvědomí a bylo jim strháno šatstvo. Této popravě, prováděné bestiálním způsobem se zúčastnili důstojníci armády, četníci a příslušníci SNB. Z výpovědi také vyplývá účast dvou koňských řezníků, kteří muže ubíjeli noži. Pokud se týká data této masové vraždy, měla být realizována v noci z 11. na 12. 7. 1945. Výpovědmi lze identifikovat důstojníky Karáska, Schlaise, ale také jména některých obětí (Emil Büchs – zatčen 16. 6. 1945, Max Netopill se synem, Alois Schlögl). Pozůstalí po obětech nikdy nedostali úmrtní oznámení.

Ze zprávy MNO vyplývá, že počet obětí v pískovně čítal asi 100 osob. Přibližně asi 120 osob bylo s vědomím Fahrnera zastřeleno na domažlickém nádraží a tam také v jeho blízkosti pohřbeno. Jak uvádí dr. Staněk ve své knize Perzekuce, zpráva upřesňovala, že byla patrná snaha uchovati tyto vědomosti pokud možno co nejdéle v tajnosti. O hromadném hrobě v prostoru domažlického nádraží hovoří zpráva č. 270 (Anna Zitzmannová, z 8. 6. 1946) o vyhnání a uvěznění Němců z Postřekova. Tyto popravě se měly konat kolem 17. 6. 1945.

Tehdy nadporučík Josef Fahrner a kpt. Jan Havel obdrželi za svou odbojovou činnost, zajištění pořádku v Domažlicích a rychlé vystěhování Němců v listopadu 1945 na návrh plk. K. Veselého-Štainera pochvalné uznání ministra vnitra. Fahrner pocházel z česko-německé rodiny a v roce 1945 byl členem KSČ. Toto uznání svědčí o tom, že perzekuce, bestiální popravě na Domažlicku se děly s posvěcením tehdejší tzv. demokratické vlády ČSR.

Pokud se týká toho, že Emil Burian, ročník 1921, nebyl obviněn a ani souzen, je odpověď jednoduchá. Podle zákona č. 115/1946 ze dne 8. května 1946 o právnosti jednání souvisejících s bojem o znovunabytí svobody Čechů a Slováků: Jednání, k němuž došlo v době od 30. září 1938 do 28. října 1945 a jehož účelem bylo přispěti k boji o znovunabytí svobody Čechů a Slováků nebo které směřovalo ke spravedlivé odplatě za činy okupantů nebo jejich pomahačů, není bezprávné ani tehdy, bylo-li by jinak podle platných předpisů trestné. Popravě a vraždy na Domažlicku proběhly do 28. 10. 1945, tedy nesmí být za ně nikdo stíhán. V 2 odst. 1 se také hovoří, byl-li někdo za takový čin již odsouzen, budiž postupováno podle předpisu o obnově řízení. Tím je celá otázka excesu spáchaných proti německému obyvatelstvu, ale i českému obyvatelstvu, jednotlivci, Revolučními gardami, Orgány OBZ čsl. vojáky a jejich veliteli jednou pro vždy vyřízená. Zapomeňte.

Materiály k činnosti těchto osob, tedy i Buriana lze vyhledat v Archivu ministerstva vnitra České republiky v Kanicích u Brna a to ve fondu Zemského velitelství SNB Praha 1945-1948 A 14, kde jsou i materiály uvedené v článku jako prameny a pak ve Státním ústředním archivu Praha fond ministerstva vnitra (MV-A 1945-1953, MV-T 1938-1954).

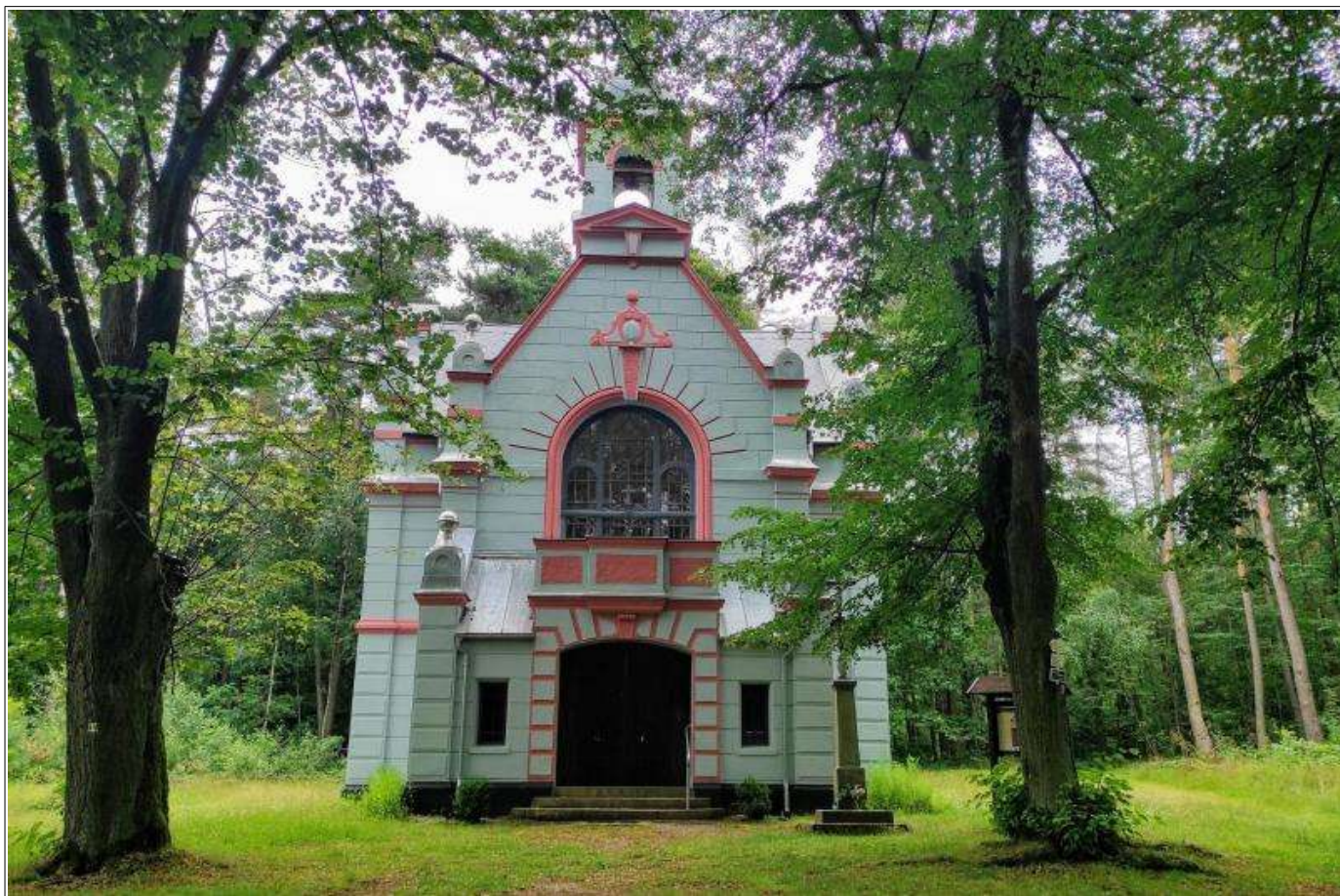
Starší literatura, ale i současná, balená do vlastenectví, často uvádí, že se trestných činů proti zdraví, životu a majetku dopouštěli živly a lidé bez souvislosti se stranickou legitimací, kterou nosili v kapse. Archivní materiály vypovídají o opaku, právě členové KSČ byli ti, kteří si v pohraničí nejvíce troufali. Členství v KSČ mělo velký vliv na to, zda proti těmto pachatelům bestiálních činů bylo zahájeno příslušné řízení. Ve zprávě ministerstva vnitra z 14. 2. 1948 se v této souvislosti vyskytují jména 164 osob. U těchto připadalo, podle členství v roce 1945, 74 osob na členy nebo sympatizanty KSČ. Z celkem 104 úřady oznámených případů nepřístojnosti (jak krásný název pro vraždy, mučení a znásilňování!), které provázely nakládání se zadrženými Němci po květnu 1945, byly k 2. 7. 1947 řádně odsouzeny pouze čtyři osoby. I když na druhé straně, mnozí, především velitelé skupin, byli odsouzeni po roce 1948 v rámci procesů s protikomunistickým odbojem (mjr. Ctibor Novák, Josef Hrabaček).

Oprava věže domažlického děkanského kostela – Domažlice, 13.07.1936-30.09.1936

Jedna z velkých oprav věže na domažlickém hlavním náměstí se uskutečnila roku 1936. Bylo zjištěno, že trámy ve špičce jsou prohnílé a že bání i kříž jsou nakloněny. S rekonstrukcí se začalo 13. července 1936 a ukončena byla k poslednímu září téhož roku. Během prací se podařilo nalézt plechovou schránku s listinou z roku 1824, jež se posléze uložila v městském archivu. Starý kříž nahradil nový od firmy Antonína Holého, také bání byla vyměněna. Celkové náklady na opravu věže činily přes 100 000 korun, na financování se podílela některá republiková ministerstva nebo veřejná sbírka pořádaná arciděkanským úřadem.

Vysvěcení kaple Panny Marie v Dobré Vodě u Draženova – Dobrá Voda, 22.07.1900

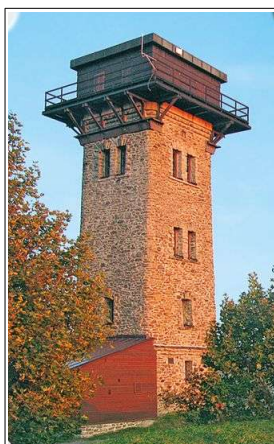
Objekt byl vystavěn mezi roky 1898 až 1900 klenečským zednickým mistrem J. Knopfem podle návrhu architekta Aloise Čenského. Vysvěcení poutní kaple Panny Marie pak provedl dne 22. července roku 1900

klenečský farář P. Václav Šanda. Na hlavním oltáři nalezneme obraz zvaný Chodská madona, jehož autorem je slavný malíř Jaroslav Špillar.

Odhalení pamětní desky Janu Sladkému Kozinovi v Újezdě – Újezd, 23.07.1885

Mezi první národopisné akce na Chodsku s masivní účastí lidí patřilo odhalení újezdské pamětní desky Janu Sladkému Kozinovi. Statkář a obhájce práv Chodů se právě v Újezdě roku 1652 narodil. O mnoho let později, dne 23. července roku 1885, vyšel z Domažlic do Újezdu početný krojovaný průvod, po slavnostním aktu hrály hudební soubory národní písně. V současné době nalezneme černou pamětní desku se zlatým textem na vstupní bráně Kozinova statku v obci Újezd.

Otevření Kurzovy věže na Čerchově – Čerchov, 16.07.1905

Od roku 1905 je silueta nejvyššího vrcholu Českého lesa spjata s velkou kamennou rozhlednou - Kurzovou věží. Ta byla vybudována v letech 1904 až 1905 a nahradila starší dřevěnou rozhlednu, která na jejím místě původně stála. Projekt architekta Vratislava Pasovského finančně podpořil hrabě Jiří Stadion, město Domažlice, Klub českých turistů nebo domažlická spořitelna. Stavba byla slavnostně otevřena 16. července 1905 a dostala jméno po dr. Vilému Kurzovi, významné osobnosti české turistiky a politického života.

Založení Sboru dobrovolných hasičů v Horšovském Týně – Horšovský Týn, 25.07.1872

Také v Horšovském Týně si na začátku 70. let 19. století uvědomili potřebu sdružit a vycvičit občany k tomu, aby byli schopni bránit své životy a majetek před požárem. A tak byl dne 25. července 1872 původně jako součást tělovýchovného spolku založen Sbor dobrovolných hasičů (Freiwilliger Turner-Feuerwehr Verein). Velitelem byl zvolen cukrář František Otto, jeho zástupcem Jan Gröbner. Celkem čítal sbor na svém počátku 58 aktivních členů. Finanční podporu sboru poskytly obec a také městská spořitelna a záložna.

Z historie SDH Horšovský Týn

Myšlenka společné ochrany proti nebezpečí požárů má tradici dlouhou jako lidstvo samo. Lidé od nepaměti spojovali své síly, aby čelili živlu, který ohrožoval jejich životy, zdraví a majetek. Ničivé požáry si čas od času vybíraly svou krutou daň mezi obyvateli tehdejších měst. Jedním z nich byl i Horšovský Týn.

Stačí si připomenout tři obrovské požáry, které vždy téměř zničily celé město. 13. dubna 1547 lehlo popelem celé město, oheň se nevyhnul ani kamennému hradu a vyžádal si na 18 obětí. Další rozsáhlý požár postihl Horšovský Týn 12. července 1708, kdy bylo zničeno několik desítek domů jak za hradbami, tak na předměstí. Poslední ničivý požár postihl město v roce 1801 a padlo mu za oběť 82 domů ve vnitřním městě i na předměstí.

Potřeba zabránit těmto obrovským škodám a ztrátám na životech a předcházet jim vedla v 19. století v době nástupu moderní techniky a civilizace k myšlence sdružit a vycvičit občany k tomu, aby byli schopni uchránit své životy a majetky před požárem.

Revoluční rok 1848 umožnil postupný vznik občanské společnosti, spojené se zakládáním dobrovolných spolků a organizací. Tak mezi jinými

začínají po polovině 19. století vznikat hasičské sbory. První byl založen v Praze na profesionální bázi v roce 1853. Ostatní města neměla tolik finančních prostředků, a proto volila cestu dobrovolných sdružení občanů. Většina nově vznikajících hasičských sborů byla spojena s činností tělovýchovných jednot a spolků. Tak vznikl první dobrovolný hasičský sbor na území Čech v Zákupích v roce 1854, v našem kraji v Domažlicích v roce 1870. A nejinak tomu bylo i v Horšovském Týně.

25. července 1872 byl v Horšovském Týně původně jako součást tělovýchovného spolku založen sbor dobrovolných hasičů (Freiwilliger Turner-Feuerwehr Verein). Členem se mohl stát každý tělesně způsobilý a mravně bezúhonný občan. Výzbroj byla pořizována z členských příspěvků a dobrovolných darů. Obec přispěla 1000 zl. Velitelem byl zvolen cukrář František Otto, jeho zástupcem Jan Gröbner. Veliteli jednotlivých čet byli Antonín Rudolfský, Václav Maras, Jan Hasel a Antonín Engl. Celkem měl sbor na svém počátku 58 aktivních členů a 84 přispívajících. Podle jmen můžeme soudit, že v něm byli občané jak německé, tak české národnosti. Účast a funkce ve sboru byli pro občany prestižní záležitostí, ve výboru byla zastoupena městská honorace. Finanční podporu sboru poskytly také městská spořitelna a záložna.

Výzbroj byla na svou dobu značná a postupně se dále doplňovala, takže postačovala pro 80 mužů. Tvořily ji: dvouproutový hydrofor s 380 m hadic, dvouproutová stříkačka s 31 m hadic, 4 převozní stříkačky, 5 hydrometrů, 12 požárních žebříků, 6 hákových žebříků, 7 koz na hadice a vůz na náradí. Dohled nad technikou a jejím stavem měl velitel, který předkládal zprávu o jejím stavu na požádání purkmistrovi. Chloubou sboru se stala výkonná parní stříkačka, která sloužila až do roku 1945. Teprve v roce 1940 dostal sbor novou motorovou stříkačku s vozem Mercedes. Jak vypadala další činnost sboru, máme pouze kusé zprávy, stejně tak o složení velitelského sboru, protože kronika sboru do roku 1945 se nedochovala. V publikaci Unser Heimatsbezirk Bischofteintz se uvádí, že roku 1892 se uskutečnil velký spolkový den u příležitosti 20. výročí založení sboru za účasti 21 hostujících spolků: Podobné slavnosti se konaly vždy v jubilejních letech 1912, 1922 a 1932. Při nich jsou zmiňováni velitel sboru Medlinger a jeho zástupce K. Kraus. Z techniky se připomíná parní stříkačka a automatický výsuvný žebřík. O slavnosti ke 40. výročí založení sboru píše Bischofteinitzer Zeitung ze dne 23. června 1912. Připomínají slavnostní průvod městem na náměstí, kde byla sloužena mše a vysvěcena nová stříkačka. Při té příležitosti byli oceněni zakládající členové sboru Václav Maras, Jan Schröpfer a Antonín Fuchs. Odpoledne pak následoval slavnostní koncert. Běžná činnost sboru samozřejmě byla obdobná jako v jiných obcích. Vedle zásahů při požárech se uvádí tradiční akce pořádané místními hasiči – hasičský bál a masopust.

Novodobá historie sboru dobrovolných hasičů v Horšovském Týně začíná po skončení 2. světové války v roce 1945. Už 17. srpna 1945 v Horšovském Týně obnovil znovu svoji činnost hasičský sbor jako jedno z prvních občanských sdružení. Iniciátorem tohoto kroku byl Karel Polák, který se stal jeho prvním velitelem. S jeho působením byla pak spojena činnost sboru po několik dalších let. Dalšími významnými členy sboru dobrovolných hasičů byli Karel Bouda, Karel Weis a ředitel školy Jan Rett. Sbor měl při své ustavující schůzi přes 100 členů a stal se nejpočetnějším občanským sdružením ve městě.

Zároveň byla v Horšovském Týně jako okresním městem ustavena Okresní hasičská jednota, do jejíhož vedení postupně odcházeli vůdčí osobnosti horšovskotýnského hasičského sboru počínaje Karlem Polákem a jeho bratrem Františkem, kteří pak oba vykonávali vysoké funkce v ústředních orgánech hasičského, resp. požárního hnutí.

Vysoká účast občanů ve sboru dobrovolných hasičů se udržela i v roce 1946, kdy měl sbor 35 aktivních členů a 84 přispívajících. Vedení bylo doplněno o další občany: V. Veber, J. Feit, J. Kameník, A. Solfronk, J. Plachý. 2. února 1946 pořádal sbor 1. reprezentační ples a založil tak tradici hasičských plesů, které vždy patřily k těm nejlepším v Horšovském Týně. (Je případné, že provoz znovu otevřeného sálu hotelu Šumava byl zahájen hasičským plesem.)

V roce 1947 byla hasičskému sboru vymezena působnost v okruhu 50 km, v mimořádných případech mohl vyjízdet i dál. 28. září pořádal horšovskotýnský hasičský sbor okresní sraz hasičstva a 19. října okresní sjezd hasičstva. Počet členů vzrostl na 39 aktivních a 89 přispěvovatelů.

Rok 1948 byl ve znamení neblahých politických změn spojených s komunistickým převratem. Tyto změny se dotkly i hasičského sboru, kde bylo kompletně vyměněno vedení s výjimkou starosty Karla Poláka, který jako významný komunistický funkcionář stál i v čele města. Díky tomuto spojení dostal hasičský sbor od MNV 50 000,- Kč na činnost a dovybavení technikou. Její základ stále tvořila motorová stříkačka s vozem Mercedes z roku 1940, dále to byl automobil zn. Praga a motocykl.

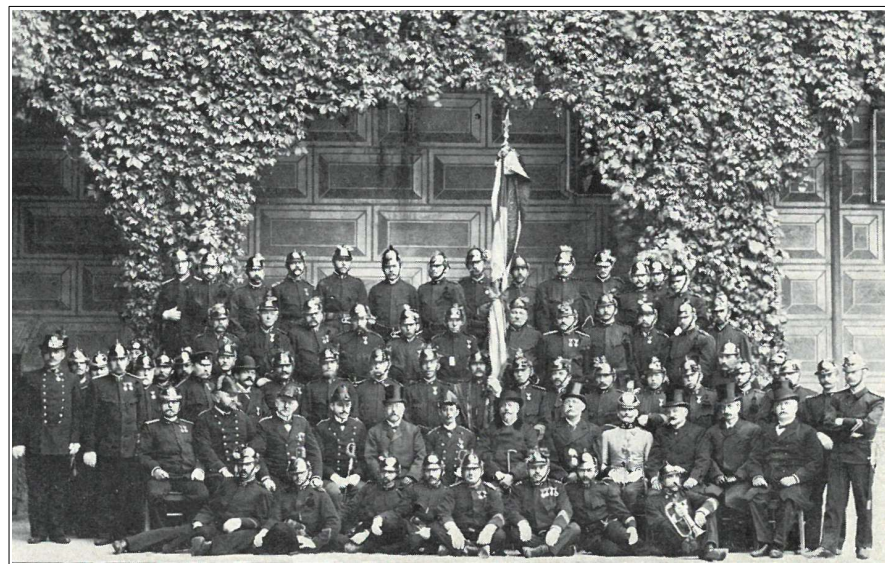
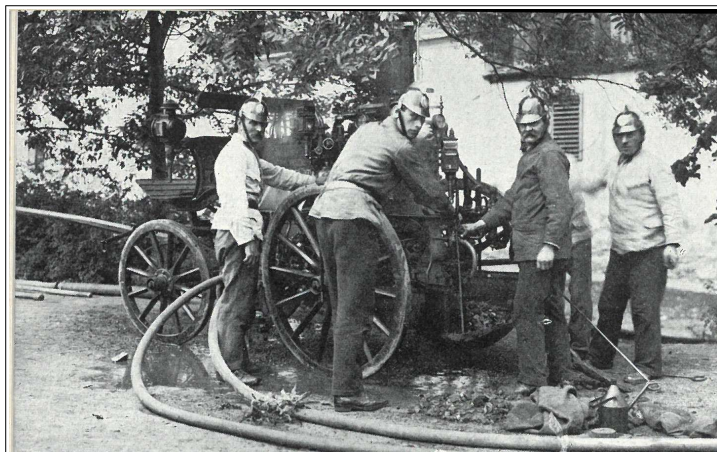
Tato technika byla použita v roce 1948 třikrát při požárech a jednou při železničním neštěstí. 26. září 1948 se konal v Horšovském Týně okresní hasičský sraz spojený se závody družstev.

V roce 1949 pořádal hasičský sbor naposledy Anenskou národní pouť. Ta se potom změnila v propagační akce komunistického režimu. Bohužel i činnost hasičského sboru se v této době stávala čím dál tím víc formální a v kronice můžeme číst pouze záznamy o účasti hasičů na těchto prorežimních akcích.

Snaha začlenit hasičské sbory do složek komunisty ovládané Národní fronty vyvrcholila v roce 1953, kdy byl dosavadní Svaz českého hasičstva přejmenován na Československý svaz požární ochrany a z hasičů se stali „požárníci“. Velitelem místní organizace ČSPO byl v tomto roce K. Weis.

Rok 1956 přinesl určité politické uvolnění, které znamenalo že tzv. společenské organizace se mohly více věnovat práci, pro kterou byly založeny. V roce 1957 na výroční schůzi místní jednoty byl obměněn výbor, do jehož čela přišla nová generace: J. Birner, J. Sieger, J. Tětek a další, která řídila činnost hasičů po další dvacetiletí.

V 60. letech v kronice hasičského sboru opět převažují zprávy o zásazích proti požárům nad zprávami o účasti členů na politických akcích. V roce 1962 zasahovali horšovskotýnští hasiči u požáru ve Věvrově

Horšovskotýnský hasičský sbor při oslavě výročí na zámeckém nádvoří.

Snaha začlenit hasičské sbory do složek komunisty ovládané Národní fronty vyvrcholila v roce 1953, kdy byl dosavadní Svaz českého hasičstva přejmenován na Československý svaz požární ochrany a z hasičů se stali „požárníci“. Velitelem místní organizace ČSPO byl v tomto roce K. Weis.

Rok 1956 přinesl určité politické uvolnění, které znamenalo že tzv. společenské organizace se mohly více věnovat práci, pro kterou byly založeny. V roce 1957 na výroční schůzi místní jednoty byl obměněn výbor, do jehož čela přišla nová generace: J. Birner, J. Sieger, J. Tětek a další, která řídila činnost hasičů po další dvacetiletí.

V 60. letech v kronice hasičského sboru opět převažují zprávy o zásazích proti požárům nad zprávami o účasti členů na politických akcích. V roce 1962 zasahovali horšovskotýnští hasiči u požáru ve Věvrově

a při požáru bytu v Horšovském Týně, v roce 1963 u lesního požáru v Sedmihoří, v roce 1964 u požáru usedlosti v Horním Metelsku. V roce 1965 byla výzbroj sboru doplněna o nový výsuvný žebřík. V roce 1966, kdy se velitelem stal J. Císler, zasahovali hasiči u požáru stodoly v Dolním Valdorfu.

Sedmdesátá léta byla ve znamení výstavby nové požární zbrojnice. Stávající zbrojnice, umístěná při budově kina, nedostačovala potřebám a umístění nové techniky. Nová budova se začala stavět ve Vrchlického ulici naproti škole. Členové sboru

odpracovali na této stavbě tisíce brigádnických hodin. Vlastní stavba byla zahájena v roce 1974, a protože nebyla stavěna dodavatelsky, trvala výstavba plných šest let. Teprve v roce 1980 byla stavba zkolaudována a následujícího roku mohla být zrušena stará zbrojnice u kina a technika byla přestěhována do zbrojnice nové. Výstavbu nové zbrojnice i další činnost hasičů řídili v 70. letech J. Birner a J. Císler.

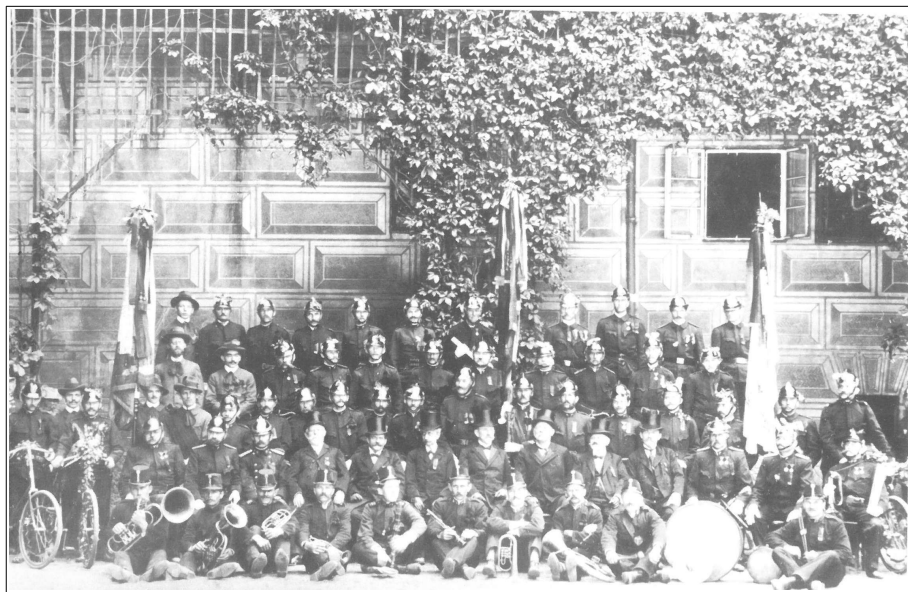
V roce 1982 byl do nové zbrojnice dodán nový požární vůz zn. Avia. Postupně byla v 1. polovině 80. let doplněna a vyměněna většina techniky a výzbroje. V roce 1985

měli horšovskotýnští hasiči k dispozici dva vozy zn. GAZ, jeden vůz zn. Avia, nový požární vůz Š 706, starou motorovou stříkačku s vozem Mercedes a tři přenosné stříkačky. V roce 1986 zasahovali týnští hasiči u požáru v restauraci v Tasnovicích, při požáru bytu v Horšovském Týně a při požáru v parku. V roce 1987 museli několikrát čerpat vodu ze zatopených sklepů a rodinných domků. Dále znovu zasahovali u velkého požáru v parku, na skládce u Valdorfu a při požáru nákladního auta v Poběžovicích. V roce 1988 zasahovali mimo jiné při požáru stodoly v Semošicích a opět při požáru skládky u obalovny ve Valdorfu. Mezi větší zásahové akce v roce 1989 patřily lesní požár v Sedmihoří a požár kravína v Mezholezích. V roce 1990 zasahovali místní hasiči několikrát u lesních požárů v Sedmihoří a v Lazcích, třikrát při požáru v Zámeckém parku, dále při požárech v rodinných domcích v Plzeňské ulici a v Nové Vsi.

Politické změny související s koncem komunistického režimu znamenaly i zásadní změny v činnosti sboru dobrovolných hasičů. Hasičské sbory se zbavily politické poplatnosti dřívějšímu režimu a znovu se z nich stala svébytná občanská sdružení. V roce 1991 se konal ustavující sjezd Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, jehož členy se staly jednotlivé sbory dobrovolných hasičů. Na výroční členské schůzi v roce 1991 se znovu ustanovil Sbor dobrovolných hasičů v Horšovském Týně jako občanské sdružení. Do jeho čela byl zvolen Antonín Vlček. Sbor se od té doby věnuje svému původnímu poslání: ochraně majetku občanů Horšovského Týna a přilehlých obcí před požáry a dalšími živelnými katastrofami, prevenci předcházení požárům a protipožární ochraně jako celku. Dále výchově a výcviku svých členů, hlavně mládeže a pořádání veřejně prospěšných akcí.

V roce 1991 zasahoval sbor mimo jiné při požáru kaple v Chotiměři, při požáru v závodě Sport, při požáru stohu na Šibeníku, při požáru stodoly v Postřekově. V roce 1992 byly největšími zásahy 22. května požár stáje v Třebnicích, 23. srpna požár stodoly v Podrážnici, 7. prosince požár dřevařského podniku v Trhanově, dále sedmkrát hasiči zasahovali při lesních požárech.

V roce 1993 patřily k největším zásahovým akcím 2. března požár stáje v Podrážnici, 25. září požár stodoly ve Velkém Malahově, 27. září požár ve škole v Blížejově, 12. listopadu požár rodinného domku v Podrážnici. V roce 1994 zasahovali hasiči při požáru obilí u sv. Anny, při požáru v Holýšově, při požáru stohu v Podrážnici. V roce 1995 zasahovali při ropné havárii na Radbuze ve dnech 3. – 5. února, dále při požáru stodoly v objektu bývalého Komunálu, při požáru autobusu na stadionu, při požáru tesárny v Osvračíně. V roce 1996 vyjeli hasiči k celkem 23 požárům, z nichž několik bylo lesních, dále k požáru tahače LIAZ mezi Miřkovem a Vidicemi. Ve dnech 4.– 5. dubna likvidovali ropnou havárii na Radbuze. V roce 1997 zasahovali u 17 požárů, dále při povodni ve dnech 26. února až 28. února čerpali vodu ze zatopených sklepů. V téže roce byla hasičská zbrojnice připojena na plynové vytápění a sbor získal

*Sbor dobrovolných hasičů s městskou kapelou kolem roku 1905
na zámeckém nádvoří.*

z bývalého podniku Sport stříkačku s podvozkem a další techniku. V roce 2000 zasahovali místní hasiči u 7 požárů a dvou ropných havárií.

Při zásazích, ale i při protipožární prevenci spolupracují horšovskotýnský hasiči s hasičskými sbory sousedních měst a obcí, ale také s hasičskými sbory ze Spolkové republiky Německa. Po celá devadesátá léta udržuje hasičský sbor z Horšovského Týna spolupráci s hasičským sborem z bavorského Viechtachu. Vyvrcholením spolupráce s bavorskými hasiči byla účast týnských hasičů na akci „Voda přátelství“, která se ko-

*Hasičská slavnost na nádvoří zámku v rámci pořízení motorové hasičské stříkačky 9. srpna 1931.
Kmotrou byla Fanny Kieveg.*

nala 20. května 2000. Několik desítek hasičských sborů z česko-bavorského pomezí společně natáhlo hadice a přivedlo vodu z Domažlic na náměstí do Furthu. Při této svým rozsahem ojedinělé akci, která byla zanesena do Guinnessovy knihy rekordů, se podíleli týnský hasiči napojením 34 hadic svého 700 metrů dlouhého úseku.

Významnou součástí činnosti Sboru dobrovolných hasičů v Horšovském Týně je také příprava a výcvik vlastních členů, zejména mládeže formou hasičského sportu. Ten je mezi dětmi a mládeží velmi populární. Týnský hasiči se pravidelně zúčastňovali a zúčastňují hasičských soutěží ve všech kategoriích. Zpravidla vyhrávali okrsková kola a v okresních kolech obsazovali místa mezi třemi nejlepšími družstvy. Posledním velkým úspěchem byla ve dnech 15. a 16. června 2001 účast v krajském kole dorostenců a dorostenek v Hrádku u Rokycan, kde dorostenky vybojovaly druhé místo.

Více než stoleté tradice hasičského sboru v Horšovském Týně odrážejí složitý historický vývoj v naší zemi i v našem městě. V podmínkách demokratického směřování naší země mají občanská sdružení, mezi něž se dobrovolní hasiči řadí, své nezastupitelné místo. Přispívají k utváření občanské společnosti, vedou občany k tomu, aby se starali o věci veřejné, ochraňují veřejný a soukromý majetek, přispívají k většímu pocitu bezpečnosti občanů města. Počtem svých členů i svými aktivitami je Sbor dobrovolných hasičů v Horšovském Týně jedním z nejdůležitějších občanských sdružení ve městě, které svým významem přesahuje i jeho hranice.

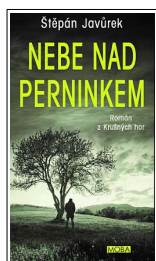
Pro SDH Horšovský Týn sestavil Mgr. Luděk Thomayer

Vysvěcení kaple sv. Anny v Luženicích – Luženice, 27.07.1930

Během roku 1930 byla v Luženicích zednickým mistrem Janem Ničovským vystavěna kaple sv. Anny. V neděli 27. července téhož roku pak proběhlo vysvěcení svatostánku, které vykonal luženický rodák P. Josef Randa. Z významných osobností se dostavil další luženický rodák P. Jan Konopík (dárce zvonu) nebo převor domažlického augustiniánského kláštera P. Alfons Bohumil Bébar.

Nabídka knih k vypůjčení v naší knihovně

Nebe nad Perninkem - Štěpán Javůrek

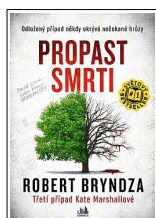
Petr je mladý nadaný chlapec, který díky svému talentu lehce proplouvá studiem medicíny a záhy se stává úspěšným lékařem na prestižní pražské klinice. Jeho úspěch je ale vykoupen permanentním bojem s alkoholem, kterému podléhá čím dál tím více. Postupně ztrácí práci, rodinu i přátele. Rozhodne se tedy pro razantní životní změnu.

- psychologický román, 332 stran

Odkaz - Nina Wähä

Když Annie otěhotní, vydá se na návštěvu zpátky tam, kde vyrůstala. Rodinný statek se nachází v údolí Tornedalen na hranicích mezi Švédskem a Finskem. Tady se mluví vlastním jazykem, meänkieli. Není to ani švédština, ani finština, je to něco třetího. Annie domů nejede zrovna ráda a nikdo ji nevtá s otevřenou náručí.

- společenský román, 439 stran

Propast smrti - Robert Bryndza

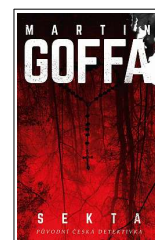
Soukromá detektivní kancelář Kate Marshallové a Tristana Harpera má svůj první velký případ. Před dvanácti lety odhalila novinářka Joanna Duncanová politický skandál a poté záhadně zmizela. Většina lidí už zapomněla, jen Joannina matka stále po své dceři pátrá. Kate a Tristan vycházejí při svém vyšetřování z Joanniných složek a poznámek.

- krimi, 353 stran

Sekta - Martin Goffa

Novinář Marek Vráz alias Terence se dozvídá o muži, který za podivných okolností zmizel a nechal po sobě jen neobvyklý vzkaz. Pátrání Terence zavede až do hor v severní Itálii, kde žije komunita důsledně uzavřená před okolním světem. Co se děje za zdmi staleté usedlosti?

- krimi, 214 stran

Sen, který se naplnil - Luca Di Fulvio

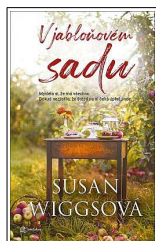
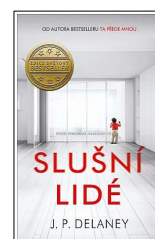
Tři mladí lidé na nebezpečné cestě za lepším životem. Velkolepá barvitá freska, jež se odehrává v rozmanitém prostředí od židovské vesnice kdesi v Rusku po chudinskou čtvrť Buenos Aires, od noblesních paláců po noční podniky a nevěstince. Dech beroucí příběh, v němž navzdory temné stránce plné násilí, prostituce a drog vítězí láska, lidská důstojnost, právo na sebeurčení a lidská pospolitost.

- historický román, 518 stran

Slušní lidé - J. P. Delaney

Jednou ráno otevře Pete Riley dveře cizímu člověku a uslyší zprávu, která jemu i jeho partnerce Maddie promění život v noční můru. Dozvědí se totiž, že jejich syn byl v porodnici omylem zaměněn a už dva roky vychovávají cizí dítě...

- thriller, 374 stran

V jabloňovém sadu - Susan Wiggs

Tess Delaneyová se živí pátráním po starých pokladech a jejich navrácením právoplatným majitelům. Miluje objasňování historie a vyplňování prázdných míst v srdcích lidí příběhy jejich rodinných dědictví. Kovářova kobyla ale chodí bosa a Tessina vlastní minulost je plná mezer. Otce nikdy nepoznala a její matka věnovala více času spíš cestování než své dceři.

- román pro ženy, 412 stran

Královražda na Křivoklátě - Vlastimil Vondruška

Přemysl II. Otakar slaví patnácté výročí korunovace českým králem. Jeho manželka Kunhuta mu spolu s několika předními velmoži uchystá jako překvapení okázalou oslavu na Křivoklátě, kam se sjedou nejen jeho věrní stoupenci, ale také řada zahraničních spojenců. Mezi hosty je i Oldřich z Chlumu se svým pomocníkem panošem Otou.

- historická detektivka, 301 stran

Italské trojhubky - Marta Kučíková

Co ukrývá správná italská hospodyňka pod svou bělostnou zástěrou? Proč si horkokrevní Italové nekafrají vzájemně do práce? Jaká je nejdůležitější rada parádivých šťabajzen? S čím se italští frajeři rádi nimrají a co pyšně vytažují ze svých kapes? Co zaručeně pomáhá na zklidnění rozjitřených nervů?

- fejetony, humor, 208 stran

Kdo maže, ten jede - Marie Rejřová

Dva dny ve mlýně odříznutém sněhovou vánicí od okolního světa se mohou ze začátku jevit jako příjemně strávený víkend. Zvlášť když jeho majitel – bohatý podnikatel Kryštof Opl – chystá večírek. Svérázná učitelka Josefína Divišková ale brzy zjistí, že skutečnost nemusí být taková, jak se zpočátku zdá.

- krimi, humor, 237 stran

Když ptáčka lapají, manželé mu zpívají - Alena Jakoubková

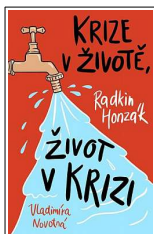
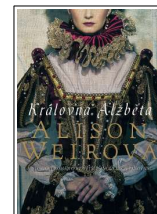
Verena Suková, módní návrhářka a majitelka butiků s luxusním oblečením, stojí na životní křižovatce. Po desetiletém bezdětném manželství, které skončilo rozvodem, se musí rozhodnout, co si počne. Je jí pětatřicet, práce ji zcela pohlcuje, ale ráda by konečně měla děti. Má prodat butik, nebo přestat navrhovat večerní šaty pro celebrity?

- román pro ženy, 247 stran

Královna Alžběta - Alison Weir

Jejich milostný poměr vyvolává skandál evropských rozměrů. Alžběta Tudorovna se prohlašuje za Panenskou královnu, ale nedokáže odolat svému oslnivému, ale ženatému nejvyššímu štolbovi, lordu Robertu Dudleymu. Mnozí jsou přesvědčeni, že jsou milenci, a šíří se pikantní fámy, že Alžběta vůbec není panna.

- historický román, 398 stran

Krise v životě, život v krizi - Radkin Honzák, Vladimíra Novotná

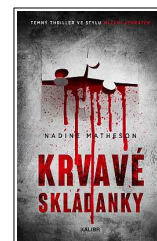
Jedna z lidových definic života říká, že je to sled nepřetržitě za sebou jdoucích větších či menších průšvihů. Ty menší řešíme mávnutím ruky, větším říkáme starosti a ty opravdu velké jsou označovány jako krize. V dramatu znamená krize bod obratu, kdy do té doby poklidně plynoucí děj se náhle zvrtné. V životě je to podobné.

- literatura naučná, 204 stran

Krvavé skládanky - Nadine Matheson

Na londýnské periferii jsou nalezeny části lidských těl svědčící o brutálních vraždách. Jejich vyšetřením je pověřena policejní inspektorka Anjelica Henleyová. Vypadá to, že se objevil vrah napodobitel, který se snaží vzdát poctu jinému známému a již odsouzenému zločinci.

- thriller, 415 stran

Matčin hrob - Lisa Regan

Když dva malí chlapci při hře v lese nedaleko parkoviště pro karavany najdou pohřbené tělo, policejní náčelnici Josie Quinnové se začínají vracet nepříjemné vzpomínky. I ona si v tom lese jako dítě hrávala, co nejdál od své nevyzpytatelné matky Belindy Roseové. Josie ale nemůže své vzpomínky dál potlačovat.

- thriller, 375 stran

Med v hlavě, marmeláda v srdci - Hilly Martinek

Tilda žije s manželem Philippem, úspěšným právníkem, a dvěma dětmi v Hamburku. Vede docela spokojený život, jen někdy se jí zmocní pocit prázdnoty; jako by v jejím životě něco chybělo, jako by v něm byla velká černá díra, a ptá se sama sebe, co jí vlastně brání být doopravdy šťastná. Tyhle myšlenky však vždycky rychle odežene.

- společenský román, 270 stran

Mrtvá v knihovně - Agatha Christie

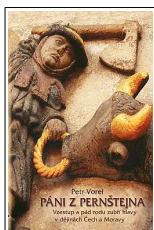
V knihovně domu manželů Bantryových, ctihodných a bezúhonných občanů vesničky St. Mary Mead, nalezla služebná mrtvolu krásné mladé blondýnky. Až dosud byla paní Bantryová přesvědčena, že podobné věci se dějí jen v románech – ale kdo ví...

- detektivka, 191 stran

Na vlnách - Václav Šilha, Alena Šteffelová

Kniha Na vlnách je cestopis českého fotografa Václava Šilhy. Zachycuje tři dobrodružné expedice z let 2010 až 2014, kdy se vydal s hrstkou odhodlaných přátel do mrazivých oblastí Jižní Georgie, Antarktidy a Sandwichových ostrovů. Na lodi světoznámého a svérázného kapitána Jeroma Ponceta objevují známější i civilizací zcela nedotčená místa.

- cestopis, 291 stran

Páni z Pernštejna - Petr Vorel

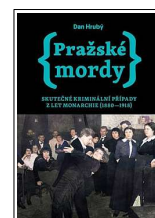
Historie perněštejnského rodu má v dějinách Čech a Moravy své nezastupitelné místo. Kniha je první ucelenou publikací podávající obraz jednoho z nejstarších domácích šlechtických rodů, který po celou dobu své historicky zaznamenané existence zaujímal významné postavení a dějiny našich zemí výrazně ovlivňoval od středověku až do svého vymření.

- naučná literatura, 356 stran

Pražské mordy 1 - Dan Hrubý

Pražské mordy navazují v mnohém na populární cyklus Pražských příběhů. Popisují více než padesát skutečných kriminálních případů z posledních let monarchie. Mapují svět pražské prostituce. Autor sleduje pátrání tehdejších detektivů, okolnosti, jež vedly k dopadení pachatelů. Kniha zahrnuje i případy, které se nikdy nepodařilo objasnit.

- literatura faktu, 501 stran

Preventivní vražda - Stanislav Češka

Nový příběh ze série románů inspirovaných skutečnými příběhy řešenými brněnskými kriminalisty je zároveň první, který brněnské kriminalisty řeší pod vedením plukovníka Berky, staronového šéfa brněnské mordparty. Kriminalisté se musí tentokrát vyrovnat s nebezpečnou skupinou zlodějů, která má poměrně široký „pracovní“ záběr.

- detektivka, 239 stran

Slzy galerky - Ladislav Beran

Písecká četnická pátračka se zkušeným velitelem, štábním kapitánem Votrubou, s nepostradatelným štábním strážmistrem Hřebejkem a dalšími členy pátračky umí galerce pěkně zatopit a pořádně jí šlape na paty, takže nakonec zbývají zločincům i nejrůznějším filutům jen oči pro pláč.

- detektivka, 327 stran

Smrtný hřích - Markéta Harasimová

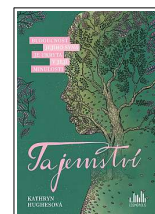
Jedenáctiletá Erika vede úplně normální život, což se ale změní v době, kdy její matka odjíždí pečovat o nemocnou babičku. Zůstává tak na čas sama s otcem, který dceru začne sexuálně zneužívat, přičemž své jednání omlouvá rodičovskou autoritou. Eriče navzdory nízkému věku dochází, že něco není v pořádku a chce se bránit.

- thriller pro ženy, 315 stran

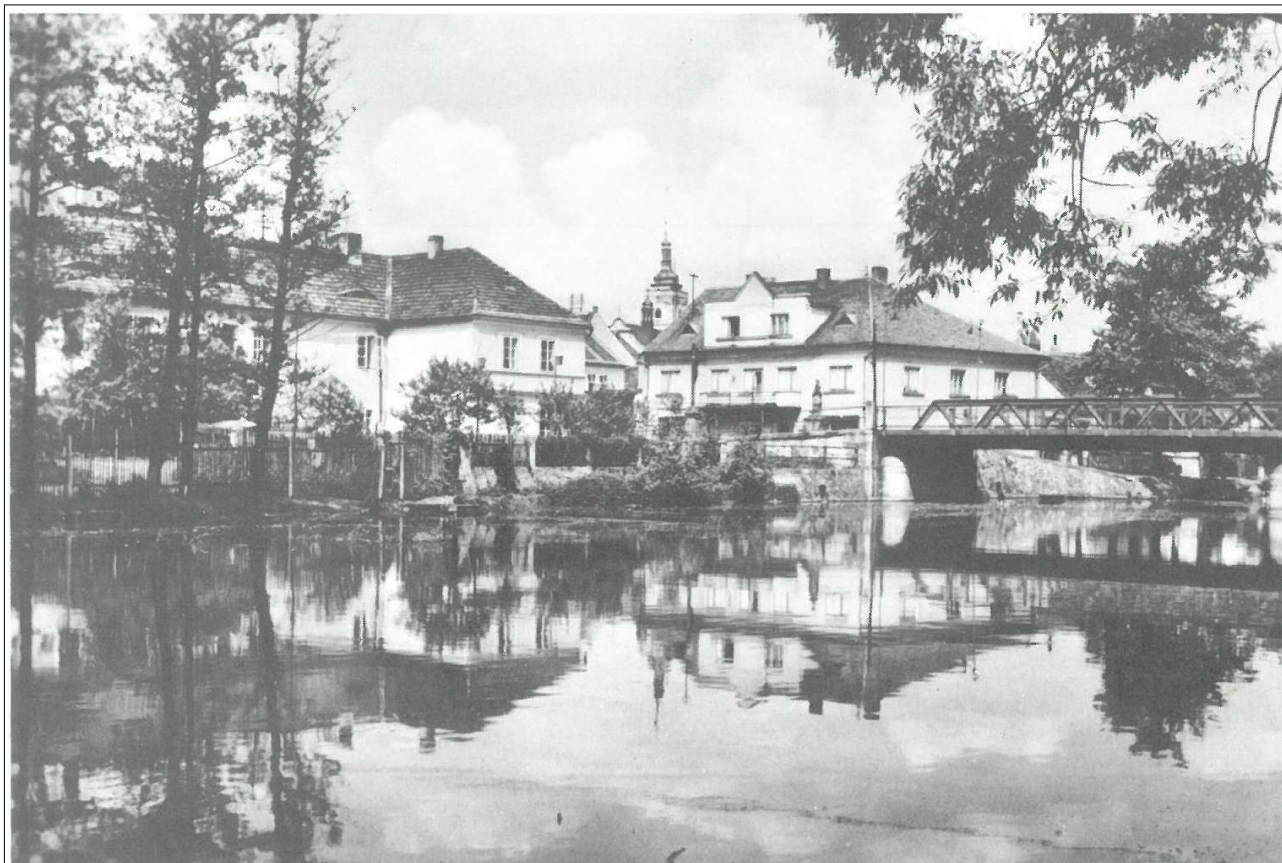
Tajemství - Kathryn Hughes

Mary má tajemství. Před 40 lety učinila volbu, která změnila celý její svět a změnila cestu někomu, koho má velmi ráda. Beth hledá odpovědi. Nikdy nezjistila pravdu o své rodině, díky které by mohla zachránit své dítě. Když najde staré noviny, uvědomí si, že klíč k budoucnosti jejího syna spočívá v její vlastní minulosti.

- román pro ženy, 332 stran

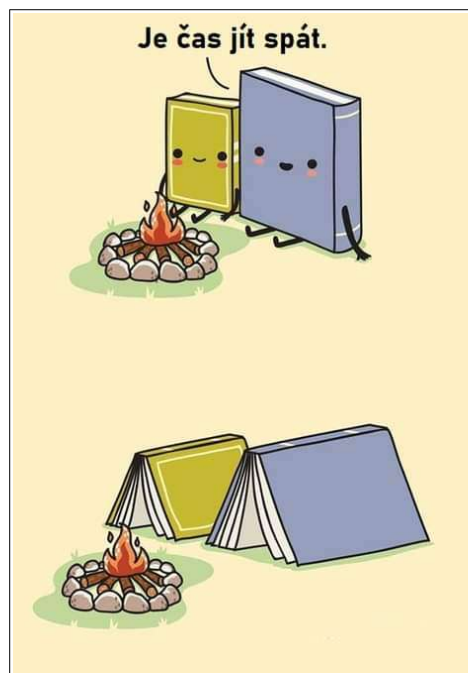
Historie domů v Horšovském Týně

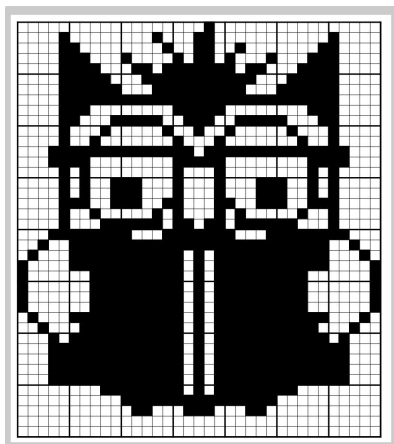
kolem roku 1980

12. července 2022

řešení zakódovaného obrázku:

Městská knihovna
náměstí Republiky 102
346 01 Horšovský Týn
telefon: 379 422 572
mobil: 731 614 064
e-mail: knihovna@htyn.cz
knihovnaht@seznam.cz
<https://knihovnahorsovskytyň.webk.cz>

půjčovní doba:

Po	9:00 – 12:00	13:00 – 17:00
Út	zavřeno	
St	9:00 – 12:00	13:00 – 17:00
Čt	9:00 – 12:00	13:00 – 17:00
Pá	9:00 – 12:00	13:00 – 15:00